

Dreveso

REVIJA SLOVENSKEGA RODOSLOVNEGA DRUŠTVA

<https://rodoslovje.si>

SRDroslovci

letnik 25
številka 71
november 2020

Rodoslovni
dogodek desetletja:
mariborske matice so na spletu

zgodbe
Stoletnica
zamolčane ljubezni

Rodoslovni priročnik
Slovenskega rodoslovnega društva

Veliki slovar *Genealogy Handbook of the*
izšel je
Rodoslovni priročnik

rodoslovni program
Family Historian

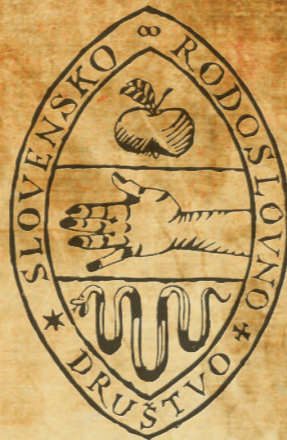
**Četrto stoletje
organiziranega
rodoslovja v Sloveniji**

Register slovenskih pokopališč

Na spletnem portalu Geneanet.org so člani projektne skupine Slovenskega rodoslovnega društva do sedaj zbrali zapise preko 68.000 nagrobnikov slovenskih pokopališč

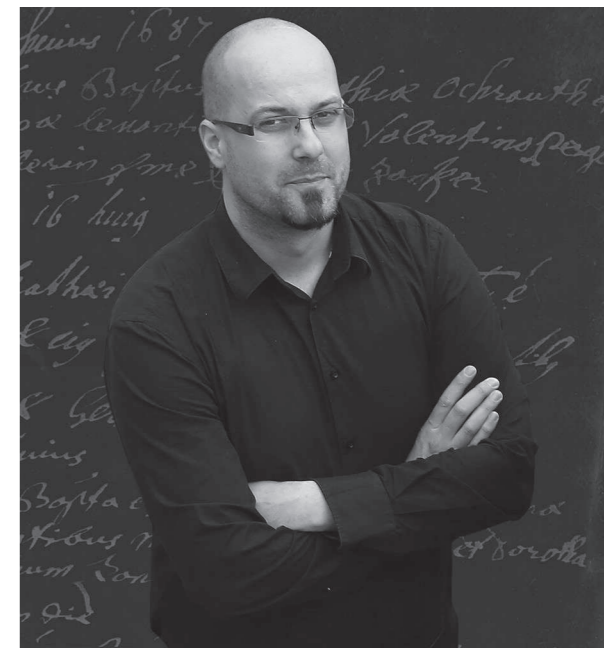
Vsebina

- 3 Uvodnik
- 4 Četrto stoletje organiziranega rodoslovja v Sloveniji
- 7 Peter Hawlina
- 9 Srebrni jubilej društva skozi številke
- 10 Rodoslovni viri, s posebnim ozirom na matične knjige pred letom 1946
- 14 Rodoslovni dogodek desetletja: mariborske matice so na spletu
- 16 Register slovenskih pokopališč
- 20 Koprsko pokopališče na spletu
- 21 Iskalnik grobov na pokopališču Gabrje
- 22 Rodoslovje s pomočjo nagrobnikov
- 24 Navedba virov je izjemnega pomena
- 26 Kako sem se lotil izbire novega rodoslovnega programa – Family Historian
- 30 Transcribus – strojno učenje branja rokopisov in starih tiskanih zapisov
- 32 Stoletnica zamolčane ljubezni
- 34 Vodiška Johanca
- 36 Koroški Aleš s tremi priimki
- 37 Vipavski priimki
- 38 Največji praznik rodoslovja na planetu
- 39 Umrl je Jure Vomberger
- 40 Razmišljanja o pomenu rodoslovja in predstavitev družinskega časopisa
- 42 Družina 'Grabnovi'
- 44 14 let srečanj ob 19.19
- 46 Rodoslovni priročnik Slovenskega rodoslovnega društva
- 47 Velik prispevek za zgodovino zahodnega Krasa
- 48 Popis ljubljanskih družin
- 50 Alenka Juvan: Nekoč v fari Hotič
- 52 Vojsko podolgem in počez
- 53 Rodoslovni eSlovar
- 54 Rodoslovje, Facebook in skupina Slovenian Genealogy (Genealogy2000)
- 55 Rodoslovne izjemnosti v besedi in sliki

Uvodnik

Matej Hohkraut

Leto, obeleženo s praznično obletnico delovanja Slovenskega rodoslovnega društva, zaključujemo z izdajo 71. številke društvene revije.

Čeprav je leto zaznamovala pandemija, ki je onemogočila izvedbo načrtovanih prireditev, s katerimi bi obeležili srebrno obletnico delovanja, so neugodne razmere prinesle oziroma nas prisilile v prilagoditve in iskanje novih rešitev.

Brez zadržkov lahko zatrdim, da smo pri prilagajanju na nove razmere bili zelo uspešni, saj smo, kot je bilo načrtovano, izvedli letni zbor članov, še pred splošno karanteno. Že v začetku poletja pa smo izvedli tudi dve videokonferenčni srečanja članov, povprečno se je posameznega srečanja udeležila skoraj četrtina vseh članov društva. Povečanje števila udeležencev lahko pripišemo temu, da se spletnih srečanj udeležijo tudi člani iz oddaljenih krajev in predvsem 'mlajši' člani, ki si sicer znotraj natrpanega družinskega urnika obveznosti ne uspejo ukrasti časa za druženje s stanovskimi kolegi. Sklenili smo, da bomo vsaj polovico srečanj tudi po normalizaciji razmer izvajali preko spleta, saj so

tak pristop z odobravanjem sprejeli številni člani društva.

Uspešni smo bili tudi pri izvajanju društvenih projektov, ki smo si jih zadali v začetku leta. Predvsem bi rad poudaril, da je projekt Register slovenskih pokopališč presegel vsa pričakovanja. Kljub težavam in omejitvam zaradi pandemije je članom projektne skupine uspelo registrirati 68.000 nagrobnikov in se prebiti med najboljše baze pokopališč na portalu Geneanet.org.

S skupnimi močmi nekaterih rodoslovcev smo uspeli pripraviti prvi Priročnik Slovenskega rodoslovnega društva, ki vsebuje najbolj popoln rodoslovni slovar do sedaj. Poleg tega pa ponuja še veliko drugih pomembnih vsebin za vsakega rodoslovca. Priročnik je bil preveden tudi v angleški jezik, tako da pričakujemo veliko zanimanje zanj tudi preko naših meja.

Na spletni strani društva smo izvedli dve pomembni novosti. Prva, ki se navezuje na izdajo priročnika, je rodoslovni eSlovar, ki omogoča vsem članom društva, za sedaj še testno, uporabo digitalnega rodoslovnega slovarja. Druga novost je

javna objava vseh izvodov biltena Drevesa od 1994 do vključno leta 1997. V pripravi je tudi spletna trgovina Bukvarna, ki bo vsem obiskovalcem spletne strani omogočila spletni nakup rodoslovnega priročnika, revije Drevesa in podobne ponudbe.

Bogati se tudi e-knjžnica društva, kjer marljivo zbiramo gradivo, naših članov in ostalih rodoslovcev. Zadnja pridobitev je časopis rodbine Reberc – Matizjon.

Kot pika na i uspešnega leta pa je pred vami še letošnja številka Dreves, ki je po številu strani sicer skromnejša kot lanska, po vsebini pa prav tako zanimiva in navdihujoča.

Prijetno branje vam želim in iskrena zahvala še enkrat vsem, ki ste pomagali ustvariti, realizirati letošnje projekte ter cilje društva, in vsem, ki nas s svojo udeležbo in dejavnostjo podpirate.

Matej Hohkraut

Četrto stoletja organiziranega rodoslovja v Sloveniji

Matej Hohkraut

Foto: Matej Hohkraut

»...Jeseni 1993 je bilo za rodoslovje že nekaj več zanimanja. S kolegom Kobijem sva jih povabila na razgovor k »Štefan« v Lipico (k meni domov). Ko je bilo teh interesentov okrog 40, sem jih s prvo številko biltena povabil na prvo srečanje aprila 1994, kjer sem predstavil delo s programom Brother's Keeper. Zbralo se nas je trinajst, dovolj za dogovor, da bi se dobili ponovno in pogosteje. Ker so skoraj vsi kazali dokaj izrazito nepripravljenost sodelovati v društvu SŠ, smo se dogovorili, da bomo delovali kot neformalna skupina, nadeli smo si ime Slovenski rodoslovni krožek. Ostalo je znano tudi tistim, ki ste se nam pridružili kasneje, ...« (P. Hawlina, 1995)

V društvenem časopisu Drevesa so aprila 1995 poročali o ustanovitvi Slovenskega rodoslovnega društva.

»V torek, 14. 3. 1995, uro pred našim rednim mesečnim srečanjem, smo se v sejni sobi podjetja IMP zbrali ustanovni člani Slovenskega rodoslovnega društva. Že v prejšnji številki sem navedel razlog, ki nam je narekoval pospešeno ustanavljanje društva. Ta razlog je zadnje dni postal le še bolj očiten.

Ustanovni člani, na hitro zbrani

največ med udeleženci predavanja v Škofji Loki, smo bili Vasja Butina, Tom Erjavec, Marjeta Gerjevič, Leon Grenko, Peter Hawlina, Lojze Kobi, Anton Kos, Cveto in Marija Lukežič, Nenad Novakovič, Niko Schlamberger, Alojzija Schweiger in Alfonz Zafošnik.

Delovno predsedstvo je vodil Janez Toplišek, sodelovala sta Lojze Kobi in Nenad Novakovič.

Po krajši obravnavi predlaganih pravil društva smo se odločili, da nespremenjena pravila priložimo

zahtevi za registracijo pri Ministrstvu za notranje zadeve, v enem mesecu pa ima vsak član možnost, da nanje posreduje pisne pripombe in predloge v obliki amandmajev. Ti bodo strokovno obdelani in predloženi v sprejem prvemu občnemu zboru, ki ga bomo verjetno sklicali še pred dopusti. Do takrat bomo predvidoma dorekli tudi razne druge, še ne dokončno določne parametre, ki se nanašajo zlasti na finančno plat poslovanja.¹

Za predsednika društva je bil

izvoljen Peter Hawlina, v sedemčlanski upravni odbor pa so bili izvoljeni še Vasja Butina, Marjeta Gerjevič, Leon Grenko, Lojze Kobi, Nenad Novakovič in Janez Toplišek.

V finančni odbor sta bila izvoljena Marija Lukežič in Alfonz Zafošnik. Tri dni kasneje je bila vložena zahteva za vpis v register društev.

V aprilu istega leta je bilo uradno 20 članov društva, bilten pa je prejemalo kar 135 posameznikov.²

Upravni odbor

Prva seja upravnega odbora društva je bila 5. aprila 1995. Na seji je za podpredsednika društva bil izvoljen ing. Lojze Kobi, za urednika biltena Drevesa pa Peter Hawlina. Na seji so govorili tudi o aktivni vlogi posameznikov, glede na posamezne zadolžitve delovanja, kot so tajniške, blagajniške aktivnosti, pravne zadeve ipd. Višina članarine je bila določena na 4.000 do 5.000 tolarjev, za bilten Drevesa pa je bilo določeno, da ga bodo člani prejemali brezplačno (kar je pravilo še danes, op. a.).

Začetki

Če se vrnemo v čas leto pred ustanovitvijo društva, sta Peter Hawlina in Lojze Kobi aprila 1994, v prvi številki biltena rodoslovnega društva, pozvala na srečanje krožka rodovnikarjev enako misleče, ki so se na tak ali drugačen način že spogledovali z rodoslovjem. Na spisku je bilo 39 oseb, Viktor Adamič, Tomaž Artel, France Baraga, Matija Benulič, Meta Erbežnik-Golob, Marija Fortuna, Edvilio Gardina, Nadja Gartner-Lenac, Peter Hawlina, Stanislav Južnič, Valt Jurečič, Lojze Kobi, Tina Križnar, Peter Kvas, Veronika Lazarini, France Magušar, Hildegard

¹ Drevesa, maj 1995

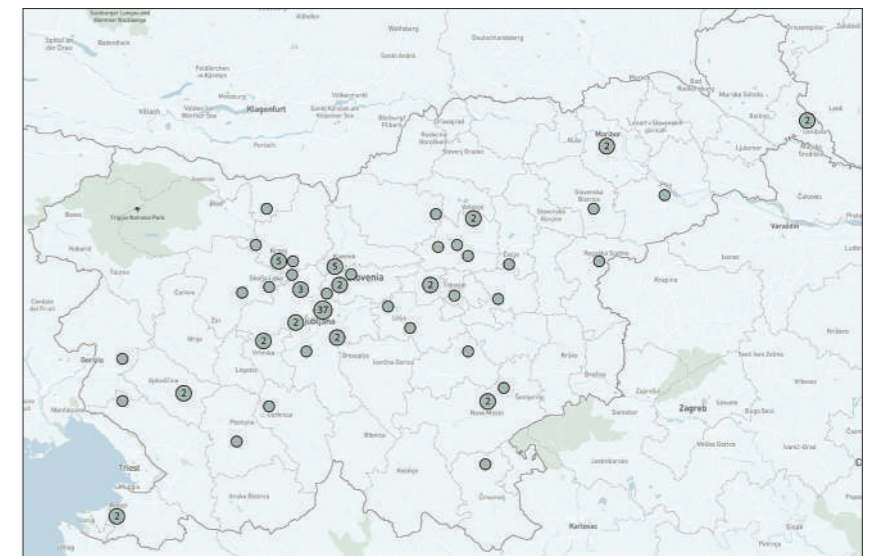
² Bilten rodoslovnega krožka, leto 1, št. 1

³ Bilten rodoslovnega krožka, leto 1, št. 2

⁴ Bilten rodoslovnega krožka, leto 1, št. 3

⁵ Delo, 6. 12. 1994, Nekateri ljudi vse bolj zanimajo daljni predniki

⁶ Drevesa, januar 1995

Geografska razpršenost članov društva v začetku l. 2020

Mandl, Mojca Marin, Dragan Matić, Nenad Novković, Branko Oswald, Božo Otorepec, Ivo Petrič, Nada Pogačnik, Karl Pollak, Alberto Pucer, Mariane Rugale, Traute Sežun, Branko Slavnic, Jože Šifrer, Janez Šparovec, Alojzija Schweiger, Anton Tomažič, Ema Umek, Carl Villavicencio, Katia Zorc de Kobi, Nina Zupančič, Žiga Železnik, Jože Žontar.³

Srečanja krožka (20. aprila 1994, v prostorih ITS Intertrade) se je udeležilo 13 povabljenih, pet pa se jih je opravičilo, kar je bil precej dober odziv, saj se na vabilo leto pred tem ni odzval nihče.⁴

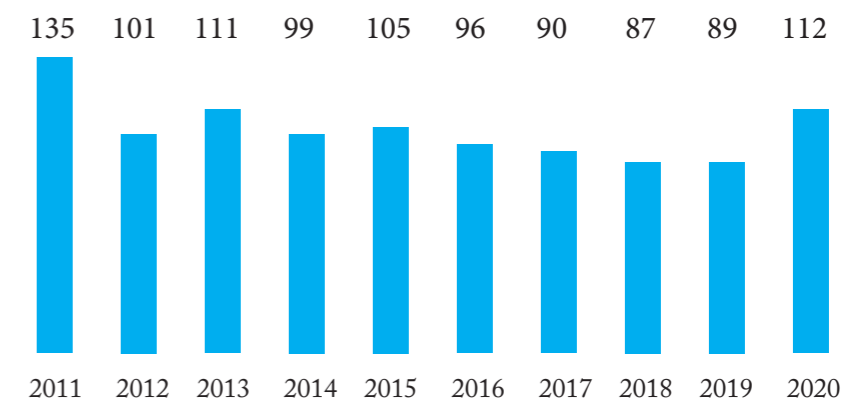
Nekoliko kasneje, pol leta pred ustanovitvijo društva, je bil v biltenu rodoslovnega krožka objavljen spisek rodovnikarjev, ki je obsegal kar 62 oseb.⁵

Aktivnosti

Že jeseni leta 1994 je Janez Toplišek pripravil prvi prevod rodoslovnega programa Brother's Keeper (takrat aktualne verzije 5) v slovenski jezik, o čemer je poročal tudi osrednji slovenski časnik Delo.⁶

Leta 1994 so bila izvedena tri srečanja rodoslovcev in izdane štiri številke biltena.⁷

Gibanje števila članov društva v zadnjih desetih letih

22. in 23. februarja 1995 je bil izveden prvi tečaj za uporabo rodoslovnega programa Brother's Keeper. Udeležilo se ga je šest tečajnikov.⁸

Konec junija 1995 je društvo štelo 38 članov.⁹ V juliju pa je bil izveden prvi občni zbor članov društva.¹⁰

Znak društva

Društvo dobi tudi znak društva, ki je predstavljen v oktobrski številki Drevesa.

»Znak je koničasto ovalne oblike. Simboli jabolko, roka in kača so vzeti iz svetopisemske razlage nastanka človeka. Po izvornem grehu Adam in Eva prenehata biti rajski bitji, postaneta umrljiva človeka, ki rojevata otroke.

Pri oblikovanju znaka smo se zavestno izogibali obrabljenim rodoslovnim motivom (drevesa, korenine, listi in podobno), ravno tako tudi vsem oznakam slovenstva (lipov list, Triglav, panter, knežji kamen, elementi iz slovenske ornamentike in heraldike).

Znak je v osnovni obliki ali v svojih izvedenkah uporaben za različne namene. Služi lahko za sestavni del celostne podobe in se uporabi v poljubnih aplikacijah. Primeren je za žig, pečat, plaketo, značko in podobno. Možna je tudi barvna obdelava.

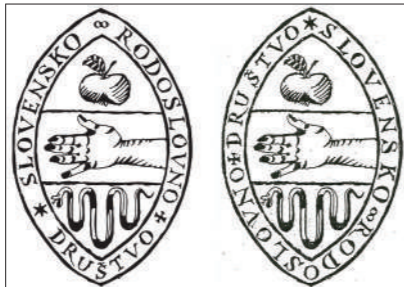
Po vsebinski zasnovi Petra Hawlina je znak oblikoval Janez Suhadolc, dipl. ing. arh. Risba grba je prostoročna, izogiba se tehničnemu perfekcionizmu in zavestno ohranja arhaični likovni izraz.

Naslednji opis znaka je pripravil Nenad Novakovič:

- Polje je dvakrat deljeno.
- Zgoraj je v srebrnem polju rdeče jabolko z zelenimi listi in naravnim pecljem.
- V sredi je modro polje z zlato

človeško roko, ki raste od leve proti desni.

- Spodaj je v rdečem polju srebrna kača v valovanju, ki gleda na desno.
- Okoli vsega je črn rob z zlatimi črkami Slovensko rodoslovno društvo.«

Nova različica (levo) in prvotna različica (desno) znaka društva

Prenova

Ob 25. obletnici društva je Matej Hohkraut zaradi sodobnih, predvsem tehnoloških potreb izvedel prenovo društvenega znaka, ki je v svoji osnovi ostal enak. Popravljen je napis, ki je sedaj bolj uravnotežen. Beseda Slovensko se pretežno nahaja na zgornji levi polovici ščita, beseda društvo se nadaljuje na desni zgornji polovici ščita, beseda društvo pa je enakomerno razporejena v obeh delih spodnjega dela ščita. Temu primerno so bili premaknjeni tudi simboli rojstva, poroke in smrti.

Za potrebe tiska in distribucije se je izdelala tudi različica znaka v vektorski obliki.

Ob petindvajseti obletnici ustanovitve društva je bil izdelan tudi jubilejni žig z znakom društva in napisom '1995 – 2020'.

Podatki

Oktobra 1995 so bili članom društva že na voljo obrazci za vpisovanje prednikov, obrazec t. i. Rozeta je razvil še vedno aktivni član

društva Leon Drame.¹¹

Iz članka Kolikšne so naše zbirke avtorja Hawlina v reviji Drevesa (november 1995) je razvidno, da je 22 rodoslovcev skupno posedovalo rodoslovne podatke o skoraj 32.000 oseb. Večji del rodoslovcev, dobri dve tretjini jih je pri popisu že uporabljalo računalnik.

Januarja 1996 je bila na Uradu RS za statistiko izvedena prva rodoslovna konferenca na temo rodoslovne podatkovne zbirke.¹²

Srečanja

Že leta 1995 so bila poleg rednih mesečnih srečanj organizirana v drugi polovici meseca tudi tematska srečanja.

Predsednik Hawlina pa je v aprilu 1996 izvedel tudi obisk na Dunaju, kjer je obiskal agencijo Büro für Genealogie, Center za družinske raziskave (Familienforschungstelle) in se udeležil občnega zbora rodoslovne družbe Adler.¹³

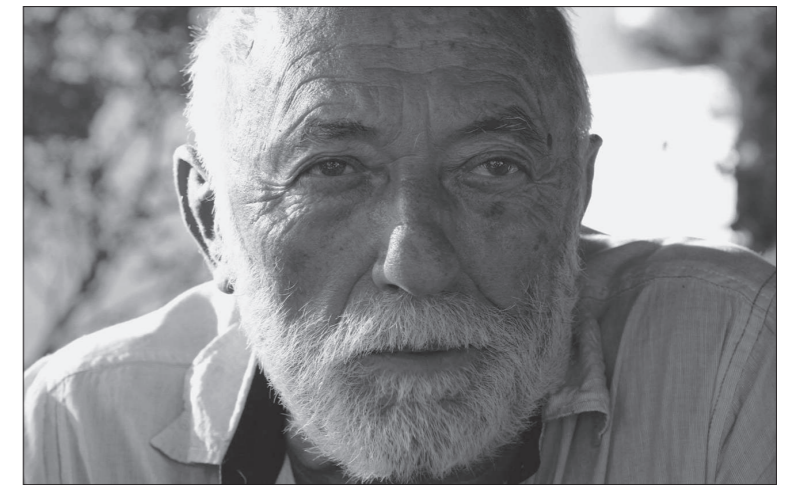
Leta 1996 je društvo prejelo tudi prvo finančno podporo, ki mu jo je za društveno dejavnost namenil Urad za Slovence po svetu v višini 100.000 takratnih slovenskih tolarjev. Porabljeni so bili za dotisk izvodov društvenega biltena Drevesa.

Leta 1996 je društvo imelo že 78 članov, zaradi nesklepčnosti pa je junijska seja, na kateri naj bi odločali o uredniškem odboru biltena in uvedbi članskih izkaznic, odpadla.¹⁴

Namesto zaključka

Če na kratko povzamemo, so težave, ki so pestile prva leta društva, še vedno prisotne. Kljub temu pa ne gre oporekati bogati zapuščini in trenutni kondiciji, v kateri je društvo po petindvajsetih pomladih. Vse najboljše...

Peter Hawlina

25 let je minilo od uradne ustanovitve Slovenskega rodoslovnega društva (SRD). Poudarjam, uradne. Takrat smo sprejeli pravila in izvolili predsedstvo. Delovali pa smo že nekaj let prej in tudi časopis že izdajali. Rekli smo mu Bilten rodoslovnega krožka. Takrat smo bili nekateri ustanovni člani že vsaj dve leti člani društva Slovenski ščit, ki se je kasneje preimenoval v Heraldica Slovenica. Do menjave imena je prišlo zaradi podobnosti besede ščit z besedo shit. Nam samo ime ni bilo pomembno. Bolj nas je motilo, da se je društvo ukvarjalo izključno z grbi in to z nami rodoslovci ni imelo nič skupnega.

Nekateri kolegi so odločno zahtevali, da se na viden način ločimo od Slovenskega ščita, ker si nas je ta še kar prisvajal. Kolega Toplišek je kot pravnik pripravil pravila in ostale formalnosti. Predlagan sem bil za predsednika. Opozarjal sem, da je delo društva bolj odgovorno od početja članov krožka in bomo morali svoj obstoj dokazovati z urejenostjo in kakovostjo. Saj bomo vsi sodelovali, so me prepričevali. Nič kaj nisem verjel in tudi res ni hotel nihče prevzeti nalog, ki bi bile potrebne za urejeno delovanje. Bili smo skupina posameznikov. Vsak od nas je predvsem zasledoval lastne cilje in samo vsota delovanja posamezni-

kov se je neformalno odražala v podobi društva. Samo izjemoma smo se v neobveznem timskem delu lotili česa takega, kar je preselilo zanimanje posameznika.

Če torej govorimo o obletnici, bi lahko rekel, da smo začeli že vsaj tri leta pred letom 1995. Omenil sem našo vključenost v Slovenski ščit, kar na naše delo ni imelo vpliva.

Vsak od tistih rodoslovcev, ki ga je pritegnila beseda rodoslovje ali genealogija v društvu Slovenski ščit, je vsaj v začetku skušal zadostiti lastnemu zanimanju za rodoslovje. In vsak se je dela lotil na njemu samemu najbolj ustrezen način. Tudi jaz.

Sam sem sicer čutil neizrazito zanimanje za evidentiranje prednikov in sorodnikov. Naredil pa nisem nič in verjetno tudi nikoli ne bi, če mi ne bi med mnogimi drugimi računalniškimi programi prišel pod roko program Genealogy on Display. Naložil sem ga na svoj prvi IBM osebni računalnik leta 1988. Program je bil napisan v jeziku Basic. To je bil zadnji programski jezik, ki sem se ga moral naučiti uporabljati, če sem hotel delati na prvih računalnikih Sinclair. Prvega takega sem imel leta 1984. Vendar na Sinclairju še nisem začel z rodoslovjem. Prelomnica je bil IBM računalnik in omenjeni program. Pritegnila me

je beseda genealogy in v nekaj dneh sem imel vpisane vse znane sorodnike. Takoj sem spoznal prednosti rodoslovnega programa. Rodoslovni program močno presega vsa druga orodja in programe kot so Word, Excell in še nekateri drugi. Poleg tega se uporabnik takoj sreča z rodoslovnimi standardi. Delo me je pritegnilo in kmalu sem imel popisanih nekaj sto sorodnikov. Podatke se pridobival od svojih in ženinih sorodnikov. Nekateri so imeli že bolj ali manj popisane svoje prednike in sorodnike. Vse sem tako prepisoval. Narejeno je klicalo po nadaljevanju. Hitro sem spoznal, da izdelava rodovnika ni nikoli končana. Nasprotno – vsako novo odkritje prinese novo, še širšo nalogo. Ko je datoteka štela kakih 1000 ljudi, sem izčrpal vednje sorodnikov in razpoložljivih že narejenih rodovnikov. Bom s tem odločil za obisk škofijskega arhiva, saj sem verjel, da je raziskovanje v arhivih početje posebnih strokovnjakov. Vseeno sem poskusil in v prvi knjigi, ki sem jo odprl, sem se zavedel, da sem nepismen. Pred mano je bila knjiga porok iz prve polovice 19. stoletja. Pisana je bila v gotici z opombami v nemškem jeziku. Najraje bi vstal in odšel. Pa me je bilo sram. Toliko časa sem buljil v zapise, da se mi je pokazalo ime Catharina in kako minuto

⁸ Drevesa, marec 1995

⁹ Drevesa, julij 1995

¹⁰ Drevesa, avgust, september 1995

¹¹ Drevesa, november 1995

¹² Drevesa, letnik 3, št. 1

¹³ isto tam

¹⁴ Drevesa, letnik 3, št. 2

kasneje še priimek Achatschitsch. Zmaga!!! Katarina Ahačič!!! Napredoval sem vse hitreje in obsedel do konca tistega dne in se naročil za naslednji termin. Kadar sem le utegnil, sem posedal v arhivu in postal redni obiskovalec škofjiskega in kasneje še drugih arhivov. Najdeno sem si zapisoval in doma vnašal v rodoslovno datoteko.

Pri tem delu sem spoznaval še druge rodoslovce. Takrat sem bil morda edini, ki si je pri rodoslovju pomagal z računalnikom. Vsakomur sem dopovedoval, da bo z računalnikom hitrejši, bolj popoln in bo s tem dosegal tudi neprimerne lažje posredovanje podatkov sorodnikom. Nekateri so se hitro pustili prepričati. Skupni interes je vodil v občasna srečanja z izmenjavo izkušenj in iskanju skupnih področij dela. Srečanja so postala vse pogostejša in kmalu smo uvedli tudi tematske sestanke s povabljenimi strokovnjaki. Nabirala se mi je literatura v nemškem in angleškem jeziku. Vse več koristnega se je začelo pojavljati tudi na spletu. Začel sem navezovati mednarodne stike. Sčasoma je prihajalo tudi do osebnih obiskov tujcev in mojih v tujini. Pri svojem službenem delu sem pogosto potoval po Evropi. Povsod sem iskal rodoslovne vzore. Zato trdim, da smo v slovenskem rodoslovju posnemali izključno zahodne vzorce. Ne samo rodoslovne programe, katerih je bilo vsako leto vse več. Tudi priporočila za delo društva so bila prirejena po zahodnih vzorcih. Med novimi programi nas je najbolj prepričal program Brother's Keeper (BK) in leta 1994 (morda že 1993) smo ga prevedli. BK je naše potrebe več kot zadovoljeval in postal je najbolj uporabljan.

Leta 1994 smo začeli izdajati Bilten rodoslovnega krožka. Izšle so štiri številke. V letu 1995 je bilten začel izhajati mesečno, dobil ime Drevesa in marca 1995 smo ustanovili društvo.

V časopisu smo redno poročali

o svojem delu. V časopisu je bila tudi predstavitev društva, ob letnih skupščinah pa poročila o delu. Ob prvi mednarodni rodoslovni konferenci z udeležbo 50 Američanov, je izšla posebna številka v slovenščini in angleščini. Tam je društvo predstavljeno v mojem uvodnem nagovoru. Na kratko zaokroženo zgodovino lahko preberemo tudi v uvodniku in priložnostnih prispevkih v številki Dreves ob dvajsetletnici društva. Delo društva z vsemi najbolj izstopajočimi aktivnostmi so bil objavljeni, sproti pa smo o njih poročali na rednih mesečnih srečanjih. Poleg rednih, smo imeli vsak mesec še tematsko predavanje in tudi o teh predavanjih smo objavljali tiste, ki so bili vredni objave.

Vse važnejše zadeve smo skušali sproti objavljati tudi na spletni strani. To je začel v angleškem jeziku dr. Tomaž Pisanski. V slovenskem jeziku je za spletno izdajo skrbel kolega Toplišček in nadaljeval kolega Hohkraut.

Vsega objavljenega ne bo nihče prebiral. Najbrž tudi ne mojega nagovora udeležencem prve mednarodne konference in uvodnika v Drevesih ob dvajsetletnici SRD.

Sam ocenjujem, da je pomembno po zahodnih vzorih uvajanje priporočil za delo, ki so ob večinski uporabi postali društveni standardi. Kot pravilna usmeritev so se dokazali tudi referenčni indeksi rodoslovno obdelanih oseb in porok. Začetno hitro naraščanje števila oseb v kumulativni datoteki se je upočasnilo. Ugotavljam, da je večina dajalcev svoje podatke rajne prenesla na svetovne zaloge in zato referenčni indeks pomaga samo še pri iskanju tistih možnih prekrivanj, ki niso (še) objavljena na svetovnih gigantih.

Zahodni vzori so se nam razmeroma zgodaj približali tudi na področju genetike. Za prelomno leto omenjam leto 2003, ko smo izdatno sodelovali v projektu Relative Genetics. Povezovanje rodoslovja

z genetiko prepričljivo dokazuje zrelost članov SRD, ki s tem vstopajo v peto obdobje rodoslovja. Jaz sem namreč lansiral delitev rodoslovja v obdobja od nepismenosti prek pismenosti do uporabe računalnika, ki se nadaljuje z internetom in je pred dobrimi petnajstimi leti rodoslovje povežalo z genetiko.

Ko sem nastopal svoj zadnji mandat predsednika, sem opozoril na potrebo zagotovitve ohranjanja materialnih ostankov našega delovanja. Nabralo se je precej oprijemljivega gradiva. To je arhiv, knjižnica, vzorčni rodovniki... Povedal sem, da bo za ohranjanje najprej potreben prostor, kasneje pa živo slovensko rodoslovno središče. Prostora nisem dobil in ga verjetno tudi iskal ne bom več. Bo že kako, saj je vedno bilo »že kako«.

To so obdobja, ki jih lahko omenjamo ob petindvajsetletnici. Slovensko rodoslovje je staro kot smo stari Slovenci. Kaj smo bili prej, vedo znanstveniki povedati z nekaj različnimi razlagami. Smo pa narod, ki je sodobno rodoslovno prisoten uradno od nastanka društva. Take nas je naredilo tretje obdobje rodoslovja – računalniško podprto rodoslovje. Tega nimajo vsi narodi.

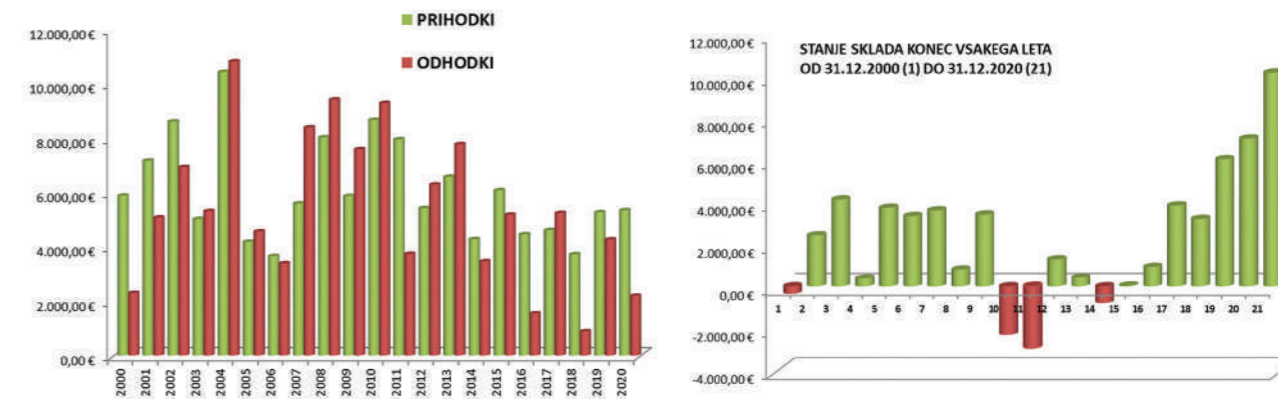
Do konca prve svetovne vojne pa smo bili dolga stoletja priključeni velikemu in lepemu habsburškemu imperiju. In z njimi bi letos lahko praznovali 150 let od ustanovitve prvega rodoslovnega društva Adler. To društvo še obstoja. Poskrbeli so za dokaze svojega obstoja, ki ne more utoniti v pozabo.

Bo tako tudi s Slovenskim rodoslovnim društvom. Bodo Slovenci še »stali« čez sto in več let? In bo takrat še kdo vedel za SRD?

Dvomim! Zanašam pa se, da bo ostalo delo tistih, ki so rezultate svojih rodoslovnih (in genetskih) prizadevanj pravočasno spletno objavili in jih s tem naredili večne in vsemu človeštvu namenjene.

Srebrni jubilej društva skozi številke

Francišek Grašič

Skupina rodoslovcev se je odločila, da svoje dotedanje delovanje pravno formalno uredi, in tako so 14. marca 1995 organizirali občni zbor društva. Sprejeli so temeljni dokument Pravila Slovenskega rodoslovnega društva (SRD). Natančno dva meseca kasneje je sledila registracija društva na škofjeloški upravni enoti.

Pravila društva, kot glavno vodilo delovanja, so se z leti spreminjala in dopolnjevala, tako glede na spremembe zakonodaje kot tudi zaradi potreb samega društva. Prva taka dopolnitev je bila sprejeta maja 1997, naslednja pa marca 2007, s katero se je občni zbor SRD preimenoval v zbor članov društva. Zadnja sprememba je bila sprejeta v preteklem letu in ta dokument je objavljen tudi na spletnih straneh društva.

Za delovanje društva, njegovo mesto v družbi in zanimanje širše javnosti za to področje so najpomembnejši njegovi člani tako zaradi številčnosti kot zaradi velike ustvarjalnosti nekaterih. Število teh se je skozi četrt stoletja spreminjalo. Največ je bilo okoli 300 članov, kolikor jih je bilo leta 2004, če ocenjujemo število po plačani članarini. V zadnjih osmih letih se število članstva giblje okoli 100, letos 110. Ustvarjalnost članstva je

skozi vseh 25 let vidna tako s prispevki v reviji Drevesa, številnimi razstavami rodbinskih dreves in monografij, nastopi v medijih in v sodelovanju z drugimi podobnimi društvi in rojaki po svetu. Za delovanje društva člani plačujemo članarino, ki je v prvem obdobju znašala 25 € (6.000 SIT) in potem od leta 2010 dalje po 40 €. Vse do vključno letošnjega leta se skupna vrednost plačane članarine giblje okoli 120.000 €, kar pomeni tudi dobre tri četrtine vseh prihodkov društva.

Za uspešno delovanje društva so poleg potrebnega znanja, sposobnosti in dobre volje članov pomembna tudi sredstva. V arhivu društva so tako dostopni izkazi uspeha in bilance stanja vse od leta 1998 dalje. V prvih treh letih uradnega delovanja društva se verjetno ti obračuni še niso izdelovali, zato so v nadaljevanju primerjave podane za delovanje v novem - tretjem tisočletju. Poleg že omenjene članarine prihodki vključujejo prispevke članov ali donacij, nekaj je bilo v posebnih primerih državnih subvencij in ne nazadnje so bili pomembni prihodki tudi s prodajo revije Drevesa. Gibanje višine odhodkov skozi obravnavana leta je bilo zelo dinamično; narekovali so jih stroški izdajanja revije

je pa še stroški kakšnih enkratnih projektov, ki jih je izvedlo društvo. Velja poudariti, da je bila, in je še danes, društvena potreba po prihodkih le v višini, ki je potrebna, da se izpeljejo vse sprejete vsakoljetne naloge in tisti večletni projekti, za katere se članstvo odloči. Po mojem mnenju smo bili v tem pogledu uspešni. V nadaljevanju je še grafični prikaz gibanja teh podatkov v zadnjih dvajsetih letih delovanja SRD.

Premoženje društva je bilo skozi vsa leta in je tudi danes predvsem v obliki denarja in nekaj malega v osnovnih sredstvih, kot so računalnik, tiskalnik ter nekaj programov. Lastništvo tega premoženja se je prepletalo med društvenim skladom in obveznostmi za nastale stroške. Tako je bilo tudi nekaj primerov, ko je bil društveni sklad negativen in je bilo potem v naslednjih letih treba poskrbeti za poravnavo dolga.

Upam, da je nekaj prikazanih podatkov za kolegice in kolege zanimivih. Za poenostavitev prikazanega mogoče še to, da se v zadnjih letih prihodki gibljejo okoli petih tisočakov, odhodki pa so skromnejši in tako je tudi stanje društvenega sklada ob zaključku srebrnega jubileja najvišje in presega dvoletne prihodke.

Rodoslovni viri, s posebnim ozirom na matične knjige pred letom 1946

dr. Ema Umek

Jahr, Monat und Tag 1822	Stadt, Markt oder Dorf.	Haus No.	Nahmen des Getauften.		Religion			Nahmen der Hebame.
			Vater.	Mutter.	Evangel.	Kathol.	Heid.	
1822	H. Georgen	8	Joseph Joann	Maria Wolk				
	Mühle	16	Wolfgang Joann	Anna Wolk				
	Mimbäcker	11	Urban Joann	Anna Wolk				
	Wippenau	20	Simon Joann	Anna Wolk				
	Hammer	20	Wolfgang Joann	Anna Wolk				
	H. Georgen	14	Joseph Joann	Maria Wolk				

dr. Ema Umek, arhivistka, zgodovinarica, svetovljanka in velik človekoljub, je v letu 2019 praznovala devetdesetletnico. S svojim delom, doslednostjo in zavzetostjo na področju arhivistike in zgodovine, ki se mu je posvečala vsaj pol stoletja, je pomembno vplivala na razvoj arhivistike in zgodovine. Njen članek na temo matičnih knjig je bil že leta 1995 izdan v našem biltenu Drevesa. Ker je vsebinsko zelo kvaliteten in aktualen še danes, ga objavljamo ponovno. Avtorica v njem predstavi pregled razpoložljivih matičnih knjig, glede na veroizpovedi in tudi časovno obdobje v katerem so nastajale. Postreže nam s primerjavami in podrobnostmi, ki bodo koristne za vsakega rodoslovca, ko se poda na pot raziskovanja.

Med rodoslovne vire štejemo zlasti razne genealogije, ki so bile sestavljene predvsem za plemiške družine pa tudi druge vrste virov, ki niso imeli namena podajati rodoslovnih podatkov, ampak so bili namenjeni predvsem za uradno in drugo poslovanje. Vendar nam tudi ti nudijo dragocene rodoslovne informacije.

Med te vire štejemo statute animarum (družinske knjige) s predhodnimi sezname velikonočnega spovedovanja, nekrologe, testamente, urbarje, katastre, zemljiške knjige, delno tudi deželno desko, družinske, šolske kronike, predvsem pa matične knjige.

Matične knjige so javne listine, ki pravno veljavno dokazujejo rojstvo,

poroko in smrt.

Začetke matičnih knjig predstavljajo sezname krščencev in umrlih. Bizantinski cesar Justinijan (527 – 567) je v 6. stoletju predpisal, da ob porokah sestavljajo listine, v diptihe vpisujejo umrle, vse pomembne osebe pa se vpiše v nekrologe. Ti vpisi so imeli značaj evidence pripadnikov cerkvene občine.

Obvezno vodenje rojstnih in poročnih matičnih knjig je uvedel tridentinski cerkveni zbor (1545–1563) v času, ko so nastale že augsburška, kalvinska, anglikanska cerkev. Torej je reformacijsko gibanje dokončno priklicalo matične knjige kot dokaz pripadnosti rimskokatoliški cerkvi. Podrobnosti o vodenju matičnih knjig so prepus-

tili škofijskim sinodam. Obvezno vodenje mrliške knjige je uvedel 1614 rimski obrednik. Vendar so posamezne župnije že prej vodile matične knjige, npr. Piran rojstno knjigo 1458, Izola pa 1506.

Rimski obrednik je tudi določil obrazce vodenja za vse tri vrste matičnih knjig. V času cesarice Marije Terezije je avstrijska država uredila svoj vojaški sistem in uvedla štetje prebivalstva. Evidence pripadnosti verski skupnosti je uporabila za evidenco prebivalstva, in sicer v vojaške (nabor) in zdravstvene namene (cepljenje otrok proti kozam). Začela je izdajati odloke, ki so se nanašali na matične knjige. Leta 1770 izide odlok o vpisu imena nezakonskega oče-

ta in obrazec za vodenje matičnih knjig. Vanj so morali vpisovati tudi gospostvo, kateremu je rojeni pripadal. Leta 1774 so ukazali, da morajo knjige dobro hraniti in jih ob požaru prve rešiti.

Cesar Jožef II. je predpisal s patentom 20. 2. 1784 vodenje matičnih knjig tudi s strani države. Vodenje je poveril le katoliškemu župniku in rabinom, ki so imeli kot vodje matičnih knjig funkcijo pomožnega državnega organa. Javno verodostojnost so imele le matične knjige katoliških župnikov. Župniki so vodili rojstne, poročne in mrliške knjige; rojstne in mrliške pa tudi nekatere tedanje podružnice. Poleg župnijskih uradov so v letih 1784 – 1786 samostojno vodile matične knjige tudi bolnišnice, najdenišnice in kaznilnice. Od 1786 naj bi matične knjige znova vodili župniki, v katerih območju je bil tak zavod, vendar je bila praksa drugačna. Svoje matične knjige so vodile kaznilnice v Ljubljani, Begunjah in Mariboru, bolnišnice v Ljubljani, Kandiji pri Novem mestu, Gorici, Brežicah in Trstu, najdenišnici v Ljubljani in Trstu.

Sprva so vodili matične knjige kronološko po datumu rojstva, poroke in smrti. Leta 1784 so določili, da za vsak kraj v okviru župnije posebej vpisujejo matične podatke, a se tega niso držali. Leta 1812 so župniki oddali cerkvene matice županom (merom), ti so vodili civilne matice od 1812 do 1814, ko so znova prevzeli vodenje matic župniki, nekateri župniki so vodili matične knjige tudi v času 1812 – 1814.

Evangelicanski pastori augsburške veroizpovedi so vodili matične knjige od 1782, a brez javnopravne veljave. Pravno veljavo so imeli le vpisi protestantov v rimskokatoliških knjigah. Zato so pastori morali vsako leto pošiljati župnikom podatke. Od 1829 so pisali za svoje območje tudi dvojnike, ki so jih pošiljali rimskokatoliškemu žu-

pniku. Ta jih je hranil in overil. Od 1849 so tudi protestantske matice imele isto pravno moč kakor rimskokatoliške.

Židje so vodili knjige obrezovanj po odloku od leta 1779. Leta 1784 je bilo predpisano vodenje tudi židovskih matičnih knjig. Dokazno moč so dobile šele 1868. Do tedaj je kontroliral, overjal in izdajal izvlečke rimskokatoliški župnik. Židje Koroške, Kranjske in Štajerske so od leta 1894 vodeni v matičnih knjigah židovskih cerkvenih občin Gradec, Gorica, Trst, Beltinci, Lendava in Murska Sobota. Od 1929 so Židje v Sloveniji vpisani v matičnih knjigah židovskih občin Murska Sobota in Dolnja Lendava.

Grškokatoliška cerkev (uniati) in njene župnije so bile v krajih Draga, Kašt, Radatoviči; spadali so pod grškokatoliško škofijo v Križevcih, za druge uniate po Sloveniji je vodil matične knjige župnijski urad sv. Cirila in Metoda v Zagrebu.

Starokatoliška cerkev je vodila matične knjige od njenega priznanja leta 1877. Sprva je bilo ozemlje Slovenije pod starokatoliško župnijo na Dunaju. Od 1918 je bila pristojna župnija v Zagrebu, od 1936 pa novoustanovljena župnija v Ljubljani. Leta 1942 je bila župnija v Ljubljani razpuščena in ponovno je pristojna župnija v Zagrebu. Župniji sta bili tudi v Celju in Mariboru.

Baptistična cerkev je od leta 1905 javno priznana. Cerkevna občina je bila v Mačkovcu.

Srbska pravoslavna cerkev. V Avstro-Ogrski je bila priznana 1864. Župnije so bile v Bojancih, Marindolu, Ljubljani, Mariboru in Celju. Od 1932 so spadali Ljutomer, Murska Sobota, Dolnja Lendava in Ormož pod župnijo v Varaždinu.

Muslimanska veroizpoved. Vodenje matičnih knjig je določila uredba iz leta 1927. V Ljubljani je bil imam džemata od leta 1934 z vojaškim kuratom, ki je vodil ma-

tične knjige.

Matične knjige so vodile tudi vojaške enote od 1770 dalje, od 1816 dalje pa tudi dvojnike. Vojaške matice so vodili v miru vojaški župniki in kaplani v krajih, kjer sta bila nastanjena vsaj dva bataljona, in kurati v bolnišnicah. Vojaški župnik je imel sedež za slovensko ozemlje v Gradcu. V vojni pa so vodili matične knjige vojaški duhovniki za vsako vojaško enoto ali zavod. Vojaške matične knjige so vodili v Avstro-Ogrski in Jugoslaviji v Celju, Mariboru in Ljubljani (garnizijska bolnišnica).

Za orožništvo so vodili matične knjige v letih 1887–1904 vojaški župniki, in sicer v Trstu za deželno orožniško poveljstvo št. 7, v Ljubljani za orožniško poveljstvo st. 12, v Gradcu za orožniško poveljstvo št. 6.

Za pripadnike deželne brambe so v miru vodili matične knjige v letih 1876–1918 pristojni matični uradi, ki so vodili knjige za civilne osebe, v vojni pa vojaški duhovniki. Vodenje matičnih knjig za vojno mornarico. Od 1870 so vodili matične knjige mornariški župnik v Puli, kurat bolnišnice v Puli in kurat pomorske akademije na Reki. Mornariški kaplani na ladjah so vodili le protokole. Vsi vojaški duhovniki so bili podrejeni apostolskemu vojaškemu vikariatu na Dunaju.

Na avstrijskih trgovskih ladjah so od leta 1866 vodili protokole rojstev, krstov in smrti. Podatke so pošiljali pristojni politični oblasti (kamor je bil pristojen umrli ali oče ali nezakonska mati), ki jih je dalje poslala vodji matic.

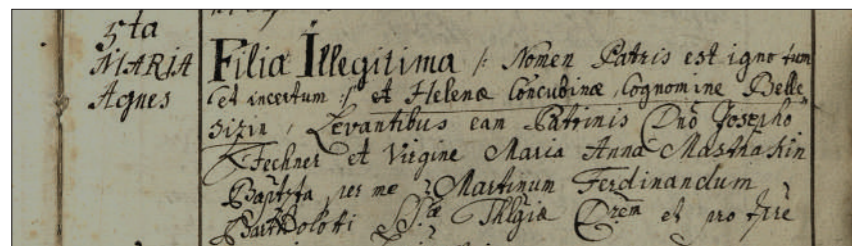
Rojstna knjiga

Leta 1614 je rimski obrednik predpisal naslednji obrazec: *Leta Gospodovega ... dne, ... meseca, sem jaz, župnik te cerkve v ... krstil otroka, rojenega od zakonskih staršev ... župnije ..., iz kraja Otroku je dano ime Boter je bil*

V letu 1770 so uvedli tabelarič-

ne vpise, leta 1784 pa je bil vpeljan nov obrazec z naslednjimi stolpci: datum, kraj, ime, vera, spol, zakonski ali nezakonski, starši, botri.

Od leta 1812 dalje je vpisan datum rojstva pred datumom krsta, leta 1895 je uveden nov formular. Pri najdenčkih so vpisovali prii-

Primer pred tabelarnega zapisa v krstno knjigo (l. 1752)

mek očeta ali nezakonske matere, če so ga mogli ugotoviti, sicer je že od 1929 dalje dalo priimek okrajno glavarstvo.

Sprememba priimka je bila dovoljena od 1859, od 1871 le pri spremembi vere. To je dovolila sprva civilna oblast do 1918, nato pa ministrstvo za notranje zadeve.

Priimek se je spremenil pri presopu iz židovske v katoliško vero. Spremembo priimka pri pridobitvi plemstva in v drugih primerih je dovolil od 1826 cesar, neplemiškim družinam od 1866 deželna vlada.

Sprememba imena je bila možna od 1929 dalje pri pozakonitvi, posvojitvi, poroki ali po posebni odločbi banovine. V času Avstrije je razvezana žena smela obdržati možev priimek ali svojega dediškega, če je bil zakon razvezan po moževi krivdi, sicer je možev priimek obdržala le po pristanku moža.

Vpis imena nezakonskega očeta v rojstni knjigi je od 1770 dalje le

na očetovo zahtevo. Rojstvo nezakonskih otrok so sprva vpisali v posebno knjigo, imenovano liber arcanum, ali pa v posebnem oddelku v rojstni knjigi, od 1784 dalje v običajni knjigi. Nezakonski oče je bil vpisan od 1788 dalje le, če je privolil ali če je bil prisoten in je

priznal očetovstvo. Naknadni vpis nezakonskega očeta je od 1884 dalje možen ob izjavi očeta z dvema pričama.

Če imena nezakonske matere nista potrdili dve priči, so od leta 1813 pri imenu matere pristavili opombo 'angeblich' (domnevno).

Pozakonitev otrok po poroki je bila odvisna od predhodnega priznanja očetovstva, zato so vpisali podatke iz poročne knjige. Pozakonitev je lahko dovolil tudi vladar.

Od 1816 je bil v rojstne knjige vpisan tudi krstitelj, od 1825 babica, od leta 1911 se je vpisal v ljubljanski škofiji v rojstno knjigo tudi datum poroke staršev. V opombah je bila navedena pozakonitev oziroma priznanje očetovstva.

Če je otroka krstil duhovnik, ki ni bil pristojen za področje rojstva, ga je vpisal v rojstno knjigo, a mu ni dal zaporedne številke. Pristojni duhovnik je tudi vpisal rojstvo otroka v matično knjigo in mu dal zaporedno številko.

Poročna knjiga

Obrazec poročne knjige leta 1614: *Leta Gospodovega, dne ... , meseca ... po oklicih, izvršenih v treh zaporednih prazničnih dnevih in ko se ni razkril noben zakonski zadržek, sem jaz N.N., župnik te cerkve v mestu ... sina N., ki ima ... let iz župnije in hčer ali vdovo, ki ima ... let iz župnije poročil. Navzoče so bile znane priče*

Obrazec iz leta 1784 je imel naslednje stolpce: leto, mesec, dan, bivališče, priimek in ime ženina, vera, starost, stan; priimek in ime neveste, vera, starost, stan; priče: imena in poklic.

Ločitve so vpisovali v poročne knjige od 1895 dalje.

Mrliška knjiga

Obrazec iz leta 1614: *Leta Gospodovega, dan ... , mesec ... je umrl N.N, sin, (hči, žena) v starosti ... , kraj ..., pokopan kdaj in kje.*

Obrazec iz leta 1784: leto, mesec, dan smrti, hišna št., ime, vera, spol, starost, bolezen. V mrliško knjigo so vpisovali tudi mrtvorojene otroke, ponesrečence, umrle nasilne smrti, obsojence in tiste, ki niso bili cerkveno pokopani.

Mrtvega so vpisali v knjigo župnije, kjer je umrl. Če je bil pokopan drugje, so ga vpisali tudi tam, a brez zaporedne številke. Datum najdenja umrlega je vpisan kot datum smrti.

Bolnišnice, porodnišnice, kaznilnice in prisilne delavnice so vodile mrliške knjige, župniki iz kraja pokojnikov so tudi vpisali umrlega, a brez zaporedne številke.

Rimskokatoliške župnije vodijo dvojnike rojstnih in poročnih matičnih knjig v ogrski polovici

države od 1828, v avstrijski polovici od 1835 dvojnike rojstnih in poročnih knjig, od 1836 pa še mrliških. Evangeličanske župnije vodijo dvojnike od 1829, židovske od 1894 in starokatoliške od 1877.

Od 1. aprila 1946 dalje v Sloveniji vodijo matične knjige matični uradi, s tem dnem je prenehala pravna veljavnost cerkvenih matičnih knjig.

Civilne matične knjige

Civilne matične knjige so vodili v času Ilirskih provinc, statutarne občine in okrajna glavarstva od 1868, na ozemlju Ogrske od 1894 in Julijske krajine od 1924 in na območju, okupiranem od Nemcev in Madžarov 1941 – 1945.

1. septembra 1812 so začeli voditi v Ilirskih provincah matične knjige župani - meri. Knjige so vodili v dveh izvodih, enega je imel mer, drugega pa sodišče I. stopnje. Vodili naj bi jih do 1. julija 1814, dejansko pa so prenehali že 1813.

Vodili so rojstno, oklicno, poročno in mrliško knjigo. Najprej je matičar sestavil listino, ki jo je prebral in vpisal v knjigo, nakar so se podpisali matičar in priče.

Statutarne občine in okrajna glavarstva

Leta 1868 je dovoljena poroka pred svetno oblastjo, če je duhovnik odklonil oklice ali ni hotel dovoliti poroke iz razlogov, ki jih državna zakonodaja ni priznavala. Odslej so za take primere vodili oklicno in poročno knjigo.

Od 1870 so vodili te knjige tudi za osebe, ki niso pripadale nobeni zakonsko priznani veroizpovedi.

V Prekmurju so v času od 1894 do 1918 in za časa madžarske okupacije 1941–45 vodili matice po matičnih okrajih. Od 1904 so bili matični okrajni velike občine in okrožni notariati. Vodja matičnih knjig je bil notar. Vodili so rojstno, poročno in mrliško knjigo. Obrazec rojstne knjige je obsegal priimek, ime, poklic, bivališče pri-

javitelja, kraj, leto, mesec, dan, uro rojstva, ime, spol otroka; ime, priimek, vera, poklic, bivališče, kraj rojstva in starost staršev. Nezakonskega očeta so vpisali le, če je ta sam pred matičarjem dovolil ali pa je bilo priznanje očetovstva v javni listini.

Leta 1904 je bil spremenjen obrazec: dan vpisa, datum rojstva, ime, spol, vera otroka, priimek, ime, poklic in bivališče staršev, kraj otrokovega rojstva.

Obrazec poročne matične knjige je obsegal ime in priimek in uradni naziv uradnika, ime, priimek, poklic, starost, vera, rojstni kraj, bivališče poročencev; ime, priimek, starost, poklic, bivališče prič.

Leta 1904 se je spremenil obrazec mrliške matične knjige: datum vpisa, čas smrti, priimek in ime se živčnega, umrlega, razvezanega, ločenega zakonca, priimek in ime staršev, kraj in vzrok smrti. Vodili so tudi dvojnike.

2. oktobra 1919 so v Prekmurju ukinili vodenje civilnih matičnih knjig. V času okupacije od avgusta 1941 do aprila 1945 so jih ponovno vodili.

Julijska krajina in zavezniška vojaška uprava v Slovenskem primorju

Leta 1924 so bile uvedene civilne matične knjige z zakonom iz leta 1865. Rojstna knjiga je bila 1924 sestavljena iz dveh delov. Prvi je imel tiskan obrazec z zaporedno številko vpisa, datumom prijave, imenom, priimkom, nazivom matičarja, imenom, priimkom, starostjo, poklicem, bivališčem prijavitelja; datumom, krajem, spolom, imenom in priimkom rojenca, imenom, priimkom, starostjo in poklicem prič. V drugem delu A so bile vpisane rojstne listine drugih občin in v delu B rojstva najdencev, pozakonitve, posvojitve, priznanje nezakonskih otrok, spremembe priimka.

Obrazec je bil spremenjen leta

1939, imel je dva dela. I.A je vseboval izjavo o rojstvu, I.B izjavo o rojstvu po 10 dneh, II.A spise o rojstvu iz drugih občin, II.B spise o rojstvih v tujini ali na potovanju.

Oklicna knjiga je bila sestavni del prilog k poročni knjigi.

Poročna knjiga. Leta 1930 se je po konkordatu spremenil obrazec, ker je imel zakon pred župnikom iste pravne posledice kakor civilni zakon. V del I.A so vpisali poroke, sklenjene pred matičarjem, v II.A je prepis poročnih spisov rimskokatoliških duhovnikov iz iste občine, B isto iz drugih občin, C vpisi porok, sklenjenih v smrtni nevarnosti, razveljavitev zakona.

Mrliška knjiga je sestavljena iz dveh delov; 1. spis o smrti, 2. spisi in izjave, ki jih je dobival matičar od drugih matičnih uradov.

Leta 1939 je bil spremenjen obrazec, v delu 1 je izjava o smrti, v 2A so spisi o smrti izven bivališča pokojnika, v 2B prijava smrti bolnišnice, v 2C smrti v tujini in na potovanjih. Matične knjige so pisali v dveh izvodih, hranile so jih občine in sodišča. Te matične knjige so bile v veljavi od 1943 do 1945 v operacijski coni Jadransko primorje in na ozemlju zavezniške vojaške uprave do leta 1947.

Nemško okupacijsko ozemlje. 15. junija 1941 so uvedli civilne matične knjige. Rojstne in mrliške knjige so vodili na občinah, poročne knjige pa politični komisar okrožja na Gorenjskem in Koroškem. Na Spodnjem Štajerskem so uvedli civilne matice 1. oktobra 1941. Matične knjige so vodili župani. Poročne knjige so vodili že od junija 1941. Uporabljali so isti obrazec kot v rajhu in pisali so knjige v dveh izvodih do maja 1945.

Vojaške poroke v NOB so vpisovali v poročne zapisnike, knjig niso vodili. Te poroke so morali po 1. 4. 1946 v enem letu vpisati v poročne matične knjige.

S. d. r.	D. r. t.	D. a. u. s. a. u. m. e. r.	N. a. m. e. n.	K. r. s. t. j. e. n. i. c. i.				N. e. l. t. e. r. n.		P. a. t. e. r. n.	
				S. t. r. a. n. i. c. a.	S. t. r. a. n. i. c. a.	S. t. r. a. n. i. c. a.	S. t. r. a. n. i. c. a.	V. a. t. e. r.	M. a. t. e. r.	N. a. m. e. n.	S. t. a. n. d.
1784	December										
29	29. Okt.	112	Laurentius	i	-	i	-	Johann Gorbanc	Saffarina	Lovenz Müller	Johannes L. L. L.
								Johann Gorbanc	Saffarina	Marik L. L. L.	Johannes L. L. L.
								Johann Gorbanc	Saffarina	Marik L. L. L.	Johannes L. L. L.

Primer tabelarnega zapisa v krstno knjigo, ki je prišel v veljavo v letu 1784

Rodoslovni dogodek desetletja: mariborske matice so na spletu

Tino Mamić

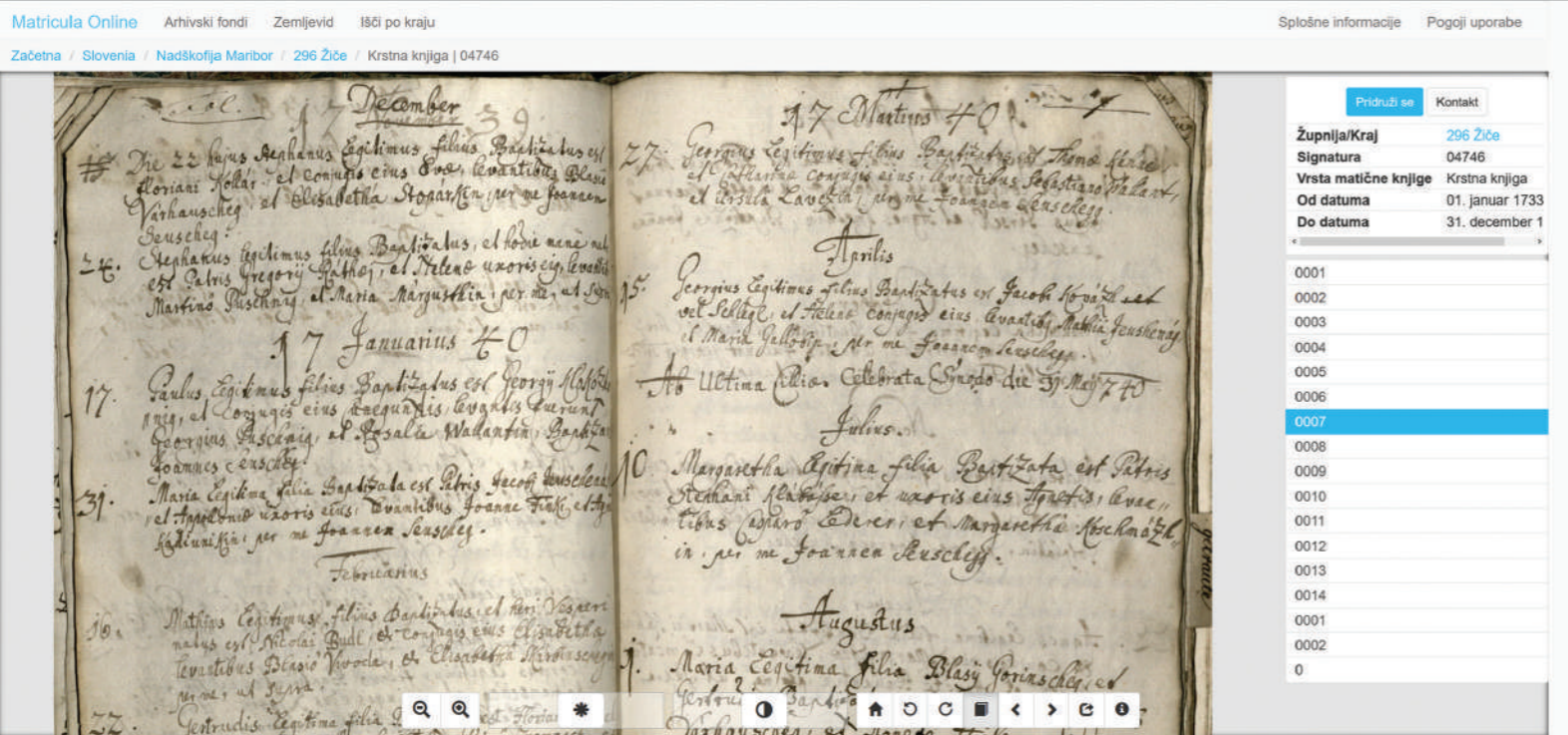

Foto: Matricula Online

V nekaj mesecih se je razpletla zgodba, ki jo rodoslovci in arhivisti spremljajo že leta in leta. Spletna objava matičnih knjig. To lahko brez pretiravanja imenujemo dogodek desetletja za slovensko rodoslovje, saj imamo od 20. oktobra 2020 na spletu matične knjige za ozemlje treh škofij, kjer živi več kot 800.000 ljudi. Skorajda polovica Slovenije ali 291 župnij. Gre za ozemlje nekdanje mariborske škofije, pred odcepitvijo Murske Sobote in Celja, za katero je še vedno pristojen en cerkveni arhiv, Nadškofijski arhiv Maribor.

Zgodba ima dolgo brado. Mariborska nadškofija je namreč skupaj s sosednjo graško škofijo med leti 2010 in 2013 bila digitalizirala obsežno gradivo, da bi se ohranilo pred poškodbami in z obom časa. Škofija Gradec-Seckau, ki jo poznamo tudi pod imenom sekovska ali graško-sekovska, je nato vse digitalizirane matice dala na splet. Nadškofija Maribor, ki jo poznamo tudi pod imenom lantinska škofija, pa je to storila le za nekaj tednov. Zatem pa so strani zaklenili. Več let so nato bile digitalizirane matice mariborske,

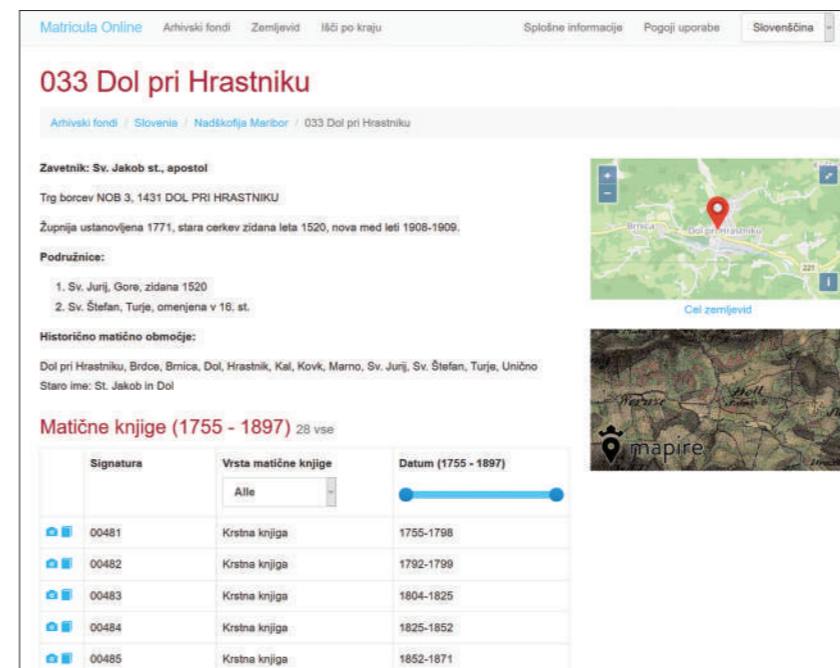
celjske in murskosoboške škofije dosegljive samo na računalnikih v čitalnici Nadškofije Maribor.

Projekt za digitalizacijo štajerskih matičnih knjig je bil financiran večinoma z državnim in evropskim denarjem, zato da bi gradivo postalo bolj dostopno. Skupni proračun je znašal 780.000 EUR. EU je dala 655, Dežela Štajerska 87, Republika Slovenija 26, Škofija Maribor pa 10 tisoč evrov. V opisu projekta ni pisalo, da bodo matice dostopne na internetu, čeprav je to graška škofija to storila takoj. "V okviru tega projekta se ne načrtuje

možnost dostopa preko interneta, lahko pa se to omogoči kdaj v prihodnosti," je pisalo.

Odločajo škofje

Odločitev glede dostopnosti knjig so sprejeli škofje. Natančneje Slovenska škofovska konferenca. Zakaj se je to zgodilo po tolikih letih, se uradno ne ve. Arhivisti pravijo, da se v arhivih bojijo, da bi z objavo na spletu izgubili obiskovalce in bi bile tudi njihove službe ogrožene. Drugi pa so prepričani, da se to nikakor ne bo zgodilo, saj bodo ljudje arhiviste vedno potre-

Primer spletne strani župnije s podatki in povezavami do matic

bovali zaradi znanja paleografije in zgodovine. Uradno je znano, da je predlog za objavo mariborskih matic škofom dal mariborski nadškofijski arhiv. Škofje so to odobrili lani decembra in arhiv je v manj kot letu pripravil gradivo za objavo.

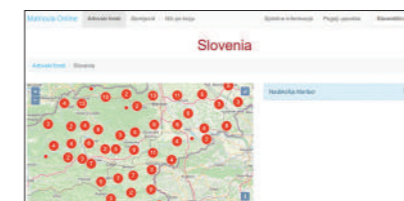
Ali to napoveduje tudi podobno dejanje v škofijskih arhivih preostalih treh škofij, se ne ve. Gotovo bo to odvisno od izkušenj, ki jih bodo dobili v naslednjih mesecih mariborski arhivisti.

Sta pa oba arhiva, koprski in ljubljanski, pristojna za tri slovenske jugozahodne škofije (Koper, Novo mesto in Ljubljana), že deloma pripravljena na digitalizacijo. V Kopru so od odprtja novih prostorov velik del matičnih knjig že digitalizirali, v Ljubljani pa je digitalizirana že večina gradiva, vključno s številnimi knjigami, ki jih še vedno hranijo na župnijah. To pomeni, da je vse odvisno predvsem od odločitve škofov.

Pol milijona posnetkov

Spletna zbirka mariborskega arhiva zajema župnijske matične knjige za obdobje dobrih 300 let, od leta 1597 do leta 1919, z območja mariborske metropolije – torej

celotne severovzhodne Slovenije (slovenska Štajerska, Koroška in Prekmurje). "Raziščete lahko 4556 enot matičnega gradiva (krstnih, poročnih, mrljskih knjig in indeksov) oziroma pogledate dobrih pol milijona posnetkov originalnih knjig (natančno 531.291)," so ob otvoritvi zapisali mariborski arhivisti.

Dostopno je gradivo 246 župnij nadškofije Maribor

Ob opisu vsake župnije je navedeno tudi njeno nemško ime, kar precej olajša iskanje. Digitalizirane knjige so razdeljene na šest kategorij: krstne, poročne in mrljske matice ter krstni, poročni in mrljski indeksi. Indeksi, abecedni, običajno priimkovni, so izredno dragoceni, saj v štajerskih župnijah marsikje sploh ni družinskih knjig. Le-teh, žal, na spletu ne najdemo, jih pa je veliko v mariborskem nadškofijskem arhivu. Ob tem je tudi zemljevid kraja iz najstarejše-

ga resnega zemljevida slovenskih krajev, vojaške karte iz leta 1783. Koristno je tudi, da so našeta naselja posamezne župnije, kar smo doslej imeli samo v Zgodovinskem imeniku župnij pokojnega Janeza Topliška. Še bolj koristno bi bilo, če bi dodali še nemške prevode teh imen, saj so v matičnih knjigah marsikje samo nemška imena.

Pregled matičnih knjig je brezplačno dostopen preko spletne strani Matricula-Online, ki je zadnja leta prvovrstni spletni vir za rodoslovne in podobne raziskave v srednji Evropi. Od tedaj naprej lahko domači in tuji rodoslovci poiščejo svoje prednike in izsledijo družinske korenine iz udobja svojega doma kar preko spleta.

Za rodoslovce je ta pridobitev velika. Odpadejo namreč potni stroški in večtedensko čakanje na proste termine. Težavo so predstavljali tudi razmeroma majhni računalniški ekrani v čitalnici – doma lahko povežeš več ekranov skupaj in si tako olajšaš delo. Hkrati lahko hitreje in kvalitetneje shranjuješ tudi izseke fotografij, saj fotografiranje ni potrebno. Zdi se, da je tudi iskanje hitrejše, ker se podatki hitreje nalagajo kot prej.

Portal Matricula Online sedaj ponuja vpogled v matične knjige, brez družinskih knjig (status animarum), za slovenske zgodovinske pokrajine Koroško, Štajersko in Prekmurje. Manjkajo torej še Kranjska, Goriška, Istra in Trst. Še pred enim letom se je to zdelo utopija ...

Vstopna stran portala Matricula Online je dostopna tudi v slovenskem jeziku

Register slovenskih pokopališč

Matej Hohkraut
Jožek Košir – Cox

Foto: Ana Tia Hohkraut

Pokopališča, oziroma boljše rečeno, nagrobniki, so bogat vir rodoslovnih podatkov. Na njih lahko najdemo, poleg podatkov o rojstvih in smrti, tudi sekundarne podatke; kot na primer družinske povezave med člani rodbin, poklice, častne funkcije, kraj bivanja, fotografije ipd.

Navodila uporabnikom za indeksiranje pokopališč na spletnem portalu Geneanet.org.

Na spletni strani Slovenskega rodoslovnega društva se nahaja bogat opis z navedenimi spletnimi iskalniki pokopališč v Sloveniji in tujini, vendar so ti iskalniki zaradi strogih uredb in ukrepov o varovanju osebnih podatkov večinoma podatkovno zelo skopi. Zato največkrat zadostujejo le za sekundarno preverbo zanesljivejših podatkov o pokojniku.¹

Projekt društva

Da bi si rodoslovci zagotovili obsežnejši vir podatkov, so neka-

teri člani društva združili moči v projektu arhiviranja posnetkov nagrobnikov slovenskih pokopališč, ki imajo poleg rodoslovne tudi vrednost kulturne dediščine, saj so pogosto vizualni in arhitekturni 'biseri', ki odražajo obraz časa, v katerem so nastali. Med najbolj aktivnimi posamezniki so Leon Drame, Robert Fonda, Rajko Eržen, Tomaž Artel, Janez Modričan, Mojca Modic, Špela Kačar, Franko in Tino Mamić, vodi pa jih Jožek Košir, znan tudi pod psevdonimom Cox.

Sadove svojega dela predstavlja na društveni spletni strani, kjer redno objavljajo novice in spremembe glede dokumentiranosti posameznih pokopališč.² Za vse, ki bi se jim pri njihovem delu želeli pridružiti, so objavili kratek dokument z napotki za fotografiranje in zapis pomembnih informacij o

pokopališču, ki ga dokumentirajo. Prav tako pa si lahko ogledate aktualni seznam pokopališč, ki še niso dokumentirana. Trenutno (november 2020) je skupina uspešno dokumentirala preko 68.000 nagrobnikov 290 slovenskih pokopališč.

Geneanet.org

Ker društvo ne razpolaga z ustrežno platformo, na kateri bi lahko objavilo zbrane podatke, smo iskali ustrezno globalno razširjeno platformo, ki bi zadostila društvenim kriterijem in zagotavljala vidnost podatkov tudi potencialnim uporabnikom izven naših meja. Po

² <https://rodoslovje.si/index.php/register-pokopali%C5%A1%C4%8D>

Kako se lotimo fotografiranja pokopališč

Za izdelavo fotografij ustrezne kvalitete potrebujemo primerno fotografsko kamero (pametni telefon boljše kvalitete) in manjše škarje za obrezovanje grmovja (s škarjami previdno, uporabimo jih le na zapuščenih grobovih).

Ločljivost fotografij, velikost posnetka nastavimo tako, da bo velikost posnetka med 1 in 2 MB, to je »S« small, kvaliteto na »fine« in občutljivost med 500 in 1000 ISO, da nam kakšen temnejši kotiček slučajno ne ponagaja in dobimo stresen posnetek.

Moja izkušnja je, da običajno na pokopališču iščemo določene priimke, da jih najdemo, praktično prehodimo celotno pokopališče. Fotografiramo iskano, mogoče še s kom kaj pokramljamo in odidemo. Doma ugotovimo, da je bila sestra tega in tega poročena z nekim mandeljcem iz istega kraja in počivata na isti božji njivi, in vajo ponovimo, predirkamo celo pokopališče, pofotkamo iskano in brž domov. Če je stvar blizu, ni težko ta postopek še velikokrat ponoviti, če pa se moramo v lov za posnetkom odpraviti kam dlje, se pa taka računica ne izide več. Ko sem imel vajeniške ure iz te dejavnosti, sem bil najprej v uku v bližnjih Stožicah, kjer so taščini predniki, in v Dramljah, od koder so mamini po očetu. Doma je bil to prijeten sprehod ali skok s kolesom, v Dramlje pa že skoraj celodnevni izlet. Seveda sem fotografiral samo kamne Mastnakov ... Kasneje, ko sem pridobil nove rodbinske povezave, sem zopet moral na pot in delo, ki bi ga lahko opravil že prvič, sem ponovil.

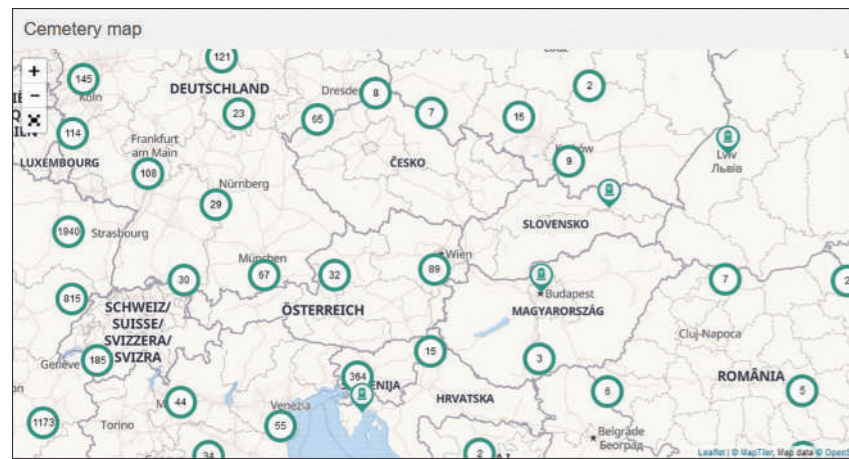
Torej, ko smo že enkrat na pokopališču, ne razmišljajte preveč in ovekovečite vse kamne! Če ni treba odmikati kakšnih sveč ali preveč razkošnega šopka, potrebujemo za premik in posnetek približno tri ali štiri sekunde, za sam ogled kamna pa recimo dve. V praksi, če odštejemo kakšen čvek, in če ni preveč obrezovanja kakšnega razbohotenega grmovja in nesrečnih sveč, naredimo 600+ posnetkov na uro. Če kaj odmikate, naredite to obzirno in, prosim, vrnite tisto potem nazaj na svoje mesto.

Pojdite lepo po vrsti (kot so hiše v Trsti). Zabeležite tudi takšne zapuščene grobove brez nagrobnikov, ti nam potem pomagajo opredeliti lego posameznega groba na zračnem posnetku pokopališča. Ni prav veliko takšnih pokopališč, ki bi imeli več nagrobnikov.

Predno pritisnete sprožilec, se prepričajte, če se res vidi ves napis in ne drži kakšen plastični angelček roke ravno tam, kjer ni treba. Tudi bleščanje sonca na preveč spoliranem kamnu ali razkošnem svečniku je moteče. Najprimernejši za fotografiranje so zato turobni dnevi, najslabše pa sončen zimski dan s snegom, ki nam pokrije vse, kar je zapisanega na tleh. Tudi po dnevu mrtvih počakajte vsaj na prvo slano, da opravi svoje.

Če vas motijo obiskovalci, si privoščite kakšen dan, ko vreme ni najlepše, takrat boste verjetno tam sami. Ob sončnem dnevu, ko so veliki kontrasti, morate fotografirati z bliskavico. Vendar pazite, kje stojite, da vam odsev bliska ne zamegli slike. Stojte levo, desno ali fotografirajte iz vrha. Vkllesani, napisi brez pozlate, se na sivih kamnih včasih zelo slabo vidijo in je potrebno poiskati najprimernejši kot za posnetek. Podobno je pri starih kamnih, kjer je napis še komaj viden. Tu včasih pomaga svetloba pod ostrim kotom, pa kaj, ko sonca ne moremo premikati, umetna luč pa pomaga le ponoči, ko na pokopališče ne smemo več. Ne zaradi duhov ampak zaradi upravljalca, ki se boji vandalizma. Stare nagrobnike bi se mogoče dalo prebrati s šrafiranjem primerne trdote papirja, tako kot smo včasih otroci »kopirali« kovance. Sam tega še nisem poizkusil.

¹ <https://rodoslovje.si/index.php/pokopalisca>

Že na oko je vidno, da Slovenija 'kraljuje' po številu obdelanih pokopališč v regiji osrednje Evrope (portal GeneaNet.org)

daljšem tehtanju smo se odločili za dokaj odprto evropsko in nizko komercialno storitev Geneanet, ki združuje podatke pokopališč okoli 100, pretežno evropskih držav. Kot zanimivost, Geneanet edini od primerljivih portalov omogoča 'sprehod' po pokopališču. Se pravi, da se lahko po portalu premikamo od 'kamna do kamna', nismo omejeni le na zadetek, ki smo ga vpisali v iskalnik.

Omogočeno je tudi združevanje skupine posnetkov pod isti grob. Ta funkcionalnost nam pride prav predvsem, če so napisi na kamnu izklesani na različnih straneh ali

pa v enem kadru zaradi dinamike gomile težko zajamemo vse potrebne informacije.

Sodelovanje

Razvijalec spletnega portala se je po naših obsežnejših aktivnostih na portalu hitro odzval in vzpostavil stik s člani projektne skupine. Poudariti je potrebno, da vodja projekta aktivno sodeluje s skrbnikom modula za pokopališča pri Geneanet, tako da so v zadnjih mesecih na našo pobudo izvedli kar nekaj popravkov, načrtujejo pa tudi uvedbo novih funkcionalnosti, ki smo jim jih predlagali.

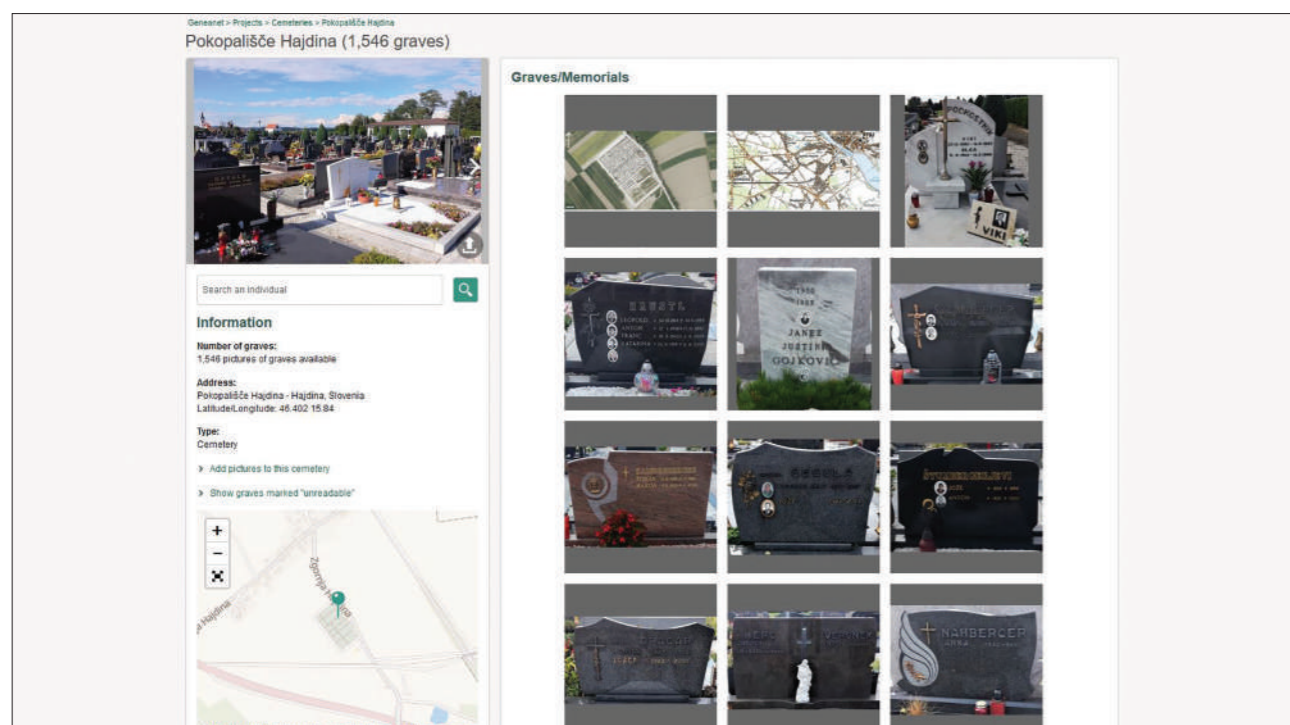
Tak primer je možnost, da uporabniki vnašajo obsežnejša pokopališča po oddelkih kot samostojna pokopališča, program pa jih kasneje sam združi. Prav tako razvijalec načrtuje v naslednjih posodobitvah možnost objave zemljevida in zračnega posnetka pokopališč, kar je 'pogruntavščina' članov naše projektne skupine.

Prav tako je omembe vredno, da je Geneanet vsem našim članom, ki so prispevali znatno količino gradiva, samoiniciativno podaril Premium naročnino³, ki prinaša številne prednosti kot so napredne možnosti pri iskanju, dostop do dodatnih baz podatkov ipd.

Vizija

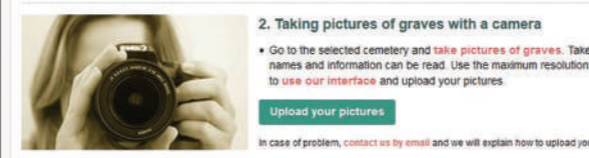
Register slovenskih pokopališč je vsekakor eden najodmevnejših projektov društva v letu 2020. Čeprav ga medijsko ne oglašujemo, ima glede na svojo širino, velik nacionalni pomen za ohranjanje dediščine. Zbrani podatki zaradi svoje narave namreč poleg rodoslovnega raziskovanja predstavljajo potencialno gradivo tudi za raziskovanje na drugih področjih (npr. domoznanstvo, etnologija, jezikoslovje ipd.)

³ podrobnosti glede Premium naročnine najdete na povezavi <https://en.geneanet.org/premium/>

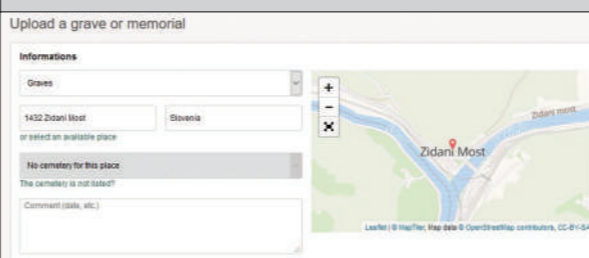

Nekaj napotkov za nalaganje grobov na geneanet.org

1. Odpremo stran <https://en.geneanet.org> (en v naslovu pomeni, da bo stran v angleškem jeziku).
2. V zgornji orodni vrstici preko »Projects« kliknemo na »Cemeteries«.
3. Kliknemo na »Learn more«, odpre se nam nova stran (Participate in the 'Save our Graves' project).
4. Kliknemo »Upload your pictures«. Če še nismo prijavljeni na portal, moramo v tem koraku najprej izvesti prijavo ali registracijo.

njo, razlikuje od npr. <http://www.geopedia.si/>. Svetovali so, da v drugo vrstico obrazca (glej sliko) vnesemo najbližji večji kraj. Sam se držim recepta, da vnesem kraj s pošto številko, kamor dotično pokopališče sodi, na primer, kliknem »or add a place« in vpišem 1225 Lukovica, v sosednje okence »state« Slovenia. Če program kraj prepozna, se v desnem okencu pojavi zemljevid z dotičnim krajem in markerjem.

vpišem , na primer, pokopališče Brdo pri Lukovici. Ne pozabite na ta pripis pokopališče! Brez tega program med seboj meša ime kraja in ime pokopališča.

V zadnjem okencu ponudi »Postal address«, ki pa nam nič ne pomaga, saj je Brdo recimo nima in smo pošto številko navedli že pri Lukovici. Lahko vpišemo GPS koordinate, enostavno jih skopiramo in prenesemo iz seznama pokopališč. Program si jih sam prevede iz naše oblike v decimalno.

Bolj elegantno pa je, če primemo marker in ga prenesemo na mesto, kjer leži naše novo pokopališče. V okence »Comment« vpišem SRD (Slovensko rodoslovno društvo), ime fotografa in datum posnetka (npr. SRD Lojze, 20201017), da se ve, od kod podatki. Lahko pa si izmislite kaj svojega.

Ko bo vse postorjeno, bo polje za izbiro pokopališča še vedno sivo, razen če ne zadenete loterijo in se pojavi »Select a cemetery«. In, če bo tam vaše, ga kliknite in greste lahko na naslednji korak.

Nato se lotite priprave mape s fotografijami. Za prve tri slike si naložite zemljevid, zračni posnetek in cerkev, če je ta kje v bližini. Pred ime teh treh slik napišite podčrtaj ali dva __, da bodo zagotovo na začetku zbirke. (Postopek izdelave teh treh slik je opisan na prejšnjih straneh v navodilih Kako se lotimo fotografiranja pokopališč.)

Mapa je napolnjena, sedaj spet odpremo geneanet.org in pogledamo, če je nova božja njiva že rojena. Ponovimo korake in pri »Select a cemetery« nas čaka presenečenje, kliknemo spustni meni iz ponujenega, izberemo naše, verjetno tudi edino, pokopališče. Po kliku na gumb Save se pokopališče kreira.

9. Naslednji korak je razvrščanje fotografij, ki smo jih naložili. Ko je vse nekje v oblaku, vam ponudi, da lahko slike še prerazporedite, a mi smo jih že prej v mapi, preskočimo križec desno zgoraj v kotu, potrdimo tisto zeleno desno zgoraj »Complete«, še tisto modro »OK«, ki se pojavi zgoraj v sredini, in smo končali.

Koprsko pokopališče na spletu

Tino Mamić

vir: Marjetica Koper

Precej let je že minilo, odkar so za pokopališče v Kopru pripravili spletni iskalnik grobov. Ne ve se, zakaj je trajalo tako dolgo, a slednjič so iskalnik le postavili na internet. Doslej je namreč bil dostopen le v stavbi uprave na pokopališču. Po prihodu novega direktorja koprškega komunalnega podjetja Marjetica v začetku leta 2020 pa se je to spremenilo.

Koprsko pokopališče je zelo staro, eno najstarejših v državi, če pogledamo starost ohranjenih nagrobnikov. Poleg tega gre za eno od največjih pokopališč v državi, kar daje spletni objavi še toliko večjo težo. Mnogi nagrobniki so razkošni in tudi umetnostno mojstrsko izdelani. Veliko lastnikov starejših grobnih parcel je danes v

Italiji, največ v Trstu. Iskalnik najdemo na <https://slopokopalisca.si/iskalnik/m/1>

V Slovenski Istri pa je na spletu še eno pokopališče, Piransko. Prvenstvo na internetu med slovenskimi božjimi njivami ima nedvomno največje pokopališče, ljubljansko. Njihov iskalnik vsebuje poleg imena in priimka pokopanih tudi fotografijo nagrobnika. Starejša dokumentacija o pokopih pa je objavljena na internetnih straneh ameriške Cerkve Jezusa Kristusa svetnikov poslednjih dni (Church LDS). Česa podobnega si zaenkrat za druga slovenska pokopališča zgodovinarji in rodoslovci samo želijo.

Na Vipavskem česa podobnega še ni. Ajdovska komunala, ki oskr-

buje vsa pokopališča v občinah Vipava in Ajdovščina, ima na svojih straneh vse osmrtnice. To je v drugih občinah precej redkost. Žal pa so arhivske strani dostopne samo za zadnji dve leti.

Iskalnik pokaže tudi pot do groba. Na sliki je označena pot do groba msgr. Franca Boleta. (www.slopokopalisca.si)

Iskalnik grobov na pokopališču Gabrje

Marko Kragelj

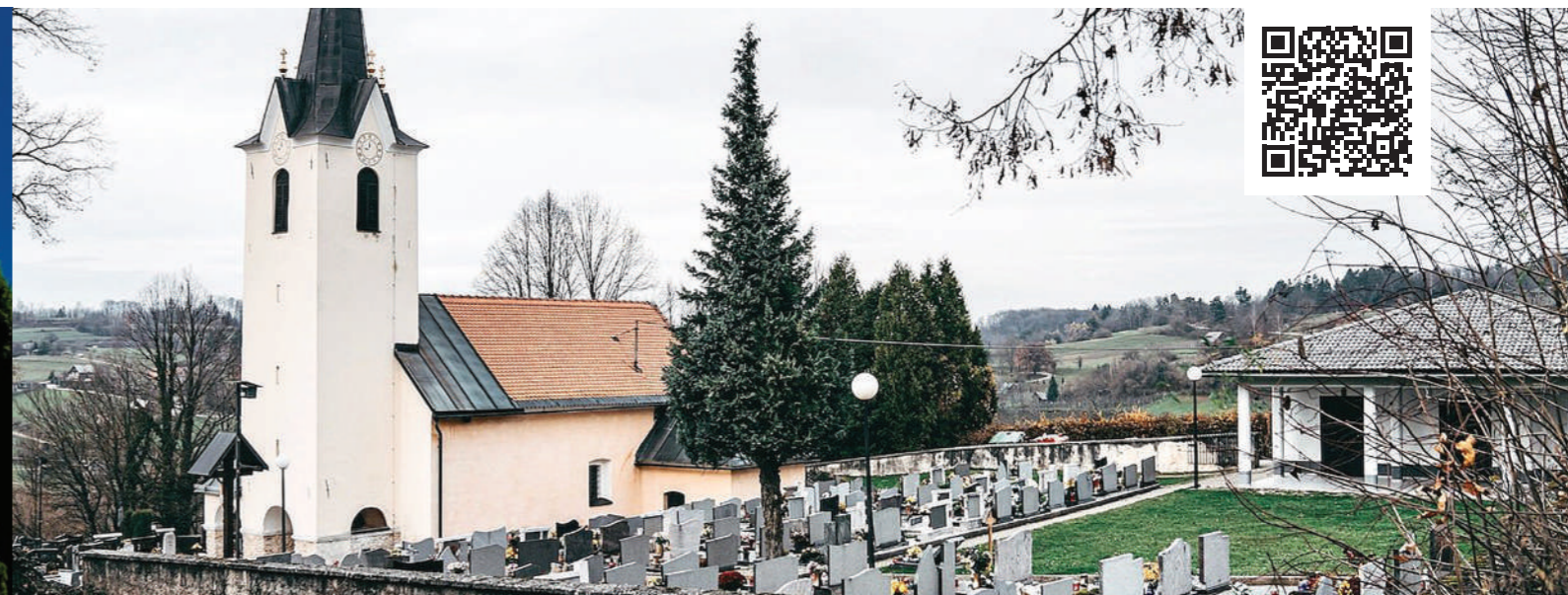

Foto: osebni arhiv

Pred dvema letoma v juniju ob praznovanju okrogle obletnice rojstva sem obljubil vaščanom, kamor občasno pridem uživati na košček zemlje, da bom naredil kroniko vasi oziroma nadgradil kroniko vasi 1864-1964, ki jo je napisal moj stari oče Franc Luzar (preživel Auschwitz, po vojni politični zapornik in 1976 obsojen zaradi svojega življenjepisa, ki ga je namenil nam vnukom in je prišel v nepravne roke, 3 leta na Dobu pri 67 letih) za potrebe Gasilskega društva Gabrje, ker ni hotel sprejeti več nobene »funkcije«. Zanimiv, sočen jezik, včasih preoster za nekatere, me je navdušil in projekt kronika vasi Gabrje in Jugorje (vas 1 km nad Gabrjem) 1229-2020 se bliža koncu, žal je CV-19 odložil predviden izid knjige, ki bo izšla drugo leto. Poleg tega sem obljubil, da bom naredil iskalnik grobov, sicer tak enostaven. Predvsem sem imel v vidu iskalnik grobov na tabli, kakor je v romarskem kraju Marianka pri Bratislavi na Slovaškem.

Ugotovil sem, da je zasnova sicer zanimiva, žal me ovira zakon o varstvu osebnih podatkov, pri kate-

rih smo v Sloveniji bolj papeški od papeža, na Slovaškem imajo glede tega bolj razumljiv pogled. Predvsem sem imel v mislih, da bi iskalnik bil dosegljiv tudi na internetu (digitalizacija), torej vsakomur dosegljiv. Z obzirom, da nisem hotel preveč birokracije z dovoljenji lastnikov grobov glede letnic rojstev in smrti, sem le-te izpustil, čeprav so se nekateri v vasi navduševali za zapis letnic, a se vedno kdo najde, ki mu ni kaj prav. Za potrebe rodoslovcev imam te podatke, tako da, če jih kdo potrebuje, naj se oglasi. V vidu sem imel tudi iskalnik grobov Ljubljana-Žale, Maribor in slovaški cintoriny.sk a zaradi manjšega števila grobov (192) sem se odločil skupaj s hčerko Urško, ki mi je naredila tehnično obdelavo, da iskalnik poenostavim, poleg tega dodam zgodovino cerkve, duhovnikov, ki so služili v tej vasi, galerijo slik ... 2019 sem tako junija prvič fotografiral vse grobove, jih nato prepisal v Excel, nato pa septembra ob drugačni svetlobi (sonce včasih nagaja) ponovno fotografiral in kontroliral zapise, če se ujema s parcelnimi številkami na karti / zemljevidu pokopali-

šča. Sledilo je urejanje po abecedi, po parcelnih številkah. V arhivu NŠAL v Ljubljani sem ob pomoči arhivarja Toneta Krampača prišel do podatkov o duhovnikih, ki so delovali v župniji Brusnice in oskrbovali podružnično cerkev v Gabrju. Fotografije so prispevali sovaščani, ki so navedeni pod fotografijami. KS Gabrje je iskalnik predstavila na svoji FB strani, sam sem iskalnik pripel na mojo FB stran. V planu je, da se ob obeh vhodih na pokopališče namestita dve manjši opozorilni tabli z QR kodo in spletnim nazivom iskalnika grobov.

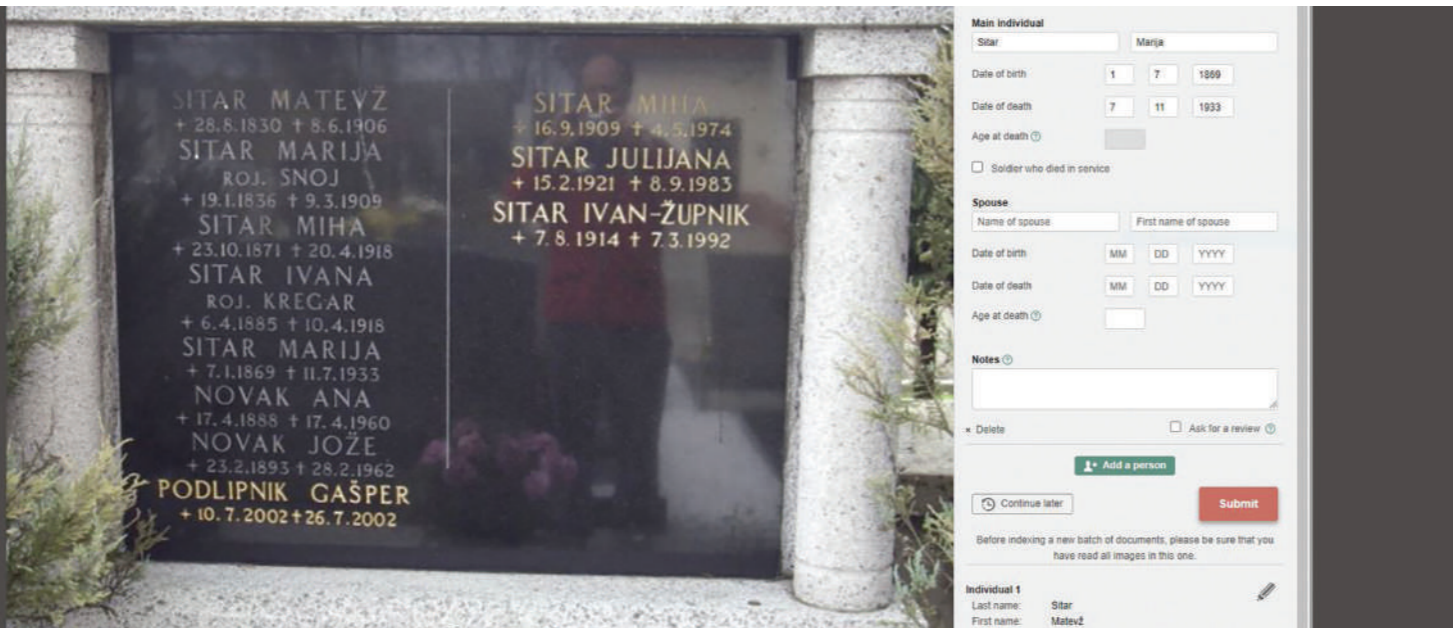
Sodelujem tudi v pripravi zgodovinske table, ki bo v prenovljenem središču vasi, in sem vesel, da smo kljub oddaljenosti sestanekovali z vsemi sodelujočimi preko interneta.

Junija 2021 bo predstavitev kronike in s tem izpolnjena obljuba, ki sem jo dal vasi, kamor rad pridem. Vse je bilo narejeno »gratis« v čast in spomin na mojega deda, ki je veliko dal tej vasi.

Ko bo čas, bom fotografije grobov in zapise dal tudi na Geneanet.

Rodoslovje s pomočjo nagrobnikov

Jožek Košir – Cox

Na sliki je naključno izbran nagrobnik, ki sem ga začel indeksirati.

Zanimivi podatki so letnice smrti, ki nam v glavnem uradno še niso dostopne, v tem primeru vse razen prvih štirih. Ime pokojnika vpišemo v iskalnik na spletnem portalu dlib.si, da vidimo, če je kje kakšen dokument ali osmrtnica, ki nam lahko da nekaj novih namigov za iskanje (slika 2).

V iskalni vrstici ne pozabite na kljukico, ki veleva iskanje po celotnih besedilih. Ime v navednicah pomeni, da brskalnik išče prav takšno znakovno kombinacijo, ti dve besedi. Dobili smo 522 zadetkov.

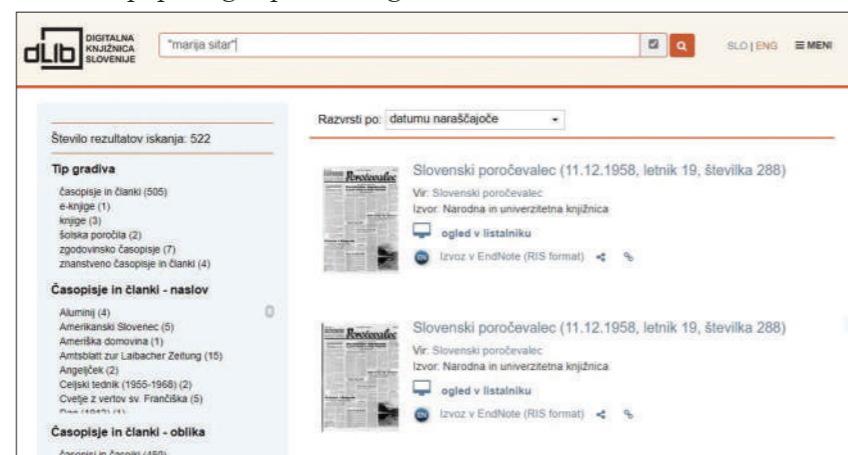
Skočimo levo do »Leto izida« in se zapeljemo do leta 1933 saj je takrat umrla naša Marija. Kliknemo na letnico in odprejo se nam povezave na tiste štiri zadetke (slika 3)

Prvi trije naslovi očitno niso pravi, zadnji pa ima datum čisto blizu tistega na nagrobniku.

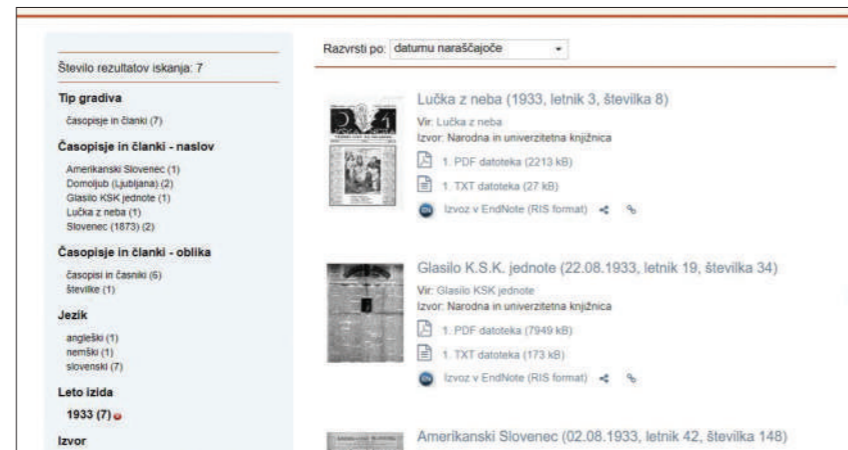
Kliknemo na PDF datoteko, počakamo da se dokument naloži, in potem »Ctrl f« in v iskalno vrsti-

co desno zgoraj napišemo Sitar in pritisnemo »Enter«. Dobimo dva zadetka, popolnega podčrtanega

zeleno in približnega podčrtanega z rumeno. Kliknemo na križec v iskalniku, da se obarvanost izbriše,

Slika 2

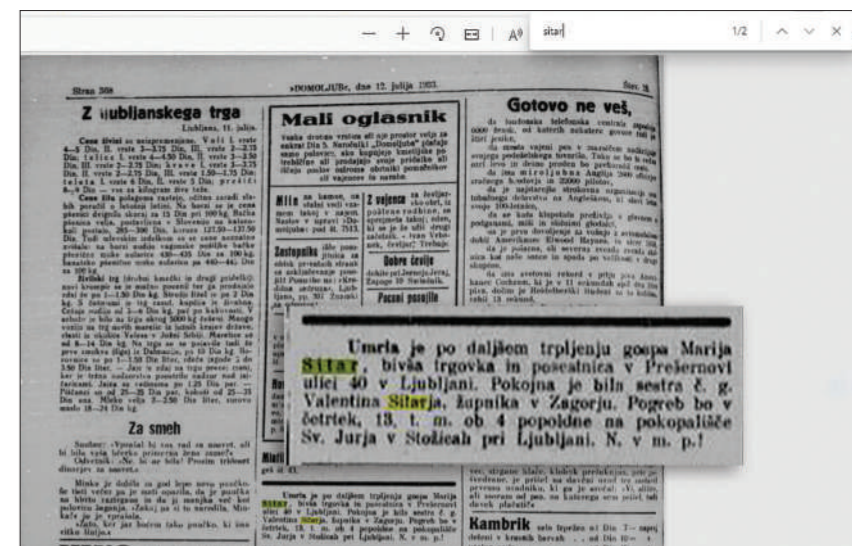
Slika 3

stran primerno povečamo s pritiskanjem na + v zgornji vrstici in potem z orodjem za izrezovanje osmrtnico izrežemo in shranimo (slika 4).

Dobili smo podatek, da je bila samska, z enakim priimkom kot brat, da je bila trgovka in da je imela nekaj s hišo na Prešernovi 40, kdaj bo pogreb in da je bil brat duhovnik v Zagorju.

Sedaj za vsak slučaj na sistory pogledamo še popis prebivalstva v Ljubljani, zaradi Prešernove ulice seveda. V iskalno vrstico napišemo Sitar in letnico rojstva. Marije ni, najbrž je dobila posest po letu 1931, kdo ve.

Tale družina je z mojega terena (danes bi rekli notranje informacije) in vidim tukaj Matevža, ki je njen starejši brat. Za njega imam samo letnico rojstva, potem pa izgine. Kliknem »Naloži« in dobim popis prebivalstva na Vrhniki leta 1890. Hopla! Tudi on je v duhovnem poklicu, pa v tisti osmrtnici ni omenjen. Mogoče je bil diakon, torej še neposvečen. Povezavo na ta dokument priložim v njegov rodovnik. Sedaj pa nazaj na dlib, mogoče dobim njegovo osmrtnico. Dobim 32 zadetkov. Sezname naročnikov v Mohorjevih koledarjih mi najbrž ne bodo veliko povedali, zato odprem Slovenca. Sitar v brskalniku je še od prej, zato je dovolj samo »Ctrl f« in enter. Ni zadetkov, gremo naprej na Slovenec 1887. Tu najdemo romanje. Gremo dalje, Slovenski narod 1896, tu je neko politično kreganje v Škofji loki in so ga navedli kot znanilca novodobnih »načel«. V Slovencu 1907 je prometna nesreča nekega drugega Matevža Sitarja, Slovenec 1927 pa ga navaja kot bivšega župnika nekje okoli Grosuplja, zanimiva zgodba na 5. strani spodaj. V Prosveti 1940 je omenjen kot mlad okrogel župnik v nekaj spomnih. Ni bil ravno prijazna žverca. Nekaj možnosti le še v zborniku občine Grosuplje 1972, ki pa ni »računalniško prebran« in bo treba peš sko-

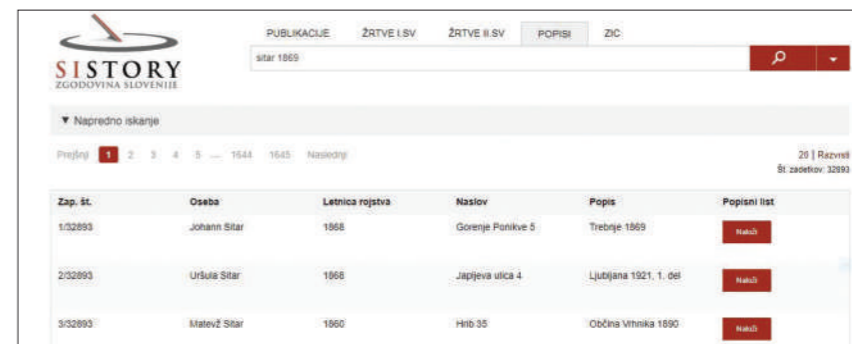

Slika 4

zi besedilo.

Poglejmo še na hitro za gospodom Valentinom, ki ga ni na nagrobniku, da ga slučajno ne pozabimo.

vsak slučaj na sistory pogledamo še med žrtvami prve oziroma druge vojne. Tu dobimo potem lahko še deklishe priimke, popolne datume, kraje rojstva in smrti,

Je letnik 1878 (zloglasne notranje informacije, seveda, ne kupujem delnic Petrola). Že prvi zadetek, Slovenski poročevalec 1956, je v polno. V takšnem zapisu brskalnik ne deluje in je potrebno časopis

itd. Če imamo sami več podatkov, kot jih je v njihovi zbirki, jih lahko prijazno posredujete skrbnici za WWII. Njen kontaktni naslov je marta.rendla@inz.si. Zelo vam bo hvaležna.

lepo prelistati »ogled v listalniku«. Na zadnji strani je osmrtnica, povečamo in izrežemo.

Tako bi šlo počasi tudi z ostalimi. V primeru, da je datum smrti v obdobju med obema vojnoma, za

Če je pokojni preminul nedavno in je kje omenjen naslov »hiše žalosti«, smo lahko malo nesramni in gremo v zemljiško knjigo pogledat za dediči. O tem pa ob drugi priložnosti.

Navedba virov je izjemnega pomena

Tino in Mojca Mamić

The screenshot shows a genealogy software interface. On the left, there's a sidebar with a family tree view. The main window is divided into several panes. The top pane shows a 'Citation' record for 'Krstna knjiga sv. Miklavž nad Laškim 1787-1815'. Below it, there's a 'Text from Source' pane. The right pane shows an 'Individual' record for 'Luka HOCHKRAUT [1630]'. This record includes a table of facts such as birth, baptism, death, and marriage, along with a 'Bibliography' section listing various sources used for the record.

Foto: Matej Hohkraut

Sodobna zgodovinska znanost zahteva natančno navajanje virov in literature. Rodoslovje, ki sicer ni še na nobeni univerzi na svetu postalo samostojna katedra, je pomožna zgodovinska veda. Zato za rodoslovje veljajo isti standardi in ista metodika kot za zgodovino.

Čeprav so prvi zgodovinarji pisali v verzih, prispodobah in si lahko določene stvari tudi izmislili, pa so ti časi že davno mimo. Danes mora biti vsak zgodovinarjeva trditev preverljiva.

Res je, da rodoslovci večinoma nimajo formalne zgodovinske izobrazbe. Tako v Sloveniji kot na zahodu. A vendar je med rodoslovci veliko visoko izobraženih strokovnjakov. Med rodoslovci je tudi veliko uradno ljubiteljskih, v resnici pa pravih ekspertov v rodoslovju. Specialistov. Ker v rodoslovnem delu zgodovine taki specialisti prekašajo tudi zgodovinarje, je prav, da prevzamejo tudi zgodovinsko metodiko navajanja virov.

Zamudno, a izjemno koristno

Doslej večina rodoslovcev virov ne navaja. Gre namreč za zamudno, pa tudi zapleteno opravilo. Velik del matičnih knjig namreč nima ne signatur ne oštevilčenih

strani. Zaradi tega se v rodovnikih pojavi še več napak, kot bi se jih sicer. Rodoslovci namreč zelo radi nekritično prepisujemo podatke z interneta ali od kolegov rodoslovcev in tega sploh ne preverjamo. Ker virov ne citiramo, so vse naše baze podatkov druga drugi zelo podobne. Zunanji opazovalec lahko tako v roke dobi rodovnik odličnega rodoslovca ali pa površnega in neizobraženega navdušenca. Sam sem v rodoslovnem indeksu našel že veliko napak, ki jih je bilo težko dokazati ravno zato, ker ob njih ni citiranih virov. Napake pri taki množici imen zagreši tudi najboljši rodoslovec. To sem ugotovil nemalokrat. Tudi pri sebi.

S soprogo sva se odločila, da vsak podatek, ki ga najdeva, dokumentirava tudi z virom. V več mesecih preizkušanja sva razvila svoja pravila citiranja. Niso idealna, gotovo bi se jih dalo izboljšati. Ravno zato bi jih rada predstavila tukaj.

Želiva si, da bi tudi SRD izdelalo svoja priporočila glede citiranja in je zato najin predlog lahko tudi osnutek priporočil.

The screenshot shows the RootsMagic software interface. It displays a 'Citation' record for 'Sveti Miklavž nad Laškim 1787-1815'. The record includes a 'Footnote' section with a detailed citation and a 'Bibliography' section listing various sources used for the record.

Pravila so nastala pri delu v vseh arhivih, ki hranijo podatke o prebivalcih slovenskih zgodovinskih dežel z izjemo Porabja. Poleg slovenskih tudi v italijanskih, avstrijskih in hrvaških arhivih, cerkvenih in državnih arhivih.

Zaradi mednarodne vpetosti slovenskega rodoslovja zlasti na zahod sva skušala citiranje narediti čim bolj razumljivo tudi Nesloven-

cu. Zato sva kratice izbirala največ iz slovenščine in latinščine, saj je slednja v tem smislu zelo povezana z angleščino.

Primer citiranja

Naslovi arhivskih ustanov morajo zato biti razumljivi tudi za tujca, hkrati pa kot Slovenci ne smemo pristati, da bi vse skupaj, tudi uradne nazive institucij, prevajali v angleščino. Štiri kategorije knjig zato navajava v slovenščini, v oklepaju pa je dodan latinski izraz, dovolj univerzalen, da je razumljiv tujcem z osnovno izobrazbo. Stran zapišemo s črko P, ki je okrajšava za stran v latinščini in angleščini. Če strani niso oštevilčene, jih označimo s številko digitalizirane strani (P.D.). Če knjiga ni digitalizirana, uporabljamo lahko tudi oznako AD 1789, kar pomeni vpis v letu 1789. V družinskih knjigah brez oštevilčenih strani pa uporabimo oznako N 15, Skrilje – to pomeni vpis v delu knjige za naselje Skrilje na hišni številki 15. Lepi slovenski izrazi l. str. in št. so za tujce povsem nerazumljivi, zato sva tako poskusila narediti kompromis in je zapis razumljiv tako za Slovence kot za tujca.

Poglejmo nekaj konkretnih primerov. Najprej citiranje primorske družinske knjige, potem notranjske krstne knjige, štajerske poročne knjige in zamejske mrliške knjige, prepisa izvirnika. Sledi citat pokopališča in katastra v tržaškem arhivu.

Obenem bi omenil še navedbo naslovov. Priporočila SRD so dobra, saj kot naslov hiše predlagajo številke v zaporedju od starejše k mlajši. To obliko naslova midva uporabljava kot splošni naslov posameznika ali družine. Ob vsakem posamičnem dogodku pa ne vpisujeva tega standardiziranega naslova, marveč vpiševa hišno številko, ki je navedena v konkretnem vpisu. Ker ob dogodku navedeva vir, je zato treba prepisati dejansko številko, ne pa vse številke za ob-

4. **Janez Krajnik** was born on 27 Jun 1844.⁶ He lived in Bača 40, ž. Most na Soči, Pri Špikar in 1880. He died on 16 Jun 1921 at the age of 76 in bolnišnica Gorica.⁷ Manja (Marjana) Kavčič and Janez Krajnik were married on 7 Feb 1872.⁸

5. **Marija (Marjana) Kavčič** was born on 3 May 1841 in Ljubinj.¹⁰ She died on 14 Oct 1899 at the age of 58 in Bača 40, ž. Most na Soči, Pri Špikar.¹¹

Janez Krajnik and Manja Kavčič had the following children:

1. Most na Soči - Sv. Lucija, krstna knjiga (liber baptizatorum) 1881-1896, zvezek 4, Škofjski arhiv Koper, Trg Brolo 14, 6000 Koper, Slovenija; ŠAK Ž Mst MKK 4 indeks, abecedni, primkovni, dodatni zveščič, 88.
2. Šentviška Gora, krstna knjiga (liber baptizatorum), K 1857-1894, zvezek 8, Škofjski arhiv Koper, Trg Brolo 11, 6000 Koper, Slovenija; signatura ŠAK Ž MKK8, p. 149.
3. Most na Soči - Sv. Lucija K 1881-1896, zv. 4, p. 88.
4. Podn elec K 1857-1894, zv. 8, p. 149.
5. *Stary: si. Smrtne žrtve med prebivalstvo na območju Republike Slovenije med drugo svetovno vojno, april 1941-januar 1946, Zgodovina Slovenije - Stary, www.stary.si:triva, Inštitut za novjšo zgodovino (INZ), Kongresni trg 1, SI-1000 Ljubljana.*
6. Most na Soči - Sv. Lucija, družinska knjiga (status animarum) 1880-1920, zvezek 7, Škofjski arhiv Koper, Trg Brolo 14, 6000 Koper, Slovenija; ŠAK Ž Mst SA 7, p. 180.
7. Ibid.
8. Ibid.
9. Most na Soči - Sv. Lucija K 1881-1896, zv. 4, p. 88.
10. Most na Soči - Sv. Lucija SA 1880-1920, zv. 7, p. 180.
11. Ibid.

1

Primer navajanja virov 'pod črto'

dobje 150 let. Tudi če vemo, da je zapisana številka napačna. V tem primeru na napako opozorimo v opombi. Denimo: Bača 40, ž. Most na Soči, vulgo Pri Špikar. Hišno ime označimo z latinskim izrazom

vulgo, saj nimajo vsa hišna imena zapisane oblike v mestniku, 5. sklonu. Le-ta pa v narečjih ni isti kot v knjižni slovenščini.

Vreme, družinska knjiga (status animarum) 1828, zvezek 1, Škofjski arhiv Koper, Trg Brolo 11, SI-6000 Koper, Slovenija; signatura ŠAK Ž Vre SA 1 p. 224
Kratka oznaka: *Vreme SA 1828, zv. 1*

Črni Vrh nad Polbovim Gradcem, krstna knjiga (liber baptizatorum) 1789-1812, zvezek 1; Nadškofjski arhiv Ljubljana, Krekov trg 1, SI-1000 Ljubljana, Slovenija; signatura Črni Vrh R 1789-1812 p. 16, p.d. 17
Kratka oznaka: *Črni Vrh nad Polbovim Gradcem K 1789-1812, zv. 1*

Loče pri Poljčanah, poročna knjiga (liber matrimoniorum) 1759-1829, zvezek 1; Nadškofjski arhiv Maribor, Slomškov trg 20, SI-2000 Maribor, Slovenija; signatura NŠAM Loče pri Poljčanah 0087 p. d. 65
Kratka oznaka: *Loče pri Poljčanah P 1759-1829, zv. 1*

Novaki, mrliška knjiga (liber mortuorum), 1835-1941, zvezek 181; Zgodovinski arhiv Nadškofije Gorica (Arcidiocesi di Gorizia, Archivio storico), Via Arcivescovado 2, IT-34170 Gorica-Gorizia, Italija; prepisi izvirnih matičnih knjig p. 3, AD 1921
Kratka oznaka: *Novaki M 1835-1941, zv. 181*

Komen, pokopališče, 25. april 2020, Foto: Jože Strnad
Kratka oznaka: *Komen, pokopališče 2020*

Franciscejski kataster (Catasto franceschino), spisovni del (elaborati), okraj Branik (distretto Rifembergo), občina Komen (Comune di Comeno), Seznam lastnikov zemljišč po hišnih številkah (Elenco alfabetico dei proprietari dei fondi ed edifici), 1818-1822, št. 200.07; Državni arhiv Trst (Archivio dello Stato Trieste), Via Alessandro La Marmora 17, IT-34139 Trst- Trieste, Italija; signatura 200.07
Franciscejski kataster, Komen, Državni arhiv Trst, zv. 200.07

Kako sem se lotil izbire novega rodoslovnega programa – Family Historian

Matej Hohkraut

Family Historian je rodoslovni program podjetja Calico Pie iz Velike Britanije. Podjetje je bilo ustanovljeno istega leta kot Slovensko rodoslovno društvo, od takrat pa je njihov rodoslovni program prejel številna priznanja in nagrade. Program je namenjen uporabnikom platforme Microsoft Windows, med drugim je zanimiva funkcionalnost, da lahko uporabnik s pomočjo skriptnih orodij spiše poljubne nove vtičnike, ki jih prek Family Historian Plugin Store lahko deli brezplačno tudi z drugimi uporabniki programa. Edina večja pomanjkljivost programa, ki sem jo opazil do sedaj je, da ne podpira večjezičnosti, kar pa se lahko spremeni že z naslednjimi verzijami ...

Kot večina slovenskih rodoslovcev sem v svojih začetkih tudi sam najprej uporabljal rodoslovni program Brother's Keeper (BK). Odločitev ni bila toliko vezana na dejstvo, da je ta program preveden v slovenščino, kot to, da sem želel biti usklajen z drugimi rodoslovci. Večina izmed nas je namreč že zelo hitro po uporabi kateregakoli rodoslovnega programa spoznala, kakšno bolečino nam lahko povzroči izmenjava ali prenos podatkov iz enega v drug rodoslovni program. Po dvanajstih letih uporabe BK sem spoznal, da potrebujem boljši, sodobnejši in bolj prilagodljiv program, ki bi zadostil mojim potrebam.

Zahteve

Po 12 letih aktivnega ukvarjanja z rodoslovnimi raziskavami so moja pričakovanja in zahteve glede rodoslovnih orodij vsekakor veliko večja, kot so bila na začetku. Kot

sem že omenil, je menjava rodoslovne programske opreme zahtevna naloga in ima dolgoročni vpliv, za seboj pa v primeru, da že imamo obsežnejšo bazo podatkov, potegne še izziv, kako bazo rodoslovnih podatkov prenesti v novo okolje in pri tem ne izgubiti oziroma izgubiti čim manj obstoječih podatkov.

Pred odločitvijo sem izvedel raziskavo ponujene programske opreme na svetovnem trgu in opredelil svoje zahteve in pričakovanja do orodja, ki ga bom uporabljal v naslednjih letih.

Tehnične zahteve:

- mora delovati na operacijskem sistemu MS Windows – osebni kriterij, ker pač uporabljam ta operacijski sistem,
- mora biti razvit in temeljiti na sodobnih informacijskih tehnologijah – če nimamo informacijskih znanj, ta kriterij najlažje preverimo tako, da ugotovimo, ali se pro-

gramska oprema redno posodablja in aktualne različice niso starejše od leta ali dveh; s tem se izognemo morebitnim težavam pri prehodu na sodobnejšo strojno in programsko opremo;

- program razvija večja skupina razvijalcev, razvoj pa traja že več let – ta pogoj nam zagotavlja, da ne ostanemo čez noč brez podpore ali na programski opremi, ki se ne razvija več. Večje število razvijalcev zaradi različnosti potreb zagotavlja tudi raznolikost uporabnosti programa;

- podatki morajo biti hranjeni lokalno – pri rodoslovnih raziskovanjih gre za zbiranje osebnih podatkov. Rodoslovna etika nam narekuje, da s temi podatki ravnamo skrbno in odgovorno, zato je zame nesprejemljivo, da jih brez nadzora kljub ponudnikovem zagotovitom delim z njimi;

- zagotovljen mora biti optimalen prenos podatkov iz starega progra-

ma. Ker sem v programu BK zbral že preko 4500 enot z različnimi podatki, je osnovni cilj, da vse te podatke brez večjih težav prenesem v nov program. Da bi uporabljal dva programa sočasno, ni sprejemljivo, saj dopušča preveliko možnost napak pri delu.

Finančne zahteve:

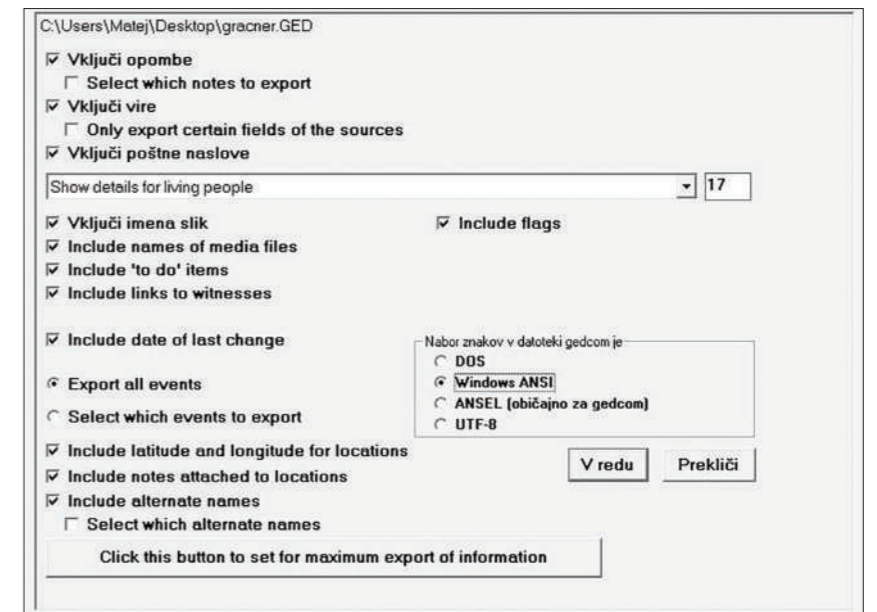
- sprejemljiva cena programa. Sprejemljiva cena je zelo subjektivni element, jaz sem jo določil po odgovorih na vprašanja, koliko časa in kako pogosto uporabljam program; kako pomembni so zame podatki, ki jih bom upravljal znotraj programa in kolikšna finančna sredstva sem letno pripravljen odšteti za opremo, ki jo potrebujem pri svojem raziskovalnem delu;

- brezplačnim programom se izogibaj – v zadnjem času je pogosta uporaba storitev, ki so navidezno brezplačne. Po podrobnejši raziskavi vedno ugotovimo, da je brezplačnost poplačana v drugačni obliki, naj bo to z uporabo in trženjem naših podatkov (našega raziskovalnega dela), ali podobnih tržnih prijemih. Pri brezplačnosti je velika možnost, da se pogoji uporabe nepričakovano spremenijo ali pase storitev celo ukine, kar bi za resnega rodoslovca pomenilo veliko težavo;

- če se le da, plačilo licence in ne najemnine – po dosedanjih izkušnjah je plačevanje manjše vsote v cikličnih intervalih sicer na videz simpatično, največkrat pa se izkaže, da takšen sistem uporabnika preveč veže na uporabo storitve in je morebitni prehod na drugega ponudnika lahko zelo težaven.

Uporabniške zahteve:

- program in njegova zasnova morata upoštevati sodobne rodoslovne standarde – npr. omogočen mora biti hiter in natančen vnos virov za vsak posamezen podatek, omogočen mora biti zapis standardiziranih oblik datuma in njihova verifikacija ipd;

Izvoz v GEDCOM: Nastavitev znakovnega nabora na Windows ANSI v programu Brother's Keeper je ključnega pomena za pravilni prikaz šumnikov pri izvozu podatkov v GEDCOM datoteko

- uporabniški vmesnik mora biti prilagojen za velike zaslone – npr. omogočati mora hkratno delo na več nivojih (odpiranje zavihkov, sočasnih oken);

- program mora imeti dobro zasnovano shranjevanje in varnostno kopiranje podatkov – npr. avto shranjevanje podatkov na interval, varnostno kopiranje podatkov na različne lokacije in v različnem obsegu;

- zagotovljeno mora biti avtomatko zaključevanje že znanih fraz – npr. pri ponovnem tipkanju nekoč že vpisanega naslova ulice nam program tega ponudi avtomatsko ipd;

- možnost preglednega upravljanja osnovnih parametrov podatkov, kot so naslov, kraj, poklic, ipd;

- osnoven nabor predlog poročil – osebni kriterij, ker redko uporabljam vnaprej pripravljene izpise v končni obliki, po navadi mi služijo kot delovni osnutek.

Stanje na trgu

Izbira med rodoslovni programi na trgu je dokaj pestra. Izstopajo programi, kot so Legacy Family Tree, Family Historian, RootsMagic, Family Tree Maker, Family

Tree Builder, Brother's Keeper in Gramps. Zanimiva primerjava med rodoslovnimi programi je dostopna tudi na Wikipediji.¹

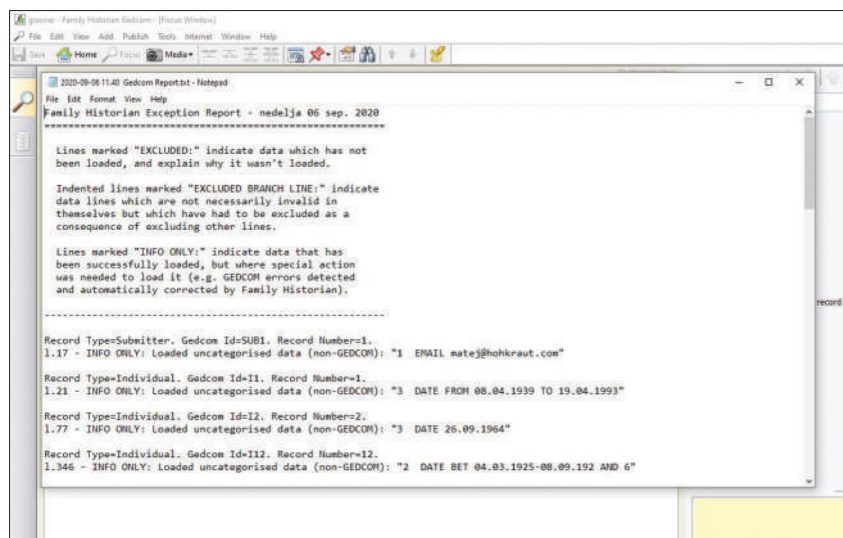
Izbira pa vendar ni enoznačna. Vsakomur predlagam, da si izdela svojo listo zahtev in potreb ter se po primerjavi med programi odloči za svojega favorita. Sam sem se odločil za program Family Historian različica 6 (FH).

Prenos obstoječih podatkov

Prenosa obstoječih podatkov sem se lotil preko GEDCOM datoteke. Najprej je pomembno, da se iz izvornega programa ustrezno izvozi podatke v GEDCOM datoteko. Ker sem sam to počel iz programa BK, je bilo potrebno pri izvozu izbrati opcijo Nabor znakov Windows ANSI (glej foto Izvoz v GEDCOM). Uspešnost izvoza lahko preverimo z odpiranjem izvožene GEDCOM datoteke kar v programu Notepad. Če se v datoteki izpišejo vsi šumniki ustrezno, je bil izvoz podatkov uspešno opravljen.

Uvoz v program Family Historian je zelo preprost, saj ga lahko izvedemo celo samo s klikom na datoteko gedcom. Seveda ob pred-

¹ https://en.wikipedia.org/wiki/Comparison_of_genealogy_software

Izpis opozoril po uvozu datoteke GEDCOM v FH: V poročilu uvoza se nam izpišejo vsa neuspešno ali nestandardno zapisana polja. ID oznaka prikazuje številko zapisa v GEDCOM datoteki, črka L označuje vrstico (line) kjer je vrednost zapisana v GEDCOM datoteki, sam vrednost pa je zapisana znotraj narekovajev (»).

pogoju, da ima naš računalnik za prevzeto odpiranje datotek gedcom nastavljen program FH.

Po uvozu datoteke GEDCOM nam program FH izpiše tudi vse posebnosti in napake, ki so se morile zgodile med uvozom, tako da lahko ročno izvedemo morebitne popravke naknadno (glej foto Izpis opozoril po uvozu datoteke GEDCOM v FH). Zapis je oblikovan tako, da izpiše npr. Id=I1, kar predstavlja številko osebe v GED-

COM datoteki, številko vrstice GEDCOM datoteke, kjer se zapis nahaja (npr. L.21), in v narekovajih podatek. Podrobnosti glede iskanja napak pri uvozu GEDCOM datoteke si lahko preberete v besedilu znotraj okvirja.

Korekcije podatkov po prenosu

Program FH se zelo dobro navezuje na sodobne rodoslovne standarde, zato sem že ob začetku upo-

rabe spoznal, da bom za ustrezno uporabo programa prisiljen vse že zbrane podatke urediti skladno s standardi. Na primer FH pri zapisu podatka o lokaciji jasno loči med izrazoma naslov (address) in kraj (location). V polje naslov zapisujemo podatke, kot npr. na pisemsko pošiljko (Mestna hiša, Stritarjeva ulica 2, 1000 Ljubljana), v polje kraj pa geografske podatke (npr. Ljubljana, Slovenija, Evropa, 46°2'59.64"N, 14°30'24.84"E).

Samo poenotenje naslovov znotraj celotne baze podatkov je lahko dokaj preprosto in hitro opravilo, saj program FH premore opcijo hkratne pretvorbe (merge) več različnih zapisov v enotni zapis. Kar pomeni, da lahko npr. 10 ali 1000 zapisov sicer istega naslova, ki niso poenoteni, z enim klikom poenotimo v isti zapis (glej foto FH urejanje list). V primeru, da noben zapis ne ustreza končnemu zapisu, lahko najprej popravimo enega in nato poenotimo vse zapise z zadnje popravljenim ustreznim zapisom. Zelo uporabna je tudi funkcija Kje se uporablja (Where Used), ki nam za posamezni zapis naslova prikaže seznam vseh zapisov, kjer se izbrani naslov pojavi.

Podobno lahko urejamo kraj, le da ima ta še možnost geografske lokacije, kjer lahko zapišemo geografsko dolžino in širino lokacije, kar je uporabno pri izrisih podatkov na zemljevidu (dodatna funkcionalnost programa).

Na enak način lahko popravke izvedemo za podatke tipa poklic osebe, nacionalne in verske pripadnosti in še nekaterih drugih.

Nove funkcionalnosti

Seveda so z izbiro novega rodoslovnega programa prišle tudi nove funkcionalnosti in izboljšave v hitrosti in kakovosti dela. Omenil bi morda le tiste, ki so meni osebno prinesle največ sprememb in izboljšav v delu.

Property box (Okno lastnosti) – je predel programa, v katerem se v

obliki zavahkov prikazujejo osnovni podatki (Main), kot npr. ime, spol, poklic osebe, datum in kraj rojstva in smrti, podatki o družini, viri ipd., dogodki (Facts), npr. rojstvo, poroka in ostali pomembni dogodki, vezani na osebo ali družino, povzetek vseh opomb (Notes) in seznam medijev (Media), kot npr. fotografij, video zapisov, zvočnih zapisov ipd. Način, na katerega je okno zgrajeno, nam omogoča hitro preklapljanje med različnimi podatki in preprost vnos novih podatkov. Poleg tega nam gumb (Float Property Box) omogoča, da ta del programa kadarkoli med uporabo t. i. odpnemo iz programa in ga uporabljamo kot samostojno okno. To nam pride prav predvsem pri hkratni uporabi dveh ali po dimenziji večjih monitorjev. Okno nazaj v osnoven program kadarkoli pripnemo z gumbom Dock Property Box.

Samo izpolnjevanje polj – polja, kot so npr. naslov, kraj, poklic, so v

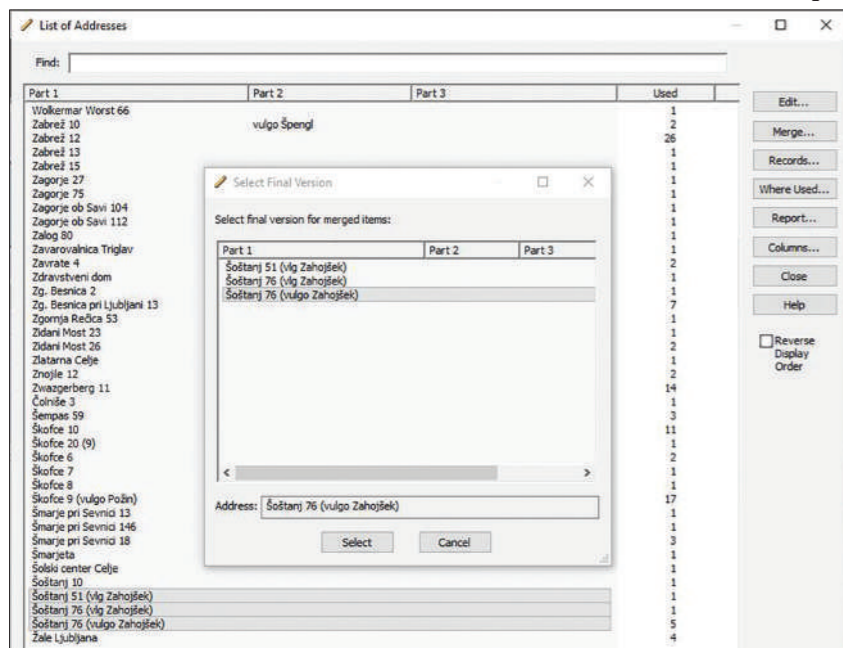
programu zgrajena tako, da se nam že ob tipkanju ponujajo že vnese ni podatki. Na primer, če smo v program že kdaj vnesli kraj Ljubljana, se nam bo v primeru, da pri kateri koli osebi pričnemo v polje Kraj tipkati črko Lj, že izpisal celotni zapis (Ljubljana). S klikom v naslednje polje predlog zapisa potrdimo. V primeru da je poleg Ljubljane vpisan še kraj, ki se ravno tako prične z istimi črkami (npr. Ljubelj, Ljubečna, ...) in je bil že predhodno vpisan, se bo polje samo izpolnilo ob prvi neenaki črki (npr. pri Ljubelj ob drugi črki L in pri Ljubečna ob črki Č).

Vnos datumov – poleg običajnega tipkanja datuma nam program omogoča neposredni vnos časovne informacije preko namenskega t. i. 'popup' okna (Date Entry Assistant). Časovni podatek lahko vnašamo v vseh standardiziranih oblikah, kot so okvirni, preračunani, ocenjeni časovni datum, interval, razpon ali fraza.

Records Window (Okno zapisov) – nepogrešljivo pri vnosu in iskanju podatkov, je okno zapisov, ki je razdeljeno na zavihke osebe (Individuals), opombe (Notes), viri (Sources), repozitoriji (Repositories), pričevalci (Submitters), mediji (Media) in kraji (Places). Pri vseh zavihkih so nam na voljo tudi različni filtri, s katerimi lahko poljubno filtriramo prikaz zapisov. Prav tako je omogočeno neposredno urejanje in spreminjanje izpisanih zapisov.

Pomoč in uporaba

Uporabniki programa se lahko za spremljanje novosti in korespondenco o uporabi programa naročijo na t. i. mailing listo, kjer bodo preko elektronske pošte lahko komunicirali z drugimi uporabniki in razvijalci programa. Na voljo jim je tudi obsežen forum Family Historian User Group² in baza znanja (<https://www.fhug.org.uk/wiki/>).

FH urejanje list: Z držanjem tipke CTRL in klikom na posamezne naslove lahko označimo več naslovov hkrati, ki jih želimo poenotiti v skupni naslov. Po označbi kliknemo gumb Merge... Odpre se nam okno 'Select Final Version', kjer izberemo ustrezno obliko in jo potrdimo s klikom na gumb Select. S tem se vsi izbrani naslovi v bazi se poenotijo v enak zapis. V našem primeru Šoštanj 76 (vulgo Zahojšek)

² <https://www.fhug.org.uk/forum/index.php?sid=5109923a3dcd3c225157086e8167b250>

Pregledovanje datoteke GEDCOM

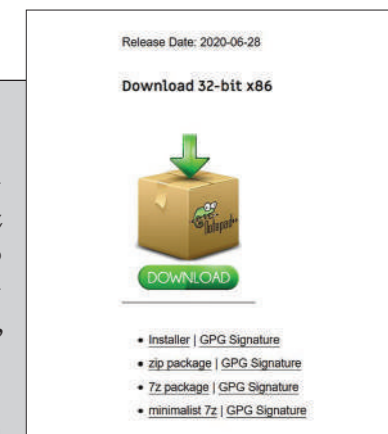
Za kontrolo in pregledovanje GEDCOM datoteke lahko uporabimo programček Notepad++. Brezplačno ga lahko pretočimo iz spletne strani (<https://notepad-plus-plus.org/downloads>). Vedno je pametno namestiti zadnjo različico programa. (glej FH_7). Notepad++ je sicer zmogljivo orodje in ponuja veliko funkcionalnosti, ki jih kot rodoslovci ne potrebujemo.

Datoteko GEDCOM v programu Notepad++ odpremo s klikom na ukaz File > Open ...

Osnovna funkcionalnost, ki jo lahko uporabimo, je številčenje vrstic znotraj GEDCOM datoteke. Ob uvozu GEDCOM datoteke v Family Historian se nam mesto morebitnih napak namreč izpiše v obliki vrstice znotraj GEDCOM datoteke. Tako potem zlahka najdemo, kateri podatek znotraj GEDCOM datoteke je potrebno popraviti. Če gre za vsebinski popravek (npr. spremembo datuma, hišne številke ipd.), lahko popravek izvedemo kar znotraj programa Notepad++. Po popravku samo kliknemo na ukaz File > Save (oz. pritisnemo tipki CTRL+S).

V Notepad++ lahko izvajamo tudi primerjave razlik med GEDCOM datotekami. Predhodno je potrebno namestiti t. i. Plugin za Primerjavo. To izvedemo tako, da v programu Notepad++ kliknemo ukaz Plugins > Plugins Admin iz zavihka Available izberemo plugin Compare in kliknemo gumb Install. Nato še enkrat Yes.

Nato odprete obe GEDCOM datoteki, ki ju želite primerjati, in kliknete na ukaz Plugins > Compare > Compare (CTRL+Alt+C).

Strojno učenje branja rokopisov in starih tiskanih zapisov

Matej Hohkraut

Foto: Matej Hohkraut

Nočna mora vsakega resnega rodoslovca je težko berljiv rokopis, ki nam ukrade dragoceni raziskovalni čas. Poleg tega nas vedno razjeda dvom, ali je naša interpretacija zapisa natančna, pravilna ali je prišlo po dolgotrajnem proučevanju težko čitljivega zapisa do napake, ki lahko ogrozi naše hipoteze in sklepe, do katerih smo se dokopali skozi mukotrpno raziskovalno delo. Vse kaže, da bo v prihodnosti naše delo, vsaj na tem področju, veliko lažje, hitrejše in zanesljivejše.

Transkribus na Twitterju

Vodnik za uporabnike programa Transkribus

V projektu Transkribus, ki ga vodi avstrijska Univerza v Innsbrucku, so se lotili razvoja programske opreme, ki s tako imenovanim strojnim učenjem interpretira oz. prevede star zapise, neglede na to, ali so bili natisnjeni ali ročno zapisani.

Programska oprema je trenutno v verziji 1.11 za operacijska sistema Windows in iOS in je prosto dostopna na njihovi spletni strani. Zavezujoča je samo registracija, za kar potrebujemo elektronski naslov.

Strojno učenje

Poenostavljena definicija strojnega učenja bi bila, da je to učenje s pridobivanjem znanja z izkušnjami. Ne gre za učenje na pamet, ampak za iskanje pravil v učnih podatkih. Če poenostavimo na primeru branja besedil, bi to pomenilo, če v program Transkribus vnesemo zadostno količino besedila, ki ga tudi pravilno interpretiramo, na podlagi tega vzorca računalniški program s strojnim učenjem v določenem času sam začne prepoznavati zapisano besede.

dilo. Dalj časa, oziroma več procesorske moči in količine podatkov, ki jih ima računalniški program na voljo, uspešnejši bodo rezultati. V navodilih razvijalec ocenjuje, da je za ustrezno učenje potreben vnos in interpretacija vsaj 25.000 besed.

Uporaba programa

V prvi fazi uporabe programa je potrebno zbrati digitalizirano gradivo, dokumente, ki bi jih želeli obdelati. Rodoslovci imamo večino dokumentnega gradiva že skrbno shranjenega v digitalnem zapisu v primerni optični ločljivosti (vsaj 300dpi), tako da bi s tem korakom večina uporabnikov ne smela imeti večjih težav. Zelene dokumente v elektronski obliki prenesemo v program, oziroma bolje rečeno v oblak, preko modula v programu, ki se imenuje Document ... Na voljo so nam funkcije vnosa dokumentov v program ter prenos na oblaki strežnik Transcribus ali iz njega.

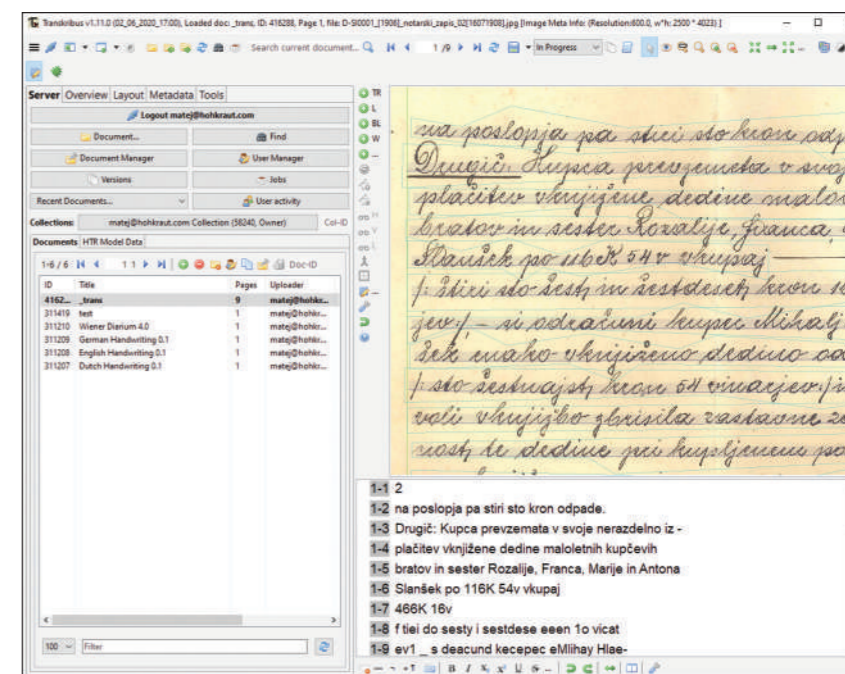
Analiza postavitve

Ko imamo zelene dokumente s transkripcijami naložene, je potrebno na dokumentih najprej poiskati t. i. področja besedila (Layout Analysis). Prepoznavanje na naš ukaz izvede program sam.

Prepoznavanje področja besedila je pomembno, saj na ta način preko vektorskih zapisov površin računalniški program zapiše področja, ki jih zajema določena beseda oz. vrstica v dokumentu.

Prepoznavanje besedila

V koraku prepoznavanja besedila izberemo model, ki najbolj ustreza besedilu našega dokumenta (npr. German Kurrent XIX, ipd.). Izbira modela je zelo pomembna, saj je predpogoj za uspešnost prepoznavanja besedila. Ponudnik trenutno v naboru ponuja nekaj več kot 40 različnih modelov, ki se navezujejo na nemško, angleško, italijansko (tudi latinsko), nizozemsko, dansko, finsko, švedsko, rusko in he-

Pogled na uporabniški vmesnik programa

brejsko govorno področje. Za naše rodoslovce sklepam, da so potencialno zanimivi predvsem naštetih med prvimi.

Glede na to, da 'slovenski' model še ne obstaja, je vključen v projekt in razvoj modela vsekakor izziv in priložnost za vse, ki bi jih takšno delo zanimalo.

Razvoj 'slovenskega' modela bi imel širši pomen za uporabo. Z njim bi lahko interpretirali praktično vse zgodovinske listine, pisane v slovenskem jeziku. Gre za orodje, ki omogoča obdelavo in

posledično obvladovanje pisanih listin v obsegu, ki si ga iz perspektive konvencionalnih metodologij niti ne predstavljamo.

Video predstavitev programa Transkribus, ki je bila izvedena 23. junija 2020 na srečanju članov društva, si lahko ogledate tudi na Youtube kanalu SRD. (od 15. minute naprej)

V času priprave mojega članka (20. 10. 2020) sem prejel elektronsko pismo s sporočilom, da projekt Transkribus ni več financiran z nepovratnimi sredstvi in je zato ponudnik prešel na plačljivi sistem uporabe programa.

Uporaba programa je tako vezana na nakup t. i. kreditov, ki jih lahko predplačniško kupimo v spletni trgovini. Da pa zadeva ni tako 'črna', nam ponudnik ob registraciji brezplačno podari 500 kreditov, ki zadostuje za 500 strani prepoznavanja rokopisnega besedila. Poleg tega ponudnik omogoča tudi omejene količine brezplačnih kreditov za obdelavo, ki so namenjene neprofitnim subjektom.

Se pravi, da ni razloga, da vseeno ne bi poskusili delovanje programa in morebiti vstopili v sodelovanje.

Stoletnica zamolčane ljubezni

Tino Mamić

Zgodovinski spomin na italijansko zasedbo Primorske ob koncu prve svetovne vojne nima veliko svetlih točk. Zato je še toliko bolj zanimiva ljubezenska zgodba izpred stoletja, do nedavnega povsem neznana, iz katere se je rodil eden od genijev slovenske kulture. Milko Matičetov.

Etnolog in etnograf, filolog in strastni raziskovalec je bil Milko Matičetov (1919-2014). V 95 letih svojega življenja, ki se je začelo na Krasu pred sto in enim letom, je ohranil celo vrsto zgodovinskih spominov na slovensko izročilo, ki bi brez njega utonilo v globokem oceanu pozabe. Beneška Slovenija bi brez njega v Ljubljani bila povsem neznana. Tako pa so lutke na nacionalni televiziji Zverinice iz Rezije, ki so nastale po Matičetovi knjigi, predstavile Benečijo in jo tudi v kolektivni zavesti slovenske ljubljanske intelektualne elite postavile med dragoceno narodno dediščino. Zbral je več kot 3000, da, tri tisoč, ljudskih pripovedi.

Peti priimek

Akademik Milko Matičetov ima nenavaden priimek, ki poznavalcu hitro pade v oči. V uho, pravzaprav. V resnici to ni njegov priimek. V resnici je Matičetov Milkov peti priimek.

Kot zgodovinar in rodoslovec še nisem srečal primera, da bi kdo imel pet priimkov. Saj ne, da kak ilegalci ni imel več priimkov, a so bili vsi po vrsti izmišljeni in narejeni zaradi trenutne potrebe. Ali kak pisatelj psevdonimov. Matičetov bi za razliko od njih bil prav do vsakega od teh petih priimkov - upravičen. Naštejmo jih: Ferretti, Zega, Ukmar, Omari, Matičetov.

Sin italijanskega častnika

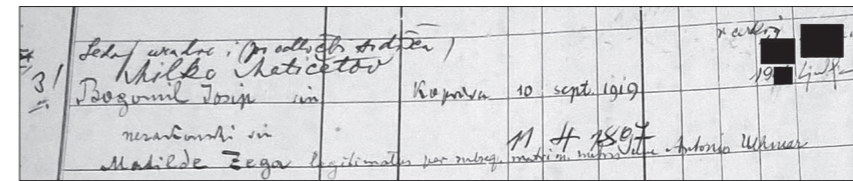
Milko se je rodil kot Bogomil Josip, nezakonski sin Matilde Zega 10. septembra 1919. Na Krasu. Ne med koprivami, ampak v Koprivi. Bilo je to manj kot leto po koncu prve svetovne vojne in začetku italijanske zasedbe Primorske. V hiši se je reklo pri Matičetovih. Matildin oče je bil namreč Matija Zega (1854-1925), po katerem je ljudski glas ustvaril domače hišno ime. To so sicer manj znana, a že dolgo ne neznana dejstva, saj je o tem večkrat javno pripovedoval tudi Milko.

Ni pa nihče nič vedel o Milkovem očetu. Saj ne, da bi pokojni Milko stvari zamolčal, a svoji družini je povedal le nekaj skopih stavkov. Brez zgodbe. Kar je razumljivo, saj je bila zanj in njegovo mammo precej težka. Mnogi ljudje o takih dogodkih sploh ne spregovore. Nikoli.

Bogomil Josip Zega

Matilda Zega (1897-1933), sedmi od devetih Matijeveh otrok, je ob prihodu italijanske vojske na Kras štela dobrih 20 let. Med Italijani je bil tudi Fernando Ferretti, 27-letni častnik iz Orvieto, mesta v Umbriji, ki leži 120 kilometrov severno od Rima. Vnela se je ljubezen, katere sad je bil Bogomil Josip Zega.

Z odhodom vojske se je končala tudi zveza. Fernando se je vrnil domov. Matilda pa se je nekaj let kasneje (1928) poročila z Antonom Ukmarjem, ki mu je rodila hčer Marto. Milka je očim pozaknil in Milko, ki bi se moral pisati

Družinska knjiga iz Koprive, kjer je zapisan Bogomil Josip Zega ter njegova pozakonitev in sprememba priimka v Matičetov. Podatki, mlajši od 100 let, so zaradi pravilnika slovenske škofovske konference zakriti. Knjigo brani Župnijski urad Dutovlje (SA Kopriva II).

Ferretti, a se je pisal Zega, je dobil priimek Ukmar. Tako smo prišli do treh legitimnih priimkov.

Omari že ne bom, saj nisem iz omare

Že kmalu zatem so fašistične oblasti v ihti takoimenovanega »vračanja« slovenskih priimkov v »izvirne« italijanske, spremenile vse primorske priimke. Priimek Ukmar je postal Omari. Takrat (1933), Milko je imel 13, polsestra pa le dobri dve leti, je mama Matilda umrla. Takoj po drugi svetovni vojni, ko so zavezniške oblasti izdajale nove dokumente, si je Milko priimek, ki ga je spominjal na omaro, spremenil. Rekel je, da ni iz omare in zato že ne bo nosil tega priimka. V spomin na deda Matijo, s katerim je po mamini smrti preživel veliko časa, si je za novi priimek omislil kar domače hišno ime (nomini vulgaris), Matičetov. Tako smo prišli do petega legitimnega priimka.

Mimogrede, iz hiše Matičetovih izhaja še eno zelo znano ime. Režiser Jan Cvitkovič (1966), dobitnik nagrade prešernovega sklada, je potomec Matijevega brata Janeza. Z Milkom sta druga bratranca, enkrat odmaknjena, kot se temu strokovno reče.

Obujena zgodba

Milko se je po koncu vojne poročil, dobil otroke in nato vnuke. Naredil je izjemno kariero in dobil naslov akademika. Akademik Milko Matičetov je umrl pri častitljivi starosti 95 let. Kar je vedel o svojem očetu, je šlo z njim v grob.

Leto po smrti se je v zgodbo o rojstvu zakopal njegov sin. V dru-

žinskem arhivu je našel fotografijo, na kateri pred vrati neke mestne palače stoji Milko s svojim očetom. Sin je vedel le, da je njegov oče Milko nekoč obiskal Orvieto in da naj bi se njegov oče imenoval Fernando Ferretti.

Obrnil se je po pomoč name, kot profesorja zgodovine in sodnega izvedenca za rodoslovje. Zakopal sem v spletne arhive in več dni iskal podatke o vojaku iz prve svetovne vojne Fernandu Ferrettiju, ki naj bi bil iz Orvieto ali okolice. Ferretti je izredno razširjen prii-

Fotografija Milka Matičetovega in njegovega očeta v Orvietu, na podlagi katere so se našli »novi« sorodniki. Izraza na obrazu in govorica telesa izražata zadovoljstvo, a hkrati nelagodje.

mek, saj v Italiji živi 6400 družin s tem priimkom. Na svetu živi 46.000 Ferretijev, samo v Italiji pa 33.000. V arhivih prve svetovne vojne nisem našel ničesar, saj je bilo Fernandov Ferrettijev v italijanski vojski med prvo svetovno

vojno kar nekaj, mi pa še približne letnice njegovega rojstva nismo imeli.

»To je moj ded«

Potem sem se obrnil na občinske oblasti v Orvieto. Najprej sem telefoniral, potem še napisal pismo. Ja, brez znanja italijanščine se takih stvari ni dobro niti lotiti ... A slednjič sem prejel elektronsko pismo. Pisal mi je neki Ferretti. Takoj sem ga odprl in začel hlastno brati: »Dober večer. Včeraj so mi z občine Orvieto predali Vaše sporočilo v zvezi z g. Ferdinandom Ferrettijem. Videl sem fotografijo: to je bil moj ded, ki je od nas odšel leta 1975, v starosti 84 let. Če je možno, lahko komunicirava po tem elektronskem naslovu ali po telefonu.«

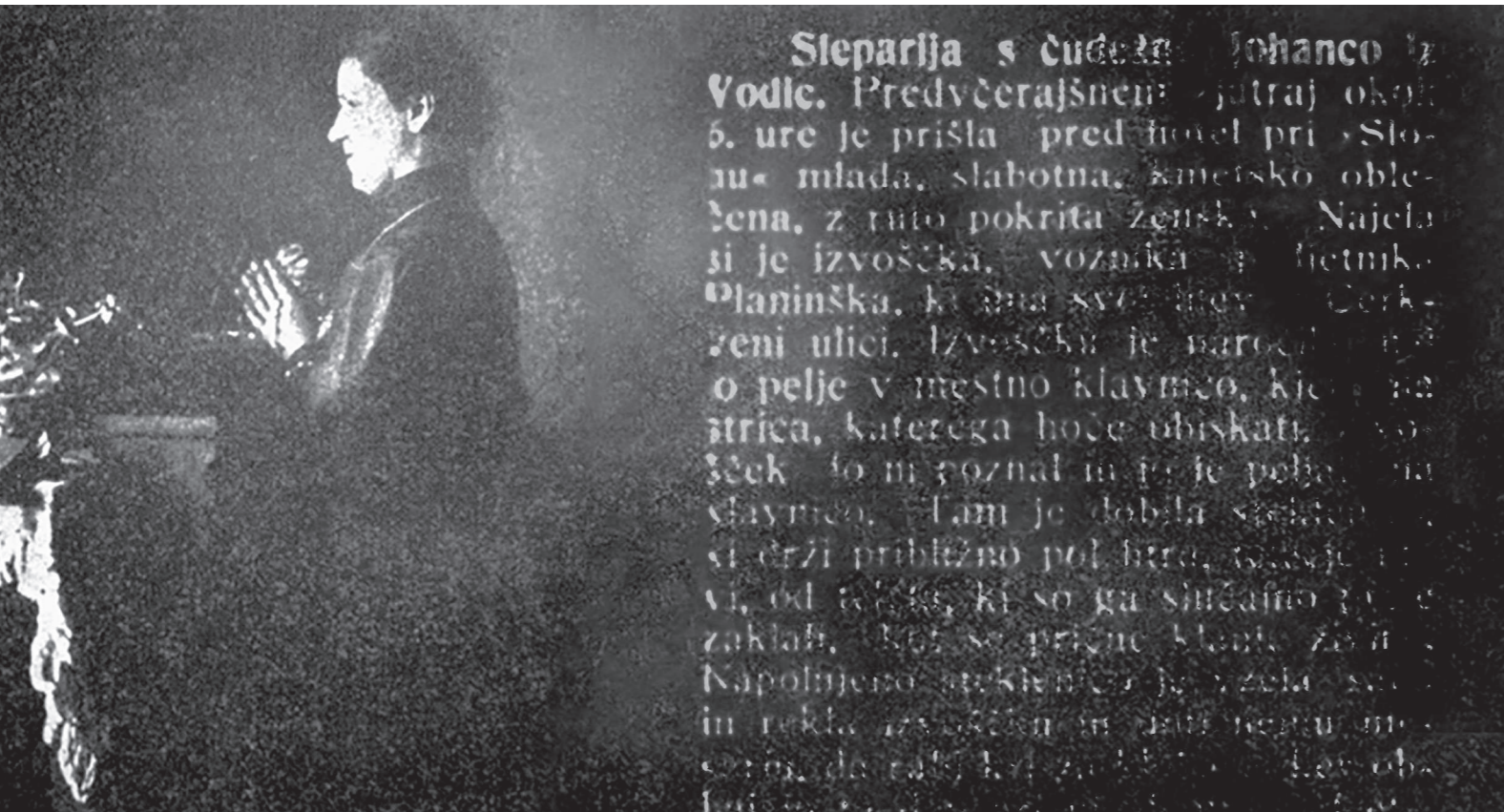
Takoj sem novico sporočil Milkovemu sinu, ki je bil navdušen. Malo sva se bala le reakcije, saj smo vstopili v intimno področje neke družine. A skrbi so bile odveč. Tudi Fernandovi potomci so bili veseli novih sorodnikov. »Z veseljem sem prebral vaše pismo, ki mi je pokazalo bolj jasno sliko moje družine, da jo danes lažje razumem,« mi je pisal prvi in opisal svojo družino. Fernando se je po vrnitvi v Italijo poročil in imel štiri otroke. Milko je tako imel dva polbrata in dve polsestri. In potem so tu še vnuki.

Dan kasneje se je oglasil še drugi vnuk: »Sem vnuk Fernanda Ferrettija. Ko sem izvedel novico, je bila zame povsem nepričakovana. Kakšno presenečenje! Hvaležen bi bil za informacije o gospodu Matičetovem, ki ga nismo nikoli poznali, in, če je mogoče, njegovo fotografijo.«

Ganjenost z orošenimi očmi je bila takrat tudi na mojem obrazu, čeprav ne gre za moje sorodnike, velika. Še večja pa je bila čez nekaj mesecev, ko so se na novo odkriti bratranci prvič v življenju srečali v živo.

Vodiška Johanca

Alenka Juvan

Minilo je 100 let, kar so Vodice zaradi Vodiške Johance zaslovene daleč naokrog. V župnišče so prihajali romarji, o njej so pisali časopisi, tudi v Ameriki so oglaševali brošuro o njenem življenju. Dommnevni čudeži so se začeli dogajati leta 1911, Johanca pa se je v Vodice vrnila okoli božiča leta 1912.

Rodbina Johane Jerovšek izvira iz vasi Repnje v župniji Vodice. Očetu Janezu (1854 – 1899) in mami Heleni Gulnar (1863 – 1905), rojeni v Dobruši, se je rodilo šest otrok: Marija (r. 1879), Marijana (r. 1881), Johanna (r. 1885), dvojčici Marjeta in Frančiška (r. 1888) ter najmlajši sin Gregor (r. 1892). ena od dvojčic, Marjeta, je umrla kot otrok.

Ivana Jerovšek se je rodila 4. decembra 1885 v revni družini v Repnjah. Kmalu ji je umrl oče, pri osemnajstih pa še mati. Kot pišejo nekateri časniki, je bila Johanca zalo in precej spogledljivo dekle, ki so jo radi obletavali fantje, kar pa ni bilo po volji tamkajšnjemu župniku Simonu Žužku, ki naj bi po smrti staršev skrbel zanjo in za njene tri sestre ter brata. Zato je Johanci leta 1905 priskrbel službo dekle v benediktinskem samosta-

nu na Reki.

Tam so se začeli dogajati čudeži. Johanca je padala v zamaknjenost, potila krvavi pot in krvavela iz kristusovih ran, skozi njo je govoril Kristus. Že na Reki ji je Kristus večkrat zapovedal različna romanja za menihe in tudi romarje. Vsi so ji slepo sledili. Za njene čudežne stigme je izvedel tudi škof Anton Bonaventura Jeglič (1850 – 1937) in poskrbel, da se je vrnila v Vodice, kjer se je njeno kristusovo trpljenje

v župnišču nadaljevalo. Ljudje so jo hodili gledat, komunicirala je z dušami njihovih svojcev v vicah in jim naročala, kaj naj zanje storijo. Tako so ji ljudje izročali denar za svete maše, za duhovnike in tudi sama se ga ni branila. Po vrnitvi v Vodice je, po besedah njenega zagovornika na sodišču, menda večkrat prosila, da bi prenehala s svojim delom, bila je celo pri škofu, ki naj bi ji to odsvetoval, češ da je šla stvar že predaleč. Obljubljali so

ji, da bo sprejeta v samostan, kar je bila njena velika želja.

Nadaljevala je s svojim početjem vse do dne, ko jo je salezijanec Josip Valjavec (1879 – 1959) razkrinkal, čeprav so o njenih prevarah govorili že prej. Motil jih je smrad v njeni sobi (stara kri), njeni redni odhodi v Ljubljano, ko je hodila k mesarju po kri, vendar si nihče ni upal zadeve spraviti na plano.

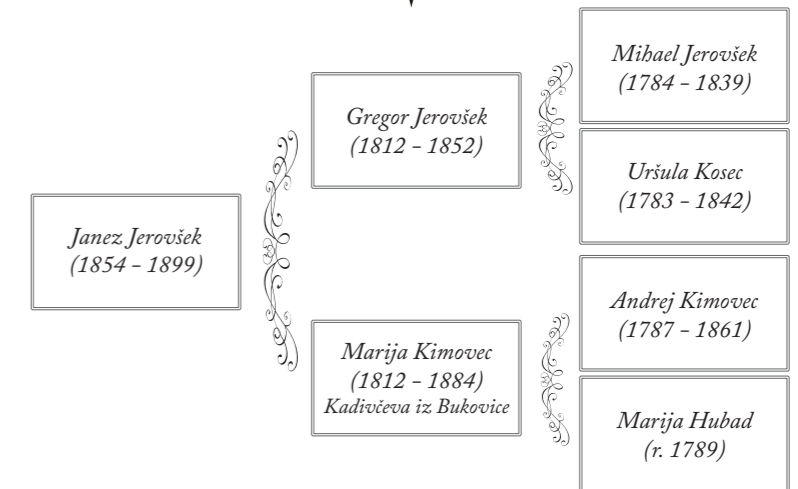
V preiskovalnem zaporu je bila od 25. oktobra. Na sojenju je zanikala vsakršno sodelovanje duhovščine v prevari, čeprav je bilo iz podanih dejstev možno sklepati, da pri vsej goljufiji ni bila sama, ampak je bila orodje v rokah drugih. Z svojim početjem se ni okoristila zgolj sama, ampak tudi Cerkev. Obiskali so jo visoki cerkveni dostojanstveniki, z Reke v Vodice naj bi jo pospremila nečakinja škofa Jegliča in z njim je Johana tudi bila v stiku. Obsodba je bila dokaj mila, malo zaradi možnosti sodelovanja klera, malo zaradi neprištevnosti. Kazen je bila zgolj deset mesecev ječe.

Po prestani kazni se je vrnila na stara pota. Ponovno so jo obsodili na dva meseca ječe. Kasneje si je poiskala delo, menda je služila kot dekla na neki ljubljanski kmetiji, kjer naj bi jo hlapec po nesreči zbadel z vilami in dobila je tetanus. Zadnji zapisi o njenem življenju so iz bolnišnice, kjer so jo sprejeli 21. septembra 1919, že ob sprejemu je zdravnik zapisal »tetanus traumaticus, prepozno«. Umr-la je naslednji dan. Njeno truplo so najverjetneje uporabili v znanstvene namene.

Duhovnik Simon Žužek se je kmalu po obsodbi Johance poslovlil in skrivnost o tem, koliko je vedel o prevari, odnesel s sabo na vodiško pokopališče.

Zapisi o življenju in prevarah »Vodiške Johance« se precej razhajajo, najde se mnogo člankov iz takratnega obdobja pa tudi kasnejše zapise.

Predniki očeta Ivane, Janeza Jerovška

Gostilniška zabavljivka o Johanci

Nedeljska pridiga

En glas gre v deželi celi:
zdaj svetnico bomo imeli,
smilil se je večni bog,
zdaj bo konec vseh nadlog.

Po vaseh in po vasicah
sliši se, da tam v Vodicach,
čudne se stvari gode,
svete rane krvave.

Od Triglava do Gorjancev
pa do zadnjih kraških klancev
se razlega en sam glas:
»O Johanca pros` za nas!«

In vse babe klepetajo,
vse device šepetajo:
»Bog je storil čudež ta,
da brezverce zrešeta.«

V vsaki hiši, v vsakem koti,
po vaseh in po samoti,
vse le eno govori:
kaj v Vodicach se godi.

Pesmi in parodije o Johanci so izšle v posebni knjižici, ki je bila precej priljubljena tudi med izseljenci v Ameriki. O njej so peli šaljive pesmi praktično po celotnem območju današnje Slovenije.

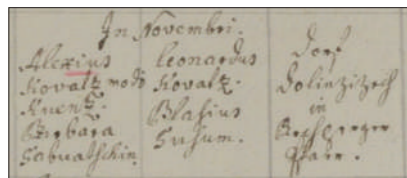
Koroški Aleš s tremi priimki

Tine Golež

Župnije Reberca, Mohliče, in Šmarjeta so podrtane. V sredini tega »trikotnika župnij« leži še župnija Galicija. Območje je med Železno Kaplo in Celovcem. Dodatno je zapisana vas Dolinče, ki jo ponazarja rdeči krožec. (geopedia.si)

V župniji Reberca (Avstrija) sta živela Aleš in Barbara. Aleš je pri krstih njunih otrok zapisan kot Aleš Kunz ali Kuenz, njihov naslov je bil Dolinče 1. Prvega otroka sta dobila leta 1784, zadnjega pa kar 21 let pozneje. Večkrat je zelo pomembno, da pri rodoslovni raziskavi poiščemo vse potomce, ne le tistega, ki ga potrebujemo za rodovnik prednikov. Včasih šele različni vpisi istih staršev dajo nekaj več podatkov o starših; tako je bilo tudi pri Alešu.

Zapisnik poroke, župnija Mohliče, 1783. Izvemo, da je Aleš Kovač, ki je sedaj Kuenz, iz župnije Reberca (Rechperger), iz vasi Dolinče. Njegovi starši (in nevestini) niso zapisani, a to ne bo ovira.

Pri nekaterih vpisih krstov njegovih otrok je nekdo pozneje popravil priimek v Ogris. V knjigah namreč najdemo opombo: recte Ogris. Samo pri enem vpisu pa je duhovnik tudi pripisal, da je Aleš iz župnije Šmarjeta v Rožu. Ker ne gre za sosednjo župnijo, pač pa za še eno naprej, je taka opomba zlata vredna. V tej župniji je bil krščen en sam Aleš Ogris ravno toliko let

nazaj, da bi bil leta 1784 primeren za očetovstvo. To pomeni, da gre zelo verjetno za iskanega Aleša. Vpisa poroke Aleša in Barbare ni bilo niti v župniji Reberca niti v župniji Šmarjeta.

Ker sta imela zadnjega otroka leta 1805, je jasno, da je morala biti poroka zelo blizu leta 1784, saj sta tedaj prvič postala starša. Zato se pregled sosednjih in bolj oddaljenih župnij zoži na kratko časovno obdobje.

Tako smo prišli do tretjega priimka. Je to res pravi Aleš, ki je tudi Ogris? Glede na nevesto in vas, iz katere prihaja, vse kaže, da je tisti, ki ga iščemo. A dokaz mora biti bolj utemeljen.

Pater Bertrand Kotnik je napisal več knjig o zgodovini hiš južne Koroške. Na srečo je raziskal tudi župnijo Šmarjeta v Rožu. Popisal je hišna imena, vendar med njimi ne

Avstrija nudi tak kataster (1826), ki ga je zaukazal cesar Franc (<https://kagis.ktn.gv.at/>). Videti je, kot da ima rdeče obarvana hiša nad črko »w« dve vodni kolesi. Je ob potoku in kot nalašč za pogon kovačevega meha.

najdemo imena Ogris. Po kratkem pregledu matičnih knjig te župnije se izkaže, da moramo Ogrise iskati v vasi Vrh (Gupf). In zares najdemo v tej vasi domačijo Kovač ter eno, ki se imenuje Ror-kovač. Gre za kovača, ki je znal izdelovati cevi za puške. Pri opisu te hiše srečamo Gregorja Ogrisa, pri opisu sosednje pa Jurija Ogrisa in še Lenarta. To so po raziskavi krstnih knjig trije predniki iskanega Aleša, ki je očitno imel tri priimke: enega pravega in dva po domačijah, na katerih je živel.

Vprašamo se, kako bi poiskali rojstno hišo Aleša Ogrisa. Tedaj (1760) še niso imeli hišnih števil, tako da moramo iskati domačijo Kovač.

Morda je napisana na katastru (1826). Na spletu sta na voljo dve različici tega katastra za Koroško.

Za nas je ključno to, da vidimo, da je domačija Kovač ob domačiji Sušnik.

Za nekatere občine je že končan projekt zapisa slovenskih hišnih in ledinskih imen, ki ga najdemo na maps.flurnamen.at. Povsem zaslužno je projekt prišel na avstrijski seznam nesnovne dediščine UNESCO.

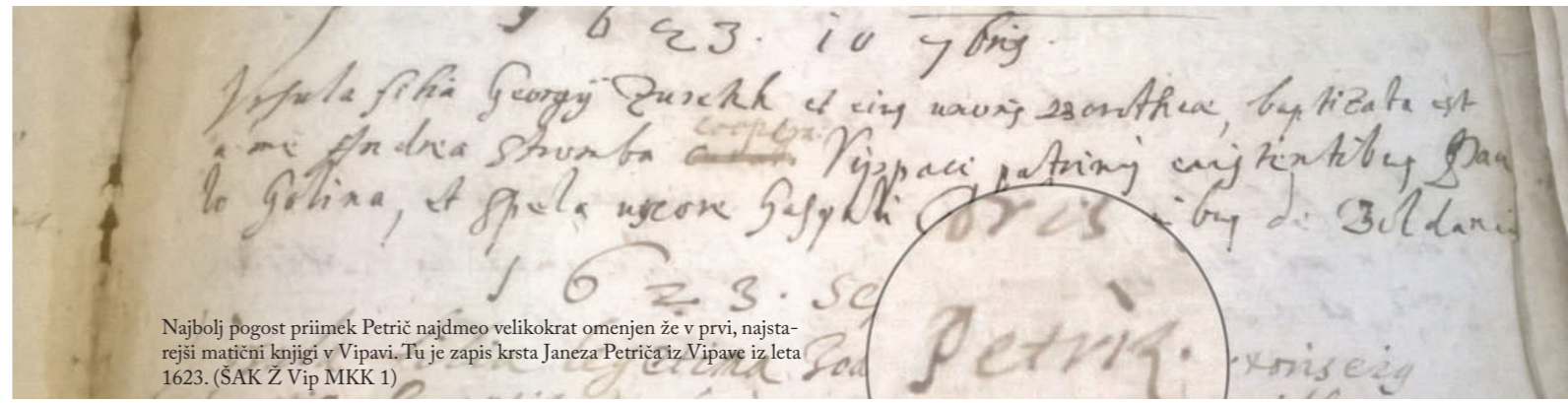
Na tak način rodovnike obogatimo s prikazom na zemljevidu. Tam označimo vasi ali kar posamezne domačije, na katerih so živeli predniki. Več primerov »dvojčkov« (rodovnik-zemljevid) najdete na spletni strani rootsaustria.wordpress.com.

Spletna stran izda, da gre za domačijo Rorkovač, hišna številka 4. To se ujema z zapisom v Kotnikovi knjigi. Poleg hišnih imen najdemo tudi ledinska imena.

Vipavski priimki

Marija Jana Prelec

Najbolj pogost priimek Petrič najdemo velikokrat omenjen že v prvi, najstarejši matični knjigi v Vipavi. Tu je zapis krsta Janeza Petriča iz Vipave iz leta 1623. (ŠAK Ž Vip MKK 1)

O vipavskih priimkih je bilo že dosti napisanega. Nekaj pa bi dodala še iz virov, ki jih imam na razpolago iz družinskih krstnih, poročnih in mrljskih matičnih knjig. S teh strani več kot 1000 pregledanih strani v knjigah sem izpisala vse priimke in poskusila pregledati, kako pogosto je kateri priimek zapisan. Pregled mi je pokazal, da je daleč najbolj pogosto zapisan priimek Petrič. Navedla bom v številkah, kolikokrat so bili posamezni priimki zapisani od najbolj pogostih navzdol do tistih, zapisanih desetkrat. Pod deset jih je še veliko, ki jih pa nisem obravnavala.

Navajam po pogostosti zapisa: Petrič (150), Uršič (98), Tomažič (87), Ferjančič in Furlan (79), Božič (73), Bajc (66), Durn (60), Vidrih (59), Kobal (58) Jež (51). To je skupina najbolj pogosto zapisanih priimkov (150 in 50-100)

Sledi skupina 40 – 50: Curk (49), Planinc, Trošt in Žgaur (47), Dolenc in Jamšek (46), Šček (42), Pregelj, Bizjak in Lavrenčič (40).

Sledi skupina 30 – 40 zapisov: Blagojne in Skočir (37), Repič (36), Šmuc, Hrovatin in Bukovič (33), Kete (32).

Skupina 25 – 30: Ukmar (29), Kodele, Rušt in Žvokelj (28), Mohorčič in Naglost (27), Rodman (26), Andlovic, Česen, Kodelja, Nusdorfer, Premerl, Schmutz,

Škerlj in Žgur (25).

Skupina 20 – 25: Domenik, Janežič, Poniž in Sever (24), Živic, Premerstein in Ambrožič (23), Cotič, Kariž, Rovani in Rupnik (21), Peterlin in Sorta (20).

In še skupina 20 – 10 zapisov: Frjančič in Semenič (19), Česnik, Fabjan, Kerhne, Premrl in Vitez (17), Čuk, Godina, Kostanjevic, Malik, Princes, Semič in Šivic (16), Nabergoj, Pavlin in Tratnik (15), Čermelj (14), Ardela, Grabljevic, Lekan, Mikuž in Žorž (13), Bezeg, Bratina, Gliha, Grahari, Mesesnel, Novak, Puc, Rehar, Role, Semič in Videž (12), Bratož, Lemut, Minkuž, Premru, Šemic, Terčon, Vidmar in Vovk (11), Batje, Lanthieri, Leban, Majer, Mihelčič, Pegan, Poljšak, Skapin in Zozuli (10).

To je kratek pregled vipavskih priimkov v obdobju med leti 1750 in 1950. V zapisih je veliko zanimivosti. Način zapisovanja od napol gotice do bohoričice (vsaj podobne) in običajne latinice. Poseben zapis je poitalijančenje priimkov v času fašizma. Nekateri priimki so v več oblikah, ki sem jih razporedila ločeno n.pr. Premrl, Premru, Premerstein. Priimek, ki izvira iz Bele krajine, je Šemic ali Semenič, ki mora biti drugega izvora. Posebnost je Mesesnel, ki ima v starejšem zapisu obliko Mesosnel – kot nekdo, ki je meso snedel? Pri

plemenitih (bolj ali manj) je dodan Dominus. Tak je Lanthieri, Premerstein in Zozuli. Pregled je omejen na sam trg Vipava, okoliške vasi pa so vključene le ob posameznih ženitvah in možitvah, največ je povezav z Gradiščem pri Vipavi, redko je omenjeno Vrhpolje, Slap in Sanabor, nekajkrat tudi Št. Vid (Podnanos).

Kot zanimivost še poitalijančenje slovenskih priimkov:

Ambrožič	Ambrossi
Andlovic	Antonelli
Bajc	Bacci
Božič	Bossi
Bukovič	Bucovini
Čermelj	Cermelli
Česen	Ceseni
Durn	Durini
Grabrijan	Gabriani
Hrovatin	Corbato
Jež	Ricci
Koradin	Corradini
Krhne	Creni
Lavrenčič	Laurenti
Petrič	Petruzzi
Poniž	Poni
Sever	Severi
Skočir	Scotti
Škerlj	Caroli
Škvarc	Squarcia
Tomažič	Tommasi

Po kakšnem kriteriju so spreminjali, ni razvidno. Vsekakor pa so priimke spreminjali v treh različnih »strokovnih« komisijah, zaradi katredni bratje dobili različne »prevođe« priimka.

Največji praznik rodoslovja na planetu

Mojca Strmšek Mamić

Največji in najpomembnejši dogodek na področju rodoslovja je kongres z imenom Rootstech. Gre za štiridnevni kongres, na katerem se zberejo največja podjetja in organizacije, ki se ukvarjajo z rodoslovjem. Kongres praznuje letos 10. obletnico. V mesto Salt Lake City na zahodu ZDA je zato od 26. do 29. februarja prispelo 25.000 rodoslovcev iz 50 držav. Kot vsako leto je bilo nekaj tudi Slovencev, saj v Združenih državah Amerike živi pol milijona ljudi, ki imajo korenine v Sloveniji.

Kongres organizira največja rodoslovna organizacija na svetu FamilySearch International. Je neprofitna in vodijo jo prostovoljci iz Cerkve Jezusa Kristusa svetnikov zadnjih dni. Poznamo jih tudi pod imenom Cerkev LDS ali mormonska cerkev, vendar je to ime napačno in za njihove vernike včasih celo žaljivo. Svoje pisarne ima po vsem svetu. Center za družinsko zgodovino imajo tudi v Ljubljani. Imajo se za kristjane, vendar jih katoličani ne štejejo za kristjane zaradi prevelikih razlik. Za razliko od drugih kristjanov ne uporabljajo simbola križa.

Udeleženci konference so najrazličnejših starosti, ras in verskih pripadnosti. Tudi starost ni ovira, saj je med udeleženci veliko precej ostarelih, ki se lahko po razstavnih prostorih premikajo samo še s pomočjo električnih skuterjev. Vsako uro je po kakih ducat različnih predavanj in delavnic, predstavljajo pa se tudi podjetja, ki izdelujejo rodovnike in prodajajo rodoslovne programe.

Obiskovalci tako dobijo ogromno praktičnih napotkov kako se

lotiti rodoslovja, da bo iskanje uspešno. Predavatelji predstavljajo konkretne primere kako uporabljati različne tehnike v rodoslovju. Rodoslovno konferenco so lani prvič organizirali tudi v Londonu. Britansko otočje ima namreč rodoslovje izredno razvito, saj so arhivi najboljše ohranjeni in hranijo matične knjige, starejše od evropskih. Lani je londonsko konferenco obiskalo 10.000 ljudi. Letos bi morala biti konferenca 5. novembra, vendar so jo organizatorji odpovedali zaradi epidemije covid 19, podobno kot desetine drugih rodoslovnih kongresov in sejmov.

Največji in najpomembnejši dogodek na področju rodoslovja, kongres Rootstech, bo naslednjič virtualen. Prvič v svoji zgodovini. In to v celoti in brezplačno. Začne se 25. februarja 2021. Registracije že zbirajo. Selitev na splet je za Slovence zelo dobra novica, saj obisk kongresa za enega stane več kot tisočaka, predvsem zaradi stroškov za letalsko karto in nastitev. Vstopnina, ki velja okoli 150 evrov, je dejansko le manjši del stroškov.

Direktorica dogodkov pri FamilySearch Jen Allen je ob predstavitvi dogodka na svetovni splet povedala: "Ne morem verjeti, kaj vse se je zgodilo na svetu, odkar smo bili nazadnje skupaj v začetku marca. Zdi se že davno, a hkrati čudno, kot včeraj. Od zaključka letošnjega RootsTech smo se morali zelo prilagajati. Na primer RootsTech London 2020, ki je bil predviden novembra letos, smo zaradi pandemije prestavili na jesen 2021. Kot vedno je končni cilj vsakega dogodka RootsTech pomagati, da se ljudje najdejo, srečajo in povežejo s svojimi družinami."

Obiskovalci tako dobijo ogromno praktičnih napotkov kako se lotiti rodoslovja, da bo iskanje uspešno. Predavatelji predstavljajo konkretne primere kako uporabljati različne tehnike v rodoslovju.

Registracijo na brezplačen dogodek RootsTech Connect lahko uredite preko zgornje povezave QR

Umril je Jure Vombergar

Tino Mamić

Sredi epidemije, konec aprila, je v Argentini umrl Jure Vombergar. Bil je arhitekt, domoljub in intelektualec, ki je vse življenje posvetil ohranjanju slovenstva ob Srebrni reki pod Južnim križem. Ob smrti so o njem veliko napisali, ne pa v glavnih slovenskih medijih.

Matičar

Vsekakor pa se nikjer ni poudarjalo Jureta Vombergarja (21. 4. 1940 – 4. 2. 2020) kot rodoslovca in matičarja. Prav on je namreč v Buenos Airesu skrbel za popis celotne slovenske skupnosti. Beležil je vse podatke o rojstvih, porokah in smrtih 6600 Slovencev, ki so pred revolucionarnim nasiljem bežali najprej na Koroško (1945), potem pa se izselili v Argentino (1947). Iz skupine 6600 je izšlo nekajkrat več ljudi, saj so argentinski Slovenci vsi imeli velike družine. Da diaspora ne izumira, ampak se številčno

celo krepi, je sicer pravi čudež, saj tega ne najdemo v nobeni izseljenski skupnosti. V letih po drugi vojni se je v skupnosti rodilo okoli 6000 otrok. Vsi so popisani po zaslugi pokojnega Vombergarja in nekaterih drugih sodelavcev. Danes tako v Argentini živi približno 15.000 ljudi, ki govore slovensko. Tudi Vombergar in njegova soproga Metka Debeljak sta imela kar osem otrok. Slovenstvo sta jim položila v zibelko. Tako je, denimo, njegov vnuk, nogometaš Andrej Vombergar (2017), raje prišel igrati v ljubljansko Olimpijo kot za veliko višjo plačo v druge klube.

Izvor priimkov

Vombergar je bil arhitekt, vendar se je veliko ukvarjal z zgodovino. Napisal je izredno dragocen esej o slovenskih priimkih, ki je izšel najprej v Argentini (Meddobje), potem pa tudi v Sloveniji (Drevesa

in Slovenski rod). Danes spis "Priimki Slovencev" dobimo tudi na internetu.

Priimek Vombergar je sicer isti kot priimek Lombergar – iz istega priimka imamo danes dve različici. Gre za isti koren, kot ga imata priimka Lamberg in Lambergar. Nastal je iz nemškega osebnega imena Lambert, v pomenu "slavna dežela". V Sloveniji je priimek Vombergar eden od najstarejših, saj ga najdemo že v srednjem veku. Predniki Jureta Vombergarja so Gorenjci. Njegov pra-prapraded je bil Gregor Vombergar, ki je leta 1787 živel v vasi Pšenična Polica v župniji Cerklje. Verjetno je bil rojen prav tam, saj najdemo priimek tudi že pred njim. Žal pa Gregorjevega rojstva nismo našli – bodisi zato, ker se ni rodil v župniji Cerklje, bodisi zato, ker njegovega rojstva niso vpisali.

Razmišljanja o pomenu rodoslovja in predstavitev družinskega časopisa

Andrej D. Reberc

Foto: Mateja Pesek

Družinsko drevo je ogrodje zgodovinske povesti družine. Prikazuje le sorodstvene vezi in tri osnovne dogodke: rojstvo, poroko in smrt, opremljene z datumom in krajem. Drevesa, ki jih opremljamo s podatki, so v nekem delu nekonsistentna, celo zavajajoča. Poglejmo podatek o rojstnem kraju pred stotimi leti in danes; po novem so vse osebe, mlajše od 70 let, rojene v bližnji bolnišnici, torej so navidezno meščani Ptuja ali Maribora. Otrok, rojenih v stotih okoliških vaseh, potemtakem sploh ni ... Menim, da je podatek o kraju rojstva treba nekako dopolniti, npr. Zamušani 52/Matižon, H Ptuj (Matižon hišno ime, H bolnišnica). Tako ga približamo pomenu podatkov pred stotimi leti. Podobno je s krajem smrti. Tudi tu bistveno več pove podatek o zadnjem bivališču ter bi bilo smiselno dodati kraj smrti, npr. Zamušani 52/Matižon, H Ptuj.

Letos imamo v naši družini zanimivo stanje. Mineva 390 let od našega najstarejšega zabeleženega prednika. V rodbini je približno 250 živih ljudi od devete do 13. generacije. Spomin in izročilo (himna) segata do osme. Iz devete generacije je živ le še en stoletnik. Izvor po rojstvu, etimologijo primka in hišno ime smo ugotovili po matičnih knjigah in osebni raziskavi.

Suhoparni podatki drevesa so le del naše zgodovine. V njem nimamo posameznikov, o katerih bi

bilo že kaj pisano. Opisi oseb, njihovega življenja, okolja, običajev in anekdot nam približajo njihovo sliko. V sedanjem načinu življenja in komuniciranja ustno izročilo izumira. Dokler so še živi spomini med člani rodbine, jih je dobro rešiti pozabe, jih zapisati. Vzdušje je pristnejše, če je govor bližji narečju, krajem in ljudem, ki jih opisuje. Odločili smo se, da s časopisom ohranimo in obogatimo predstavo o naši rodbini ter med seboj povežemo tudi najmlajše, ki se niti ne poznajo.

Rodbinska srečanja imamo vsako prestopno leto že od leta 1980. Leta 2008 smo pričeli izdajati družinski časopis, poimenovan 'po naše' prestopnik, ker izhaja vsako prestopno leto, z naslovom 'Trta na Rebrji', v letu 2020 pa še priložilo 'Vitrih'. V prvi številki smo opisovali izvor rodbine in osmo ter deveto generacijo, v drugi številki osmo, deveto in deseto, tretji osmo, deveto, deseto ter četrti deveto, deseto in enajsto generacijo. To je poenostavljena vsebina časopisa, ki ga ljubiteljsko pišejo člani, vsak za

svojo vejo rodbine. Težav z obsegom, uravnoteženostjo, pestrostjo in kakovostjo ter čakalnimi vrstami člankov ne omenjam ... Tudi o srečanjih smo pripravili arhiv.

V Prestopniku sem si prav zaradi vzdušja večkrat dovolil pisati v narečju ter uporabiti izraze, ki so izgnani iz javnega govora in pisanja, čeprav nisem niti peropackar, sem samo peromahač, saj mojega pisanja ni niti za rolico. Mnogokrat me razkuri govorjenje in nastopanje, pa tudi pisanje, ki ne glede na vsebino, čas in okolje poteka v jeziku, ki je pravzaprav umeten, dogovorno izbran in namenjen le za posebne potrebe in seveda izobraževanje. S pravopisom in knjižnim jezikom nas slovenisti in drugi šolniki 'zatirajo', kakor

da bi bili jezikovno še vedno v 19. stoletju. Vedno bolj enolično, poenoteno in avtomatizirano govorico slišimo povsod in kadarkoli, kot da smo žrtve robotskega »lingvama«. Zato je naš rodbinski časopis z narečno noto tudi dragocen pričevalec ljubezni do korenin in domačije.

Vse številke omenjenega družinskega časopisa si lahko preberete na spletni strani Slovenskega rodoslovnega društva.

7. junij / rožnik 2008

Trta na Rebrji 9

nogo me je vja(ugrznil), čeglih(čprav) 'mam še eno leseno'.

Po pripovedi Lojzove hčere Jožice Reberc

Tamali Stanko gre k birmi

Za botra je izbral strica Franca Reberca, polnega hudomušnosti. Tedaj je bilo zaželjeno darilo ročna ura. Boter se skrito dogovori s sosedom Erženjakom za sodelovanje. Po birmi doma Stanko željno pričakuje spominsko darilo. Boter mu izroči veliko novo budilko na rdečem traku. Stanko se ves porajen povleče vase. Tedaj nastopi sosed Erženjak. Stanku ponudi kupčijo, odkupil mu bo budilko. Birmance se z veseljem odloči rešiti se neobičajnega darila. Po sklenitvi kupčije Erženjak hoče videti verk. Uro odpre in glej! V njej je krasna ročna ura. Tedaj Stankec skoči in pravi: "Te ure pa jaz nisem prodal!" Erženjak pa po kmečki pameti odgovori: "Če prodaš brejo kravo, gre tele z njo!" Za obe strani je bilo dovolj argumentov za nadaljevanje spora. Končno je zaradi dobrososedskih odnosov Erženjak popustil.

Andrej Reberc.

Vojni invalid na pohodu

Vijec Drago je izgubil v vojni nogo in jo nadomestil z novo, leseno. Kakor ponavadi po veselih uricah v gostilni je pozno večer želel pozdraviti svojega prijetnega brata Lojza in njegove v Gorišnici. Lojz, kot pravi lovec je imel dva lovška psa terjerja, ki sta bila tudi prijazne narave, vendar nista marala vinskih hlapov. Strica Draga, dobro odšavljenega s hlapi stakoj po vstopu na dvor srčno napadla. Drago se jih je otepal in kričal na ves glas, vendar psa sta bila hrabra in se nista dala odgnati. Končno sliši Lojz lajanje, renčanje in klice na pomoč, da ga reši nemarnih, ostrih, neprijaznih psov. Nato napodi psa in razumevajoče postuša brata, ki se pritožuje: "Prokleti pes, pa glih v ta pravo

Ata, vujec Drago varuška

Menim, da vam je znano, da približno pred 30 leti še ni bilo vrtcev oziroma so bili le v mestih. Posluževali so se jih starši, ki so bili premožni. Na deželji je v tistih časih imela skoraj vsaka hiša kakšno teto, ki se ni poročila in ni imela svojih otrok in je pazila na otroke. Če pa ni bilo tete, je bila kakšna babica, ki ji je pripadala ta čast, da je skrbela za naraščaj pri hiši. No, pri nas ni bilo ne tete in ne babice, tako smo ponavadi otroci pazili drug na drugega. Predvsem starejši bratje in sestre so bili največkrat pestunje. Mene je brat Alojz – po domače LUJZ tako dobro pazil, da sem se skopala v gnojnici.

Stara sem bila 12 let, hodila sem v peti razred osnovne šole. Pouk smo imeli popoldan. V šolo sem se vozila s kolesom ali pa sem šla peš. Nečakinja Lidija je bila stara 2 leti. Sestra Vlada, njen mož Ivan in mama so odšli že zjutraj v gozd po listje. Lidijo so pustili v varstvu meni, saj so bili prepričani, da bodo do 12. ure že doma. Toda to se ni zgodilo. Jaz bi morala v šolo in nič drugega ni ostalo, kot da Lidijo prevzame ata oziroma dedek. On pa: »Dece pa že namo čuva. To je ne delo za deda. Naj si ga čuva tisti, ker si ga je nareda.« S strahom sem položila Lidijo na deko pod drobnico (vrsta slive) in se s kolesom zapeljala v gozd. Tam sem se ustavila in pogledala, kaj je z Lidijo. Ata sem že videla, kako leže na delovno mesto pod drobnico in vesela sem se odpeljala v šolo.

Ko sem rodila sina Boštjana, je bil ata že pravi mojster. Problem je imel le ta, da je s svojimi debelimi prsti preveč umazal hlačke. Ali pa je revež po nerodnosti mleko solil namesto sladka. No, bilo je še nekaj dogodivščin, a naj ostanejo za naslednji časopis.

Majda Kolenko, Matižonova

Na poročni dan

Bil je lep jesenski dan in to točno na Martinovo pred 41 leti, ko sta se na poroko pripravljala Vika Sok in Franc Toplak. Veseli del poročnega obreda se je pripravil v Zamušanih na domačiji pri Sokovih. Tu so zbrani svatje, pripravljena je bila jedča in dobra vinska kapljica z zamušanskega brega. Nevesta pa nervozna prestopa in si oddahne šele, ko se pripelje bodoči mož s svati. Starešina, pomembna oseba pri tem obredu, po imenu Stanko Reberc – starejši, ki bi moral imeti poročni govor pred odhodom na poroko. Ker je bil pač Martinov dan, so ga že premagali vinski »maligani«. Iz zagate ga je rešil njegov sin Stanko – dober namestnik. Odpravimo se na civilno poroko, kjer je starešina Stanko med obredom na stolu kar zaspal in začel »hrguliti«. Nevesti je bilo nerodno in ga rukne s komelecem. Ze oženjeni starešina se sicer predrami in kaj hitro spet ravnodušno zasmrči. Poročni obred se vseeno srečno konča in še danes drži.

Vika Toplak

Kri ni voda!

Na zamušanskem hribu nad Matižonomo domačijo sta imela gorice brat in sestra Lojz in Mica. Ob meji na Micinem, tik ob cesti je rasel velik oreh. Nekega dne je prijatelj Lojzu pripeljal z velikim kamionom gramoz. Z delom avta je oplazil oreh, odrgnil mu je debljo. Ko je sestra Mica to opazila, je pridrvela k bratu Lojzu in ga okarala. Prepirla sta se, kričala drug na drugega. Zraven je prišel Micin mož Ivan, še on je izrekel nekaj besed. Lojz se zapodi proti njemu in zakriči: »Mica naj guči, kaj če, ti pa bodi tiho!«. Ivan je zamahnil z roko, se je obrnil in odšel. Nikoli več se ni vmešaval med prepire med bratom in sestro. Do konca svojih dni so vsi živi skupaj v slogi, le Ivan je rajši vedno ob takih prilikah modro molčal.

Anica Toplak

Drevo življenja ali Srečanje

Ljubezen je nevidna ptica, ki po zraku prileti, potlej še med nami šviga in se v srce naseli.

Zaljubljena midva po parku se sprehajava. Poljubček ti daš meni, a, še rajši ga jaz vrnem tebi!

Nič več ni meni jasno kaj z nama se godi; čez mesecev devet, krasno, nama dete se rodi.

Zato nazdravimo ljubezni, ki nas spočela je! Uživajmo življenje, saj podarjeno je!

Zdaj že odrasel sem gospod, imam otroke svoje. Mi kane misel: «kje raztresen je moj rod, kje so korenine moje?»

Veliko čudo me prevzame, ko zvem, da en'ga brata imam. Se v srcu nekaj strašno zganem, čeprav ga niti malo ne poznam!

Od Poncija pa do Pilata jaz hodim vsepovsod. Povsod že iščem svoj'ga brata, rešitev pride mi na pot.

Sploh ni bilo pomembno med kom ljubezen je bila; pomembno je le to, da na svetu sva midva!

Zdaj končno brata imam že tudi dobro ga poznam. zato nazdravimo zdaj vsi, naj dolgo z nami še živi!

Zlatka Lampret Konpan

Družina 'Grabnovi'

Frančišek Grašič

Foto: osebni arhiv

Frančišek Grašič je član društva že od leta 2000. Je eden najbolj aktivnih članov društva, saj že vrsto let skrbi za računovodske in blagajniške izkaze društva. V svoji bogati poslovni karieri je bil poslanec (1991–1992), predsednik Gospodarskega odbora Skupščine Slovenije in član Državnega sveta (1992–1997).

Pred dvajsetimi leti smo se lotili zbiranja podatkov o vseh potomcih mojih starih staršev po očetu. Živel so v vasi Senično in njihov dom je imel domače ime 'Grabnovi', ker je bil tudi lokacijsko v grabnu. Razlog za pristop k temu projektu je bila moja upokojitev, zelo številčna družina mojih starih staršev in poznavanje te rodobine tako po čevljarstvu kot tudi glasbi. V tistem času še nisem imel nobenega znanja s rodoslovju in ne o programih za obdelavo podatkov. Glavni namen tega projekta je bila

pridobitev potrebnih podatkov o potomcih ter nato organizirati srečanje še živečih.

V letu 2000 smo pridobili zelene podatke, jih uredili v preglednice ter ugotovili, da ta družina šteje 395 oseb, od tega je bilo takrat še 344 živečih. Izbrali smo organizacijski odbor in se odločili, da vse živeče potomce povabimo na skupno srečanje, ki je potekalo junija 2001, in to najprej v majhni cerkvi v Seničnem in nato še zabavni del s programom v Begunjah Pri Joževcu. Za to priložnost sva

skupaj s sestro pripravila in razdelila prvo knjigo družine Grabnovi.

Članstvo

Zadovoljstvo udeležencev in odzivi na njega so nas zadolžili, da se organizacije takih srečanj še lotimo. Sporazumeli smo se, da bi bilo to primerno na vsakih pet let. Pri pripravi na drugo srečanje pa sem želel spoznati več o rodoslovju in se tako vključil v Slovensko rodoslovno društvo. Na vsakomesečnih srečanjih članov društva in tudi tečaju iz rodoslovja sem pridobil

potrebno znanje, da sem se lotil raziskave prednikov tako s pomočjo rodoslovnih knjig v župniji kot škofiji. V desetletnem obdobju sem, tudi s pomočjo drugih raziskovalcev tega drevesa, prišel do daljnega prednika Boštjana Grašiča, rojenega leta 1645.

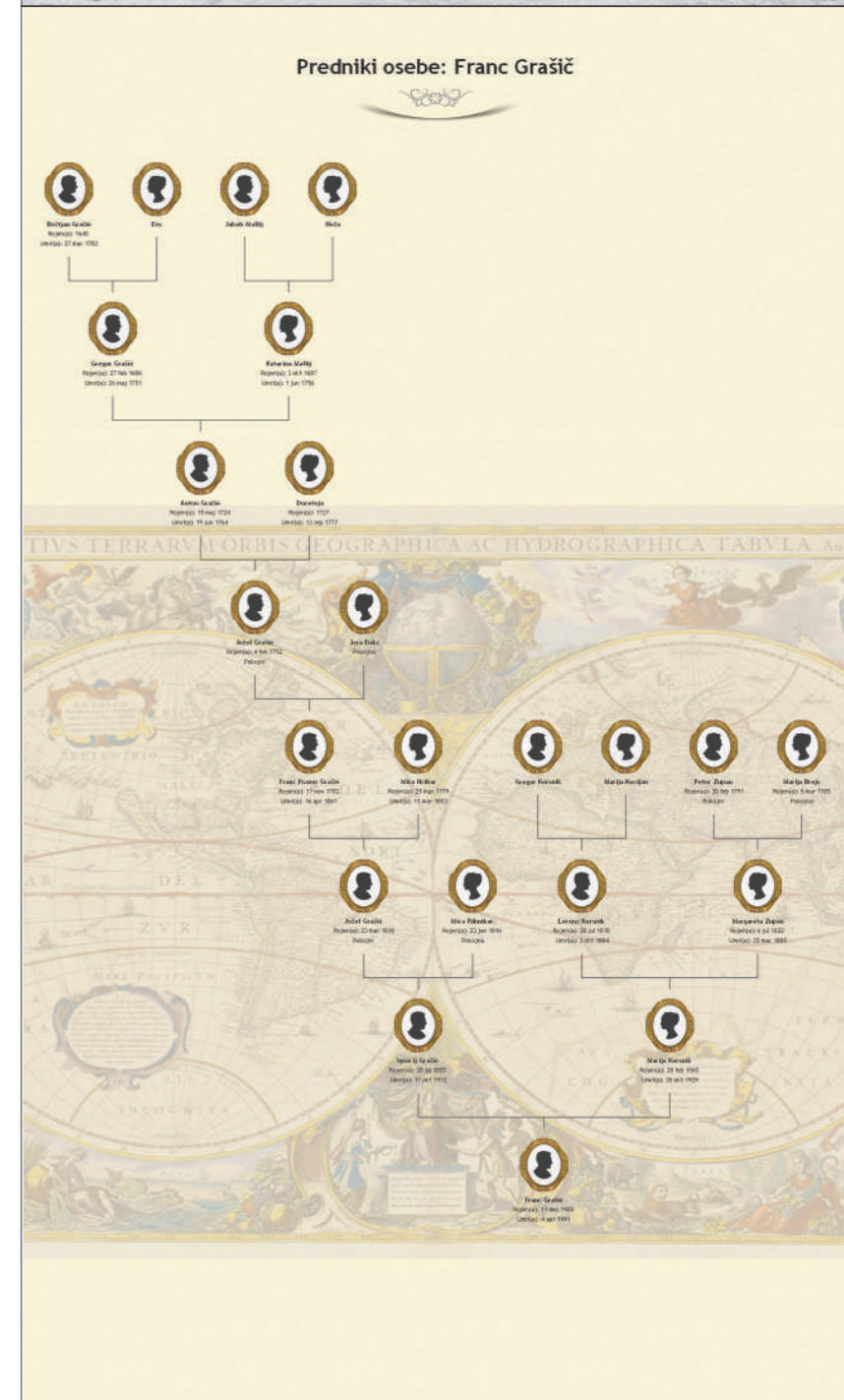
Srečanja

V tem obdobju raziskovanja prednikov smo junija 2006 organizirali drugo srečanje, ki se ga je udeležilo 156 potomcev, zaključni del pa je potekal v športno-rekreacijskem centru VOGU. Rezultate raziskave družinskega drevesa sem želel predstaviti tudi sorodnikom in tako sem za tretje srečanje junija 2011 pripravil prikaz drevesa prednikov in potomcev; skupaj s sestro pa sva pripravila knjigo Grabnovi, v kateri so tudi zanimive pripovedi takrat najstarejših še živečih potomcev najinega starega očeta. Za to srečanje smo posodobili spisek potomcev, ki je beležil že 478 oseb, od tega 409 še živečih. Srečanja se je udeležilo 130 ljudi in spodnja slika je posneta pred vhodom v seniško cerkev z znamenitimi freskami.

Ob jubileju našega društva sem s tem sestavkom želel prikazati enega od razlogov za raziskavo svojih prednikov oziroma družinskega drevesa Grabnovi. Sledile so potem še raziskave prednikov po mami strani in tako imam sicer še vedno skromno zbirko okoli 2.500 oseb. Upam, da bo ta tudi mojim potomcem kdaj koristila, če jih bo ali ko jih bo kaj zanimalo o njihovih prednikih.

Spletan stran Grabnovih

14 let srečanj ob 19.19

Marija Skrt

V tem mandatu članica nadzornega odbora in tudi sicer dolgoletna in aktivna članica Slovenskega rodoslovnega društva je v svojem članku povzela začetke velenjske sekcije. Fotografija je posneta na razstavi rodovnikov aprila 2018 v Knjižnici Velenje. Na njej so Marija Skrt, Jože Lekše in Franc Retko.

Kar ni zapisano, se pozabi. Spomini, spomini... Radovednost, kdo in od kod so naši predniki, me je spodbudila, da sem začela z raziskovanjem, ki je preraslo v to, da se skromno imenujem rodoslovka. Še veliko se moram naučiti, se izpopolnjevati, pa nikoli ne bom vedela dovolj.

Z rodoslovjem sem se začela ukvarjati pred petnajstimi leti. Najprej ob več poskusih, kako za mamino 80-letnico spraviti skupaj rodovnik, kjer bodo zapisani vsi živeči sorodniki. In začela sem napačno, saj sem prepisovala in prepisovala. A k sreči sem na internetu našla Slovensko rodoslovno društvo (SRD). Takratni pred-

sednik društva Peter Hawlina me je spodbudil, da sem potem, ko je bilo slavlje in razdeljevanje rodovnikov za mano, povabila k sodelovanju velenjske zanesenjake, ki jih je zanimalo rodoslovje.

Dobro se spominjam tistega tretjega torka v novembru, ko smo se dobili v gostišču Lipa v Šaleku pri Velenju. Peter Hawlina nam je stal ob strani, prišel je v Velenje in svoje bogate izkušnje delil z nami. In tudi leta kasneje je bil vedno na razpolago, saj naši obiski v Ljubljani niso bili ravno pogosti.

Ko se spominjam začetkov v Velenju, ne morem mimo Lada Planka. Lado nam je že na drugem srečanju ponudil ugodnejšo loka-

cijo, Knjižnico Velenje, kjer se srečujemo še danes. Lado Planko je bil takrat vodja knjižnice, njen direktor pa je še danes Vlado Vrbič. Podpora, ki smo jo dobili s tem, da brezplačno uporabljamo prostore knjižnice, je neprecenljiva. Prostor za druženja, gradivo, strokovna in finančna pomoč pri razstavah, nasveti in podpora so tista stalnica, ki nas druži še danes. Muzej Velenje in njihovi uslužbenci, neprecenljive kopije matičnih knjig za šaleško regijo, ki jih hrani Muzej Velenje, pa olajšajo začetno raziskovanje vsem, ki imajo prednike v Šaleški dolini.

Na rodoslovnih srečanjih smo si izmenjevali izkušnje, obiskovali

arhive v Mariboru in Gradcu, obiskali Škofjo Loko ter pripravljali rodovnike za razstave. Razstavljali smo v Knjižnici Velenje, Knjižnici Šoštanj, Knjižnici Šmartno ob Paki, krajevni skupnosti Konovo, Mislinja in v krajevni skupnosti Škale pri Velenju.

Moja izkušnja je bila, da, ko se pripravljáš na razstavo in želiš dati rodovnik na razstavo, se bolj zakoplješ v raziskovanje, da rodovnik izgleda popolnejši kot pred letom. Saj vemo, da je raziskovanje nikoli končana zgodba. Vsak rodoslovec pri raziskovanju pride do gotice. V Velenju nas je prepoznavanja in branja gotice učila Gelca Fajmut iz Slovenj Gradca.

Naša srečanja so od novembra do maja vsak tretji torek v mesecu ob 19:19. Jeseni naredimo načrt. Razstave imajo različne naslove: Rodovniki Šaleške doline, Rodovniki Predniki v Škalah, Od dedkov do vnukov, Moji predniki so bili po poklicu, Rodovniki s predstavitvijo poklicev.

Naj naštejemo še imena delov razstav: Rodovnik Retko-Pančur, Rodovnik Benko, Novinšek, Prodnik, Rodovnik Jerič, Orešnik, Atelšek, Rodovnik Podvratnik, Verhovnik - predniki Kovač, Verhovnik - predniki Mravljak, Guček - portreti, Jurko-Jurij Vodušek, Rodovnik Mirkac, Meh, Povh, Mijoč, Potomci Jurija Blazinška, Rodovnik Plečko, Kmetec, Jelšek, Rodovnik Vošnjakov, Rodovnik Gros, Puncer, Rodovnik Ogrizek, Rodovnik družine Lambizar po domače Plahuta, Ivan Hribar - sorodstvo, Rozalija, Sanda - sorodstvo, Rodovnik Goltnikov in Mazejev, Potomci po Felicijanih - Alenka Camlek por. Avberšek, Rodbina Felicijan iz Hrastovca, Drevo Skubinovih prednikov, Bajtovi predniki, Rodbina Banovšek - Tuševi, Pustatičnik - zaselek Črna gora - po domače Majdel, Predniki in potomci Helene Močivnik ter Matije Grašiča, Predniki in potomci Agnesije Grinschgl in Jane-

za Lečnika, Predniki Urše Ferlin, Poroke / Ohceti, Rodovno drevo Retko, Rodbina Skaza iz Drurove, Rodovnik Jakoba Karničnika iz Hrastovca, Rahnetova rodbina iz Šenbrica, Družine Andrejč po domače Arnežnik, Pantner po domače Lah iz Sela pri Velenju, Oštir po domače Vrtačnik iz Zgornjih Bevc pri Velenju, Rodbina Lahovnik iz Velenja, Rodbina Deberšek iz Deberce, Rodovnik Bianche, plemkinje Adamovich de Csepín, Mayerji iz Šoštanja, Rodbina Blaža Potočnika in Helene Črep, Rodovnik Terezije Kovač, Potomci Jakoba Prodnika, Rodbina Martinšek iz Šenbrica, Rodbina Ferdinanda Krenkerja in Marije Tamše iz Graške Gore, Blazinški, V Družmirju je bil kovač Druks, Gaberški iz Podgore pri Šmartnem ob Paki, Naš zlatomašnik Jože Škrinjar, Martin Kovač - kmet, Rodbina Koželjnik, Rodbina Lekše, Miklavžina Ravne pri Šoštanju, Brumec iz Slovenske Bistrice, Žohar iz Laške vasi pri Štorah, Mijoč iz Velenja, Muzika in muziki v družini Planko, Pustatičniki iz Plešivca, Stropniki - Kavreti iz Škal, Šaferji iz Spodnjega Šaleka - kamnoseštvo Podpečan, Rodbina Mevc - Marovt, Predniki Tatjana in Jelko, Irena Guček - moj oče, moja mama, Potočniki, Kovači, Vagi, Podjavorški pod Kozjakom, Rihterji iz Drurove, Žvižgovci iz Drurove, Karničniki iz Hrastovca, Ležniki s Konovine, Rahnetova rodbina iz Št. Brica, Rodbina Kumar iz Slatin, Rodbina Mravljak domače Mravlak, Rodbina Kovač Valentine Verhovnik, Tanški iz Škal pri Velenju z zdomci, Rodbina Krejan - Potočnik - Podjavoršek, Rodovnik Rodbine Lekše, Rodovnik rodbine Koželjnik, Rodbina Krofl, Velenje, Kozjansko, Rodovnik Alojz Krivec, Korenjak, Jurij Derča - potomci Matije ...

Prav je, da naštejemo tudi rodoslovce iz prvega leta delovanja: Marija Skrt, Blanka Ogrizek, Avgust in Božena Tanšek, Slavka

Kolmanič, Ferdinand Rednak, Zvonka Špeh, Nadja Šaloven, Irena Krivec, Alenka Čas, Zdravko Čas. Bilo je še nekaj občasnih obiskovalcev.

Rada bi se javno zahvalila in pohvalila najbolj prizadevne člane in tiste, ki so s svojo aktivnostjo zaznamovali rodoslovno skupino Velenje: Angelca Fajmut, Franc Avberšek, Lado Planko, Tatjana Ferlin, Ambrož Kvartič, Stanko Goltnik, Martin Pustatičnik, Milena Kumer, Valentina Vrhovnik Kovač, Simon Kodrun, Slavka Mijoč, Dragica Podpečan, Ida Jurko, Franc Brunšek, Jože Lekše, Andrej Grebenšek in Franc Retko. Nekateri od teh so še aktivni rodoslovci, nekateri pa so svoje rodovnike naredili, razstavili, sedaj pa raziskujejo sami ali pa so se lotili pisanja knjige. Ferdinanda Rednaka pa žal ni več med živimi.

Po 10 letih delovanja smo se dogovorili, da je čas za novega vodjo rodoslovne skupine Velenje. Tako je od novembra 2016 vodja Franc Retko. V njegovi ekipi so še Tatjana Ferlin, Lado Planko in Marija Skrt. Tudi z novim vodstvom skupina nadaljuje po ustaljeni poti. Svoja srečanja obogatimo s predstavitvami svojih del naših članov: Avgust Tanšek, Božena Tanšek, Dragica Podpečan, Lado Planko, Tatjana Ferlin, Franc Retko, Marija Skrt, Andrej Podvratnik, Andrej Grebenšek, Jože Lekše, Matej Ocvirk in drugi. V svojo sredino pa smo povabili tudi Vlasto Knapič, ki nam je predstavila DNK analize v rodoslovju, in velikega pokojnega rodoslovca Janeza Topliška.

V Velenju se še naprej povežemo s Slovenskim rodoslovnim društvom in želimo, da pod vodstvom Mateja Hohkrauta društvo z novimi pristopi preko spleta sestanke na daljavo še bolj približa članom po vsem svetu. Še na mnoga leta druženj!

Rodoslovni priročnik Slovenskega rodoslovnega društva

Matej Hohkraut

Foto: Ana Tia Hohkraut

Snovalci so pri nastajanju priročnika imeli v mislih predvsem izdelati rodoslovno orodje, ki bo raziskovalcem v pomoč na terenu pri neposrednem raziskovanju, naj si bo to v arhivu, knjižnici ali po elektronskih bazah, dostopnih preko spleta. Ključna besedila priročnika so prevedena tudi v angleški jezik. S tem smo nabor potencialnih uporabnikov razširili na globalni prostor in upamo, tudi tujim raziskovalcem olajšali raziskovalno delo v slovenskem jezikovnem prostoru.

V preteklih letih je izšlo že kar nekaj rodoslovnih priročnikov. Če pogledamo še širše, tudi na drugojezične trge, je takšnih priročnikov še več.

V rodoslovnem društvu smo se tega projekta lotili s ciljem, da izdelamo priročnik, ki bo rodoslovcem služil predvsem kot orodje pri delu na terenu ali doma pred računalniškim zaslonom. Priročnik praktično ne vsebuje opisa metodologij in osnov 'kako pričeti z raziskovanjem'. Če potrebujete odgovore na osnovna vprašanja v svetu rodoslovja, se je bolje poslužiti Topliškevega obsežnega priročnika, ki smo ga predstavili v lanskoletni številki.

Rodoslovni priročnik Slovenskega rodoslovnega društva zajema vsebine, kot so poimenovanja znotraj sorodstvenih razmerij, kjer so navedeni številni, tudi narečni izrazi za krvna in nekrvna razmerja in vezi. Obsežen rodoslovni slovar s preko 2.000 gesli v šestih jezikih in zgodovinske variacije imen slovenskih krajev v štirih jezikih. Predvsem za začetnike bo dobrodošlo poglavje o nemški kurzivi, ki zajema primere celotne abecede v štirih primerih, in zapis najbolj pogostih osebnih imen v 18.–19. stoletju. Dodane se tudi različice osebnih imen, ki so se oziroma se pojavljajo na Slovenskem. V priročniku najdemo še

kontaktne podatke slovenskih arhivov in krajše opise slovenskih po spletu dostopnih virov, ki jih mora poznati vsak rodoslovec.

Ključni deli priročnika so prevedeni tudi v angleški jezik, tako smo dobili kvalitetno rodoslovno delo, ki bo verjetno nepogrešljivo orodje tudi za tuje raziskovalce za območje današnje Slovenije.

Rodoslovni priročnik Slovenskega rodoslovnega društva

Založilo Slovensko rodoslovno društvo, Šempas 2020
136 strani, trda vezava, 16,5×23,5 cm, ilustrirano, 20 evrov

Velik prispevek za zgodovino zahodnega Krasa

Tino Mamić

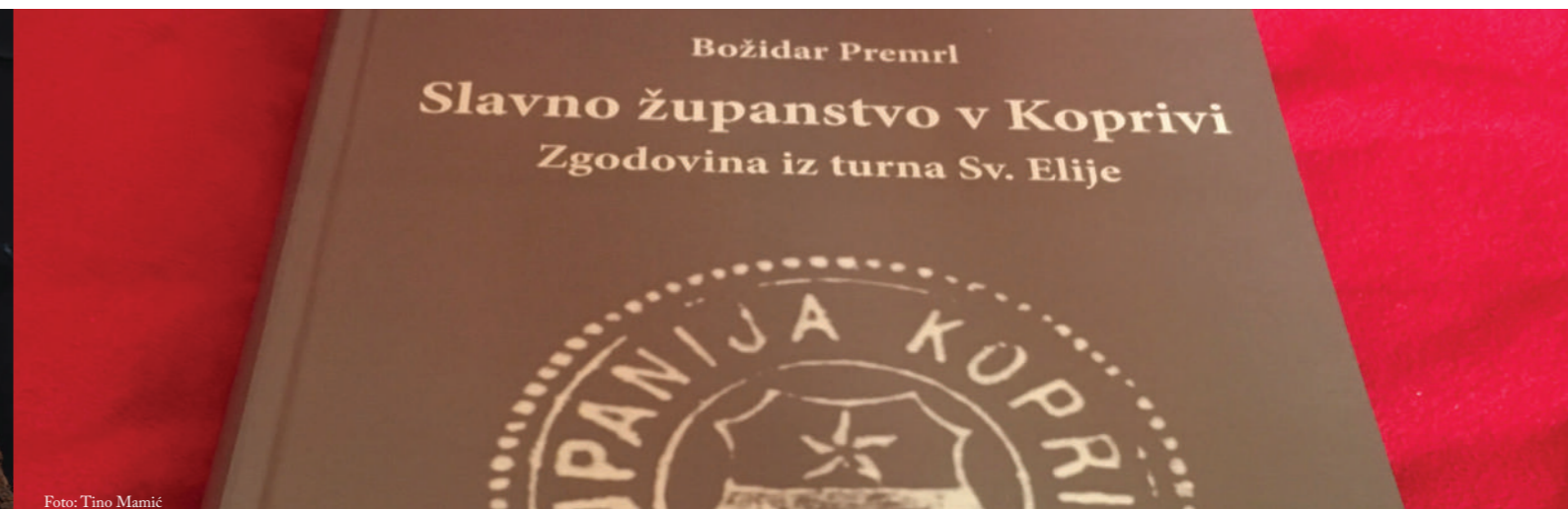

Foto: Tino Mamić

Zajetna knjiga Božidarja Premrla o zgodovini kraške vasi Kopriva precej presega krajevno zgodovino. Pojasnjuje namreč mnoge, tudi za profesionalne zgodovinarje, neznane vidike primorske in slovenske zgodovine. Poljudno in strokovno opisuje ustroj avstrijskega cesarstva in grofije Goriške in Gradiške v 19. stoletju. Zato je knjiga dobrodošlo branje za vsakega rodoslovca, posebej pa za zgodovinarje zahodnega primorskega prostora.

Napisal jo je v Vipavi rojeni Božidar Premrl (1947), ki je diplomiral iz primerjalne književnosti in slovenščine, delal kot prevajalec in konservator ter se temeljito, znanstveno poglobil v kamnoseštvo. Ljubezen do jezika, dediščine in dela po arhivih je pripomogla k velikemu delu na 538 straneh s skromnim naslovom Slavno županstvo v Koprivi.

Knjigo sestavljata dva dela; kritična izdaja dokumentov iz arhiva nekdanje krajevne občine Kopriva na Krasu s spremno študijo in dopolnitev knjige Kraški kruh o tamkajšnjih kamnolomih in kamnarjih.

V prvem delu je objavljen pregled

občinskega arhivskega gradiva od 1851 do 1914. Umeščeno je v takratno politično in upravno-pravno ureditev avstrijskega Primorja in osvetljeno s pravnimi predpisi, ki so urejali različna področja delovanja občin. Številni dokumenti z raznovrstnih področij v občinski pristojnosti so navedeni v zvestem prepisu, drugi pa v povzetkih.

Drugi del vsebuje nova odkritja o občinskem kamnolomu in krajevnih kamnarjih. Pomemben novum je oris apneničarske dejavnosti s poudarkom na kastavskih apneničarjih, ki so v 19. stoletju prihajali žgat apno na območje Koprive.

Na koncu so preglednice o koprivskih družinah, županih, duhovnikih, učiteljih, ledinskih imenih in še čem ter slovar starinskih in narečnih izrazov. S tako pestro vsebino je knjiga še en pomemben prispevek h krajevnemu in regionalnemu zgodovinopisju, pravni zgodovini in zgodovini kamnarstva na Krasu.

Zanimiv je tudi nastanek knjige. Oziroma zgodba o zgodovini samega občinskega arhiva, ki je bil po sili razmer 70 let skrit v zvoniku cerkve sv. Elije v Koprivi. Danes je v koprskem Pokrajinskem arhivu.

Tam ga je Premrl več let temeljito pregledoval.

Premrl v začetku knjige obširno pojasni politično in upravno-pravno ureditev avstrijskega Primorja 19. stoletja ter to osvetljuje s številnimi pravnimi predpisi, ki so urejali različna področja delovanja krajevnih občin. Prikazuje tudi širše razmere v Primorju in v avstro-ogrski monarhiji. Kako je izgledala vojaška obveznost, kako se je plačevalo davke, kdo je hodil v šolo. Prav ta del je zelo koristen za vsakega rodoslovca. Posebej to velja za kraje zahodnega Krasa, ki so utrpeli izjemno škodo med drugo svetovno vojno, ko sta pogorela arhiva v Braniku in Komnu. Boljše razumevanje takratnih zgodovinskih razmer pa lahko pomaga, da rodoslovec vendarle najde podatke iz sekundarnih virov.

Božidar Premrl:

Slavno županstvo v Koprivi. Zgodovina iz turna Sv. Elije.

Založba ZRC SAZU, Inštitut za slovensko narodopisje, Ljubljana 2018
538 strani, trda vezava, 20×26 cm, ilustrirano, 39 evrov

Popis ljubljanskih družin

Tino Mamić

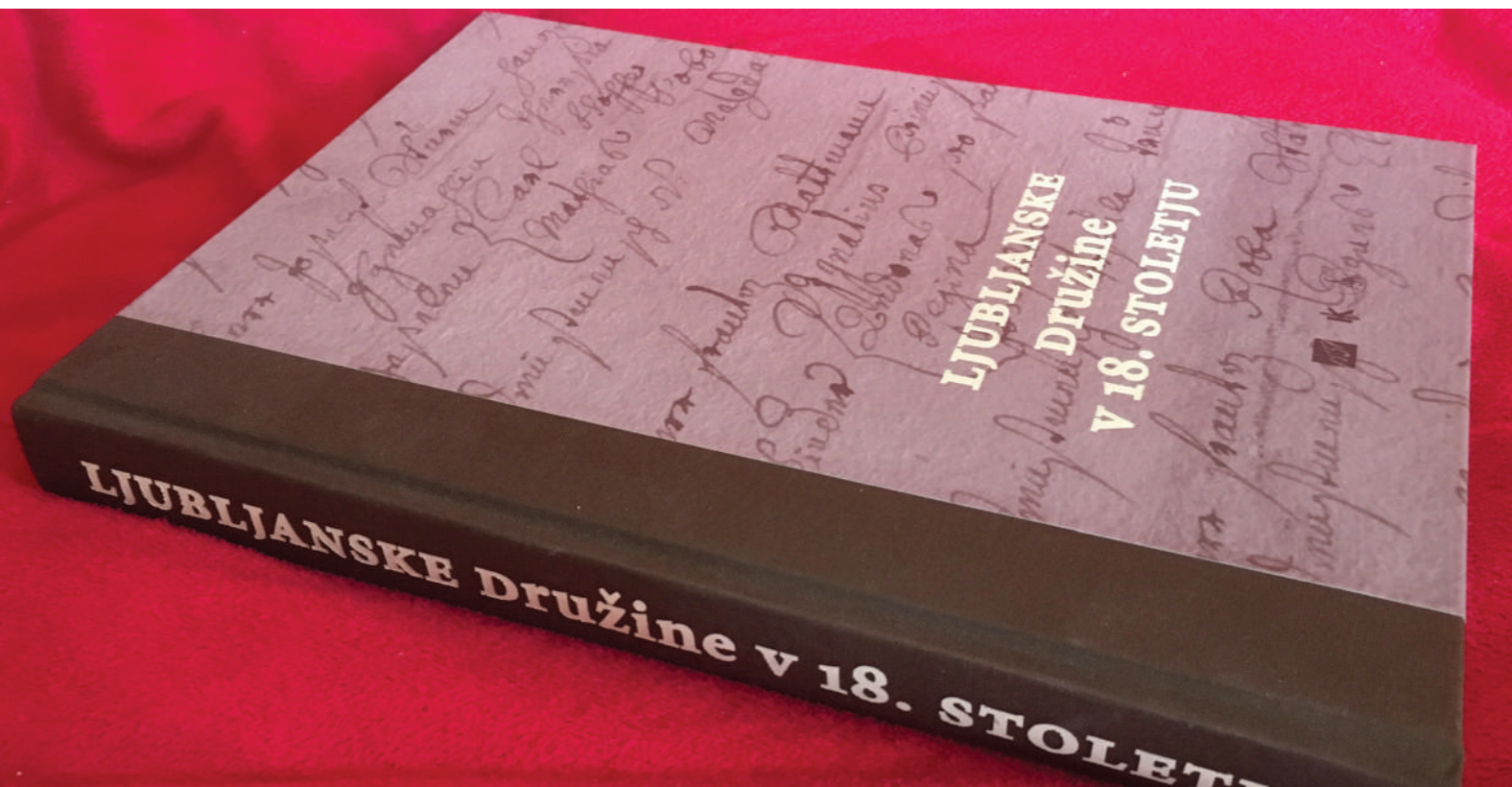

Foto: Tino Mamić

Pred letom 1770, ko so slovenske dežele dobile hišne številke, in pred 1784, ko so bile reformirane župnije, je rodoslovno raziskovanje precej težavno. Zato so nam v veliko pomoč tudi drugi viri, denimo terezijanski in jožefinski kataster ali popisi in urbarji. A to gradivo ni ohranjeno v celoti. Velik problem za ljubiteljske rodoslovce je tudi branje in razumevanje posameznih virov. Predvsem pa tako raziskovanje terja veliko časa. Zato je kritičen prepis s strokovno obdelavo teh virov izredno dragocen za rodoslovno stroko.

Za Ljubljano imamo ohranjen prvi popis prebivalstva iz leta 1754. Ljubljana je bila takrat bolj mestece kot mesto. Velika večina sodobnih Ljubljančanov zato nima nobene sorodstvene povezave z Ljubljančani iz leta 1754. Popis je zdaj doživel svojo knjižno izdajo z naslovom Ljubljanske družine v 18. stoletju. Popis je pre-

pisal in prevedel v razumljiv jezik mag. Tone Krampač, namestnik vodje ljubljanskega nadškofijskega arhiva. Med avtorji so poleg njega še dr. Lovro Šturm, dr. Vlado Valenčič in dr. Janez Kranjc.

Gre za prepis listin popisa ljubljanskih meščanov in njihovih družin v prvem slovenskem popisu prebivalstva, ki ga je za celotno avstrijsko cesarstvo leta 1754 odredila cesarica Marija Terezija. Obsega popise takratne stolne župnije sv. Nikolaja in njenih vikariatov. Tako najdemo v njej pri isti gospodinji Marka Pohlina in Blaža Kumerdeja pa barona Jožefa Antona Coddellija.

Zgodovinar dr. Stane Granda ocenjuje popis kot prelomen dogodek naše zgodovine. Izvedli so ga med 16. februarjem 1754 in letom 1755. Naredili so tri izvode: za vsako župnijo, za škofijo in za državo, cesarski Dunaj. V popisu je bilo devet kategorij, popisani pa

so bili vsi, tudi posli (služinčad) in podnajemniki.

Žal je ohranjenih popisov izredno malo. Na Dunaju je bil popis uničen v požaru. Na ljubljanski nadškofiji pa se jih je ohranilo 75. Petdeset jih na objavo še čaka: 17 v Štajerskem vikariatu ljubljanske škofije, 10 v Koroškem vikariatu, en iz sedanje Škofije Koper in devet iz sedanje Avstrije.

Knjiga je druga te vrste, saj smo od istega avtorja že dobili še obsežnejšo knjigo Gorenjske družine v 18. stoletju, v kateri so popisi 24 gorenjskih župnij.

mag. T. Krampač, dr. L. Šturm, dr. V. Valenčič, dr. J. Kranjc:

Ljubljanske družine v 18. stoletju

Celjska Mohorjeva družba, Inštitut Karantanija, Slovenska matica, Ljubljana 2018
224 strani, 30x21 cm, trda vezava, 29,50 evra

Dragoceno kulturno–zgodovinsko pričevanje

Arhiv ljubljanske nadškofije (NŠAL) hrani med svojimi številnimi zgodovinsko pomembnimi zbirkami tudi t. i. Kapiteljski arhiv, v katerem je mogoče najti izvirne rokopisne zapise prvega štetja in popisa prebivalstva na današnjem slovenskem ozemlju iz leta 1754. Popis je odredila cesarica Marija Terezija za celotno avstrijsko cesarstvo. Popisne enote so bile takratne župnije, popis prebivalcev pa so opravili župniki po svojih župnijah. Avstrijsko oblast na Dunaju so zanimali predvsem zbirni podatki o popisanih osebah, zato so popisne pole ostale v župnijah. Sčasoma se je del tega dragocenega gradiva prenesel na eno mesto – v že omenjeni Kapiteljski arhiv pri ljubljanski nadškofiji. V Kapiteljskem arhivu je ohranjenih 74 izvirkov župnijskih popisov. Izvirne popisne pole so za uporabnike težko razumljive, rokopisi so v velikem številu primerov slabo berljivi, mnogi zapisi so v gotici. Da bi to dragoceno kulturnozgodovinsko pričevanje o naših prednikih z njihovimi imeni in priimki in z osnovnimi podatki o njihovem življenju postali v vsem razumljivi obliki dostopni širšemu krogu zainteresirane javnosti, v strokovnih krogih že dolgo prevladuje spoznanje, da je nujna verodostojna transkripcija, tj. prepis izvirkov listin v sodobno, vsem dostopno standardno različico knjižnega zapisa. Nekaj primerov prepisov za posamezne župnije je bilo doslej že opravljenih, ni bilo pa pregledne transkripcije za širše območje.

V okviru velikih župnij so delovale posebne pastoralne enote. Bile so različno poimenovane: vikariati, subvikariati, ekspoziture, »stare« kaplanije ali pa lokalne kaplanije. Kot razlaga M. Ambrožič, je šlo »za skupnosti vernikov, ki so bile oddaljene od župnijskega središča in so zato uživale pastoralno avtonomijo. Vikar, ki je vodil vikariat, je bil od župnika neodvisen in je lahko sam vodil matične knjige. Lokalni vikarji so običajno imeli lastno gospodarstvo.« Taki so bili tudi vikariati Vrhniske velike župnije: Godovič, Hotedršica, Logatec in Rovte, ki jih najdemo v tretji knjigi.

Več let trajajoče naporno in zahtevno delo s prepisom izvirkov listinskih zapisov je vzorno in dosledno po izvirkovnem zapisu, tudi z nespremenjenimi občasnimi pisnimi pomotami takratnih popisovalcev, opravil izkušeni poznavalec rokopisnih arhivskih gradiv arhivar mag. Tone Krampač. Imenovani je hkrati opravil tudi identifikacijo slovenskih krajevnih imen in gospošte in sestavil pregledni seznam gospošte, ki se nahaja v posebnem poglavju na koncu prepisov.

Zgodovinar dr. Stane Granda je o popisu notranjskih družin napisal zanimivo poglobljeno in strukturno razčlenjeno predstavitev po posameznih župnijah.

Na koncu so knjigi dodani sezname in kazalo slovenskih krajevnih imen, razvrščeni najprej po župnijah, nato pa po abecedi za celotno knjigo, ter krajši priročni slovarček najpogostejših latinskih in nemških izrazov, ki bralcu olajša razumevanje besedila.

Arhiv ljubljanske nadškofije (NŠAL) ima poleg že naštetih župnijskih prepisov v hrambi še 48 – ob izidu pričujoče knjige, tj. leta 2019 – neprepisanih izvirkov popisov prebivalstva iz leta 1754. Z območja današnje ljubljanske škofije jih je 6: Dob, Ig, Krašnja, Motnik, Svibno, Šentjernej. Z območja štajerskega vikariata ljubljanske škofije jih je 17: Bizeljsko, Gornji Grad, Griže, Ljubno, Luče, Mozirje, Pilštajn, Planina pri Sevnici, Podčetrtek, Podsreda, Solčava, Sv. Jurij pod Taborom, Sv. Pavel pri Preboldu, Sv. Peter pod Svetimi gorami, Škalce, Trbovlje, Žusem. Z območja koroškega vikariata ljubljanske škofije jih je 10: Črna na Koroškem, Rečica ob Savinji, Slovenj Gradec, Stari trg pri Slovenj Gradcu, Sv. Danijel v Razborju, Sv. Ilj pri Velenju, Sv. Martin pri Šaleku, Šentilj pod Turjakom, Šentjanž na Vinski Gori, Šoštanj. Z območja današnje Avstrije jih je 9: Bela Peč, Dvor, Lipa, Pliberk, Skočidol, Sv. Nikolaj pri Beljaku, Šentrupert pri Beljaku, Šmihel pod Pliberkom, Vogrče. Ta navedek naj bo vzpodbuda za nadaljnja prizadevanja za transkripcijo naštetih izvirkov popisnih listin...

(iz spremne besede *Notranjske družine*, dr. Lovro Šturm)

Alenka Juvan: Nekoč v fari Hotič

sprašuje:
Matej Hohkraut

Avtorica knjige Alenka Juvan pravi o sebi: »Po končani gimnaziji sem se zelo težko odločila za študijsko smer, ker me že od nekdaj zanima praktično vse. Na koncu pa sem se odločila za študij veterine, ki sem ga zaključila leta 2000, in se kmalu po tem zaposlila. Že doma je pogovor večkrat nanasel na sorodnike, kako smo s kom v sorodu, tudi dedek, babica in stara teta so radi obujali zgodbe iz preteklosti in mi razkrivali, kdo vse je z nami v sorodu in kako so živeli včasih, kako so preživeli vojno, ... Vse to sem nosila v sebi in razmišljala o tem, da meni so že povedali, samo ko jih ne bo več, bodo za vedno izginile tudi njihove zgodbe. Med drugo porodniško v letu 2006 pa sem začela zadeve zapisovati in se lotila tudi raziskovanj. Začela sem v domačem župnišču, navadila sem se branja nemških zapisov in svojo pot nadaljevala v arhiv, kjer še vedno preživim vsak odvečen dan dopusta. Moja družina se je razširila na več deset tisoč duš, ki so nekoč živele drugačno življenje, kot ga imam jaz danes. Da pa se moja dognanja ne bi izgubila, sem jih zapisala in ponudila tudi drugim, ki jih zanima, kako so nekoč živeli in kdo so bili.«

Kontakt: alenka.juvan@siol.net

Knjiga je v elektronski obliki dostopna tudi v knjižnici SRD (za dostop je potrebno biti prijavljen)

V letu 2016 ste izdali knjigo *Nekoč v fari Hotič*. Že v uvodu daste vedeti, da vas zanima zgodovina specifičnega prostora, ki presega okvirje določenega časa. Niste omejeni na določena obdobja, ljudi, zanima vas praktično vse, povezano s Hotičem. Nam lahko zaupate kaj je bil vaš glavni motiv za to? Mogoče vaša rodbinska povezanost s tem področjem?

Motiv – že od nekdaj me zanima lokalna – mikro zgodovina, videla

sem že precej knjig in vodičev po krajih, nihče pa še ni napisal nič o mojem domačem kraju, ki ga večina niti na zemljevidu ne najde. Že dolgo sem zbirala podatke o kraju in okolici, ogromno pa se je tega nabralo, ko sem se začela ukvarjati z rodoslovjem in počasi začela razpletati in zapletati posamezne družine, ki so med sabo precej povezane. Ko sem imela zbranih že več škatel raznih zadev, se mi je zdelo najbolj smiselno, da jih nekako uredim in zapišem, preden

vse pozabim, kot dostikrat lahko vidimo pri bolnikih z npr. Alzheimerjevo boleznijo. Ko se srečam s smrtjo, najprej pomislim, koliko doživetij in zgodb je odšlo s to osebo, in če želimo, da to ostane, mora biti zapisano.

Družina mojega očeta izvira iz te župnije.

Bi lahko rekli, da je vaša knjiga monografija kraja Hotič?

Nekako sem se trudila, da bi bila monografija župnije Hotič, spisanih je še nekaj poglavij o geološki, botanični in živalski raznovrstnosti, pa zadev nekako nisem znala uvrstiti. Zbranih imam tudi precej narečnih besed, ki so jih uporabljali starejši ljudje in se jih še spominim, tako da bi se dalo dejansko napisati še kaj.

V svoji knjigi navajate tudi kar nekaj zanimivih zgodb, ki so se verjetno ustno prenašale skozi generacije. So te zgodbe del izročila, ki ga nosite sami, ali ste pri zbiranju gradiva imeli tudi informante, pomoč starejših?

Nekaj zgodb sem našla v starih časopisih, pomagale pa so mi tudi zgodbe babice in tašče.

V knjigi opozarjate tudi na odstopanja v natančnosti podatkov posameznih virov. Ali ste sami uporabljali kakšne posebne metode pri reševanju morebitnih t. i. rodoslovnih nasprotij med dokazili? V zadnjem času se med rodoslovci namreč močno poudarja doslednost navajanja in zanesljivost virov.

Moje mnenje je, da nobena interpretacija rodovnikov ni stoodstotno brez napak, ker dostikrat naletim na več različnih datumov. Predvsem netočni so zapisi datumov v statusih, ki so bili včasih tudi prepisi, tako da sem datume preverjala v matičnih knjigah. Vem pa tudi, da starejši ljudje dostikrat niti niso bili popolnoma prepričani o svojem pravem datumu rojstva,

ker je npr. že duhovnik datum v matično knjigo zapisal narobe, to so mi nekateri tudi sami povedali, da jim je mama zaupala drug datum rojstva, kot je zapisan v papirjih.

Sama sem pri navajanju virov precej površna, kar se mi dostikrat tudi maščuje, tako da se sedaj trudim poboljšati. Zaenkrat moj rodovnik še ni tako obsežen in še vedno vem, od kod imam kakšen podatek, bom pa počasi to uspela tudi zapisati.

Vaša knjiga je lahko tudi koristen vir za rodoslovca, ki bi želel podrobneje raziskati rodbino, ki je živela na območju Hotiča. So vas po izidu knjige poiskali rodoslovci, je kdo pokazal zanimanje za poglobljeno raziskovanje?

Seveda se je kar nekaj rodoslovcev obrnilo name za pomoč pri raziskovanju v naši župniji. Javili so se tudi taki, katerih predniki izvirajo iz našega območja, da smo malo bolj podrobno pregledali njihove družine in prednike.

Ciljam predvsem na tisti del knjige, ki opisuje posamezne domačije in konceptualno spominja na delo Orožna (Zgodovina Zagorja ob Savi in Zgodovina Trbovelj, Hrastnika in Dola), le da je vaša osnova za podatke status, Orožnov pa kataster oz. zemljiške knjige. Nehote pomislim, da bi se ta del, seveda skozi podrobnejše raziskovanje, še lahko nadgradil. Se lahko nadgradimo, da se boste kot rodoslovka tega v prihodnje morda še lotili?

Pri pisanju sem imela srečo, da se status začne dovolj zgodaj in se ujame s franciscejskim katastrom, tako sem lahko samo nadaljevala po družinah. Malo težav so mi predstavljala preštevilčenja hiš, vendar sem se nekako prebila skozi to in smiselno povezala lastnike parcel v franciscejskem katastru in v statusu.

Mogoče bom nekoč naletela na

prvi popis prebivalstva in bom lahko zadevo podaljšala še za 150 let v preteklost.

Ste med raziskavo prišli do kakšnih spoznanj, odkritij, ki prej niso bila znana? Lahko mogoče opišete najpomembnejše oz. tisto, ki je za vas ključnega pomena.

Eno zanimivo odkritje je bil ponarejevalec denarja, ki je še dolgo krožil med ljudmi kot grožnja porrednim otrokom, v smislu »če ne boš priden, te bo pa Črni odnesel«, o njegovih podvigih sem spraševala tudi v kriminalističnem muzeju, kjer o njegovih uspehih niso bili poučeni.

Zanimive so bile opombe duhovnika v statusu, ki mogoče lahko pomagajo razumeti odnose v vasi, pa mogoče še kakšna bolj osebna družinska razmerja, en kar šokanten zapis je bil npr. »general kurbir« pri gospodu, ki je imel po vasi več otrok pri različnih hišah.

Naletela sem tudi na ladijske popise potnikov v Ameriko in takrat ugotovila, da je moj prapraded kar trikrat potoval v Ameriko, se vrnil v domačo vas, kupil kmetijo in nadaljeval rod.

Veliko stvari pa se mi je razjasnilo šele dosti po izidu knjige, ko mi je pod roko prišla kronika iz župnišča, ki je bila v času mojega pisanja nedosegljiva.

Elektronski izvod vaše knjige ste podarili tudi naši društveni knjižnici, tako da je preko društvene e-knjižnice dostopen tudi za obiskovalce spletne strani. Vaša knjiga (tiskana različica) pa je tudi v prodaji. Je nakup izvoda knjige še mogoč in kje?

Tiskana verzija knjige je za izposojlo na voljo v nekaterih knjižnicah, če pa bi jo kdo še želel, me lahko pokliče.

Rodoslovje, Facebook in skupina Slovenian Genealogy (Genealogy2000)

Tina Petek Steinbücher

Družabna omrežja so zabavna reč. Ali te potegnejo vase ali pa ne. In ko si enkrat »notri«, začneš kaj kmalu iskati ljudi, ki delijo tvoj hobi. V tem primeru rodoslovje. Pa ne kar na splošno, ampak specifično. Slovensko rodoslovje.

Malo klikanja po Facebooku kmalu privede do rezultatov. Slovensko rodoslovno društvo (SRD) ima svojo stran. Prav tako Slovenian genealogy society international (SGSI). Ampak to sta zgolj dve uradni organizaciji. Najljubših strani je še več in kmalu prideš do sklepa, da je še največji problem to, da edino stran SRD uraduje v slovenščini, ostale pa v angleščini, nemščini, celo portugalsčini. Res je, na Facebooku ima lahko še sosedova mačka svojo stran.

Največ članov, skoraj 5000, šteje skupina Slovenian Genealogy (Genealogy2000). Del Facebooka je že od januarja 2011. Njena začetnica Mary Urban jo je sprva vodila sama, z leti pa je skupina precej zrastle, z njo pa tudi krog administratorjev. V skupini aktivno sodeluje okoli 80 % članov. Skupina ni del nobenega »uradnega« rodoslovnega društva, čeprav si nekaj članov seveda med seboj delimo. Delujemo povsem prostovoljno in za svoje usluge ne dobivamo nobenega plačila, včasih žal še zahvale ne.

Večina članov sploh ne govori slovensko, skoraj vsi pa imajo slovenske prednike. Precej je Američanov in seveda se občasno najde kdo, ki se »ukvarja z družinsko zgodovino«, hkrati pa mu ni jasno, da sta Slovenija in Slovaška dve

različni državi. Seveda se taki člani običajno na hitro poslovijo.

Zvezda stalnica so pritožbe, kako ni nič na spletu (komaj čakamo trenutek, ko se bodo vklopile matice mariborskega nadškofijskega arhiva, potem se bo pritoževalo samo še čez Ljubljano in Koper). Sledi ogorčenje nad zakonom o varovanju zasebnosti. Potem pa komu še omeniš, naj si poišče profesionalno pomoč (in jo plača), pa se samo še pokadi za njim. Ampak tisti, ki ostanejo, pa hitro ugotovijo, da so obstoječi člani skupine vedno pripravljeni pomagati in da je te pomoči pogosto več, kot bi je dobil za denar.

In kaj ta pomoč obsega? Imamo člane, ki so pripravljene svoje raziskave in shranjene zapise deliti. Celo člane, ki svoj sicer skopo odmerjeni čas po arhivih uporabljajo za to, da za naključne znanke poiščejo vpis rojstva ali dva. Prebiranje »nečitljivih« zapisov in prevajanje starih pisem sta skoraj na dnevnem redu. Članom so na voljo tudi posebej za skupino ustvarjeni dokumenti, ki razlagajo, kako dobiti dokumente iz slovenskih cerkvenih arhivov, kako uporabljati elektronski telefonski imenik, franciscejski kataster, pa zemljevide, podatkovno bazo dLib in še marsikaj. Nenezadnje pa tudi podatki, kako potovati po Sloveniji in kakšen električni adapter lahko obiskovalcu pride prav. V pravem letnem času seveda izmenjujemo recepte za potice in druge praznične in manj praznične jedi. In ne, vsak zavitek (štrudel) res ni potica. Čeprav je pokojna praprababica

temu vedno samo tako rekla.

Še najslabše rezultate dosegamo pri iskanju slovenskih sorodnikov. Nekateri žal ne morejo razumeti, da Slovenci čisto dobro živimo brez sorodnikov v Ameriki. Pa še grobove prekopavamo! Najhujše razočaranje za marsikaterega tujca, ki se kot tretja ali četrta generacija, rojena v tujini, vrne v Slovenijo, pa je, da pradedova rojstna hiša ne stoji več, in še huje, da nihče ne ve, kje je včasih stala.

Z leti je skupina odgnala kar nekaj »poganjkov«. Tako imamo skupino, ki jo zanima rodovnik trenutno prve dame ZDA, Melanie Trump, pa skupino, ki se posveča dogodkom na ozemlju Slovenije med 2. svetovno vojno in njihovim posledicam, pa skupino, ki se ukvarja z DNK ujemki, pa tudi kakšna regionalna skupina bi se našla.

Naši skupini se lahko pridruži vsak, ki to želi, znanje angleščine ni pogoj (za prvo silo robotski prevajalniki kot npr. Google Translate sploh niso tako obupni), prosim pa, da odgovorite na vprašanja, ki jih prejmete avtomatsko, ko pošljete prošnjo za pridružitve. V katerem koli jeziku.

Spletan stran
Slovenian Genealogy (Genealogy2000)
<https://www.facebook.com/groups/183735961660531>

Rodoslovne izjemnosti v besedi in sliki

Tine Golež

Florianus Legnus Primi Rigl. ibi nati et Barbara Conjugis nati Habner in Abri. Lond. natus da huj et eadem. Daptus est a ne Franc. Rigl. et Barbara Conjugis nati. Rigl. et Barbara Conjugis nati. Rigl. et Barbara Conjugis nati.

gym. Sonny 6. Primus Rigl. i - i - 58

Florianus Rigl. Primi Rigl. et Barbara Conjugis nati Habner in Abri. Lond. natus da huj et eadem. Daptus est a ne Franc. Rigl. et Barbara Conjugis nati. Rigl. et Barbara Conjugis nati. Rigl. et Barbara Conjugis nati.

Florian Rigl. 7-157- Gertrud Mieland 7-211-

Drugega maja 1776 je bil v župniji Žitara vas na Koroškem rojen Florijan Rigl. Vpis krsta je lahko berljiv. Zlahka preberemo, da je oče Primož Rigl in mama Barbara Habner.

Oče Primož je umrl 24. septembra 1789. Tedaj je njihova kmetija spadala v novonastalo župnijo Šentlipš. Umrla pa je tudi Florijanova mama.

Stanovali so ob poti, ki je vodila v grad Ženek, zato naslov gegen Sonnegg.

Že januarja 1790 se je osirote-li Florijan Rigl, ki še ni dopolnil 14 let, poročil. Poroča je vpisana v staro poročno knjigo pa tudi v novo, ki so jo pisali po jožefinskih reformah.

Zapis potrdi, da so njegovi starši pokojni. Dobili so spregled, t. i. "dispenzo" za poroko mladoletnega ženina.

Čeprav Florijan še ni dopolnil 14 let, so ga tu postarali in zapisali 15 let. (Poroča v župniji Žitara vas.)

Že decembra istega leta sta dobila hčer Jero, ki pa je po mesecu dni umrla. Poznejši potomci so premagali otroške bolezni, tako da še danes živijo njihovi potomci na severni strani Karavank.

Očitno so v primeru smrti obeh staršev dovolili poroko zelo mladega ženina (ali neveste). So pa taki primeri zelo redki. In prav izjemnostim je namenjena ta rubrika.

Drevesa

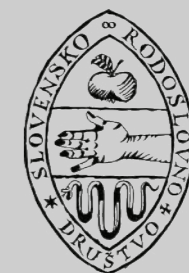
Revija Slovenskega rodoslovnega društva

ISSN 1318-6221

Letnik 25

Številka 71

november 2020

Izdaja:

Slovensko rodoslovno društvo
Šempas 59
5261 Šempas

srd@rodoslovje.si

Davčna: 90829905
Matična: 5905940000
TRR: SI56 0201 0003 5458 316

Revijo je uredil uredniški odbor:
Tino Mamič (glavni urednik),
Matej Hohkraut (teh. urednik).

Jezikovni pregled: Neva Šolinc

Tisk:

Tiskarna Oman
Cesta na Rupo 55
4000 Kranj

Natisnjeno v 300 izvodih.

Vse pravice pridržane. Ponatis celote ali posameznih delov je dovoljen le s pisnim dovoljenjem uredništva.

Uredništvo revije Drevesa ne prevzema odgovornosti za nenaročene rokopise, fotografije, risbe itn. niti za morebitne napake v vsebini. Vsebinska revija se lahko citira z jasno navedbo vira in se ne sme uporabljati v komercialne namene.

Izšel je
Rodoslovni priročnik
Slovenskega rodoslovnega društva

Rodoslovni priročnik
Slovenskega rodoslovnega društva

Ročnik slovenskega rodoslovnega društva

Genealogy Handbook of the
Slovenian Genealogical Society

prevod v angleščino • priročni format • trda vezava • rodoslovni slovar
z več kot 2.000 rodoslovnimi gesli • celotna nemška kurziva • imenik 5.800
slovenskih krajev in njihove zgodovinske variacije • opis in poimenovanje
rodbinskih in sorodstvenih povezav • seznam in opis spletnih virov koristnih za
rodoslovce • kontaktni podatki slovenskih arhivov • najpogostejša osebna imena